

**Pinnareita, vetelehtijöitä vai nälän pakottamia? :
Asevelvollisuus (Daily) Heraldissa ja The Timesissä Isossa-
Britanniassa ensimmäisen maailmansodan aikana vuonna
1914**

Oulun yliopisto

Historiatieteet

Historian Pro gradu -tutkielma

28.9.2020

Juha Alavesa

Sisällysluettelo

Johdanto	3
1. Kuukaudet ennen sodan syttymistä	18
1.1 Daily Herald ja antimilitaristinen traditio.....	22
1.2 Asevelvollisuus ei vielä näy The Timesin sivuilla	28
2. Sotaministeri Kitchener avaa suunsa.....	29
2.1 The Times tuo esille konservatiivien syyt asevelvollisuudelle ...	30
2.2 Velvollisuuden määritelmät ja Daily Heraldin vastaus	38
3. Rekrytoinnin kuumen vaihe	48
3.1 Daily Herald ja kapitalismikritiikin ylettäminen asevelvollisuuteen.....	50
3.2 The Times ja kansan avulla argumentointi.....	57
4. Keskustelun rintamalinjat eivät liikahda	63
4.1 Daily Herald ja sodan epätoivo	66
4.2 The Times tuo esiin uutta ja vanhaa	68
Loppulause	72
Lähteet ja tutkimuskirjallisuus.....	77

Johdanto

Ison-Britannian liittyttyä ensimmäiseen maailmansotaan, maan armeijaan rekrytoitiin vapaaehtoisilla, ilman asevelvollisuutta.¹ Tämä malli kuitenkin ajautui useisiin kriiseihin jo ensimmäisen vuoden aikana. Kriisien yhteydessä lehdistö aloitti keskustelun siitä, millä tavalla armeijan rekrytointi kannattaisi hoitaa.

Työssäni tutkin, miten Daily Herald ja The Times kirjoittivat asevelvollisuudesta vuoden 1914 aikana. Aloitan tarkasteluni päivästä, jona Iso-Britannia liittyi ensimmäiseen maailmansotaan, ja päätän tutkimukseni vuoden loppuun. Tänä aikana *Daily Herald* ja *The Times* edustivat vastakkaisia puolia asevelvollisuuden kannattavuuden suhteen. *Daily Herald* oli sodanvastainen lehti,² joten lehden uutisoinnissa vastustettiin myös asevelvollisuutta. The Times oli ensimmäinen brittilehti, joka antoi tukensa maan konfliktiin osallistumiselle³. The Timesin sivuilla esitettiin, miten asevelvollisuus oli keino, jolla sota voitettaisiin.

Asevelvollisuus olisi ollut yksi ratkaisu Ison-Britannian miesvoimaongelmiin, sillä se olisi mahdollistanut tietyn ikäryhmän miehen kutsumisen palvelukseen. Asevelvollisuus oli kuitenkin vieras briteille. Se ei sopinut liberalismiin perinteeseen, jota Isossa-Britanniassa vaalittiin⁴.

Asevelvollisuuspolitiikka oli yhteiskuntaa jakava. Kannattajia oli eniten keski- ja yläluokissa, sekä konservatiivipuolueessa. Suurimmaksi esteeksi asevelvollisuudelle kuitenkin asettui liberaalipuolue, joka sodan syttymisen aikana hallitsi parlamenttia. Heidän lisäksi

---

¹ Little 1997, 399.

² Holton 1974, 372.

³ Clark 2013, 466.

⁴ Morgan 2008, 218.

köyhimmän työväestön keskuudessa asevelvollisuus ei ollut suosittua. Myös organisoidun työväestön järjestöt vastustivat asevelvollisuutta.⁵

Rekrytoinnin toimivuuteen vaikutti niin taistelut, kuin myös tilanne kotirintamalla. Näistä kirjoittamalla lehdet pystyivät vaikuttamaan rekrytointiin, mikä itsessään vaikutti asevelvollisuuskeskusteluun. Sotaan liitettiin runsaasti erilaisia mielikuvia ja uhkia, jotka vaikuttivat aina todennäköisemmiltä sotatapahtumien liikahtaessa eteenpäin. *The Times* käytti huomattavasti palstatilaa rekrytoinnin kasvattamiseksi, ja lehti asennoitui vahvasti sotaponnistelun taakse sodan aikana⁶. Samaan aikaan *Daily Herald* yritti toimia vastavoimana vallinneelle sotainnostukselle.

Mielestäni aihe on edelleenkin hyvin ajankohtainen tämän päivän yhteiskunnassa. Medialla on aina ollut, ja tulee olemaan yhteiskunnallista vaikutusvaltaa. Sillä miten media puhuu jostain aiheesta voi olla hyvinkin suuria vaikutuksia siihen, miten ihmiset näkevät jonkin yhteiskunnallisesti merkittävän asian. Tämä keskustelu myös käytiin hyvinkin vakavasta asiasta, joka tuli koskettamaan monien ihmisten elämää. Kysymys oli siitä, pakotetaanko miehiä uhraamaan henkeään valtion aloittaman sodan puolesta.

Apua tutkimukseeni olen saanut ensimmäisen maailmansodan 100-vuotispäivästä, joka toi ensimmäisen maailmansodan jälleen valokeilaan. Lisääntynyt kiinnostus on tuonut uutta tutkimusta aiheesta. Osaan viittaa tässä tutkimuksessa.

Tehtävä ja rakenne

Tavoitteenani on selvittää:

- Miten *Daily Herald* ja *The Times* kirjoittivat asevelvollisuudesta vuonna 1914?
- Mitkä asiat vaikuttivat lehtien tapaan kirjoittaa asevelvollisuudesta?
- Mitä teemoja on havaittavissa lehtien asevelvollisuuskirjoituksissa?

---

⁵ Adams & Poirier 1987, 20-24.

⁶ Thompson 2006, 123.

- Millaisiin kirjoitustyyppisiin tekstit jakautuivat, kuinka useasti niitä ilmeni ja mitkä syyt vaikuttivat näihin?

Lisäksi: Asevelvollisuuskeskustelu on osa suurempaa kokonaisuutta. Sodan syttymishetkestä lähtien, sodan kommunikoidut päämäärät ja tarkoitukset olivat jatkuvassa muutoksessa. Vapaaehtoisjärjestelmä ja sen hiljattainen ja tuleva muutos oli osa Ison-Britannian hankalaa miesvoimapolitiittista tilannetta. Haluan selvittää, miten asevelvollisuuskeskustelut olivat liitännäisiä Ison-Britannian tilanteeseen sodan jatkuessa.

Näkemyks sodasta Ison-Britanniassa, sotaan liittyvästä politiikasta ja tulevaisuudesta sodan jatkuessa elivät tilanteen mukaan. Ison-Britannian tilanteen parantamiseksi tehtiin toimenpiteitä, ja niille annettiin perusteita. Näillä muutoksilla oli oma ideologinen perusta, jota haluan myös tarkastella.

Ajallisesti ajoitan työni vuoteen 1914. Tänä vuonna sota ja rekrytointi alkoivat vapaaehtoisuuden mukaisesti. Tänä aikana kuitenkin ehdittiin jo pohtia asevelvollisuuden mahdollista asettamista. Asevelvollisuus laitettiin lopulta toimeen vuoden 1916 tammikuussa. Sitä myöhemmin vielä muokattiin, koska alkuperäinen rajaus oli liian kapea.

Olen jakanut työni kolmeen pääkappaleeseen. Nämä kappaleet pohjautuvat rekrytoinnin onnistumiseen ensimmäisen vuoden aikana, koska asevelvollisuuskeskustelu eli rekrytoinnin kasvamisen ja laskun mukana. Rekrytointikampanjoiden menestys on useassa tutkimuksessa jaettu kahteen ajanjaksoon: rekrytoinnin kasvamiseen ja alenemiseen.⁷ Olen ottanut tähän mukaan myös sodan ensimmäisen kuukauden, joka mielestäni edusti esinäytöstä varsinaiselle rekrytoinnin kasvamiselle.

Tutkimustilanne

Asevelvollisuudesta, rekrytoinnista ja propagandasta vuosina 1914-1916 on kirjoitettu kiitettävän paljon. Ensimmäinen maailmansota kaikkine osapuolineen on aina kiinnostanut historioitsijoita. Iso-Britannia etenkin on ollut mielenkiintoinen tapaus sen poikkeuksellisen armeijapolitiikan suhteen. Sota käynnisti prosessin, jossa Ison-Britannian

---

⁷ Muun muassa Simkins 2014

armeijan oli muututtava. Tämä muutos on kiinnostanut politiikan tutkijoita, sosiaalishistorioitsijoita ja sotahistorioitsijoita.

Poliittista historiaa tältä ajalta on kirjoitettu myöskin runsaasti. Aiheen kannalta olennaisin teos on R.Q.J Adamsin ja Philip Poirierin teos *The Conscription Controversy in Great Britain 1900-18*. Teoksen anti työlleni liittyy asevelvollisuuden ympärillä olevaan politiikkaan. Teos keskittyy poliittisen sisäpiirin suunnitelmiin ja ajatuksiin tältä ajalta. Kirjassa havainnoidaan myös *The Timesin* ja sen omistajan vaikutus tapahtumiin. Muut pienemmät lehdet, kuten *Daily Herald* jäävät kuitenkin mainitsematta. Pitemmän ajan brittipolitiikan muutoksesta kertovia kirjoja on useita. Tässä työssä käytetyt ovat John Turnernin⁸ ja David Powellin⁹ teoksia. Powellin kirjan keskeisin teesi on se, miten brittiläinen politiikka kriisiytyi ennen sotaa ja puoluepoliittinen järjestelmä oli murroksessa. Teos antaa työlleni taustan siitä, miten brittiläinen poliittinen järjestelmä toimi ennen sotaa ja sen aikana. Turnerin teoksesta käy hyvin ilmi, millaiset ongelmat olivat keskiössä brittipolitiikassa.

Suurin osa tutkijoiden huomiosta on kiinnittynyt poliittisiin prosesseihin ja päätöksentekoon. Peter Simkins¹⁰ kirjassaan avaa hieman ovela miesten kokemuksiin armeijasta ja rekrytoinnista Kitchenerin uusiin armeijoihin. Kirjan antia ovat yksittäisten ihmisten kokemukset ja anekdootit, jolla pääsen lähemmäksi tavallisten ihmisten kokemuksia sodan ajalta. Näitä kokemuksia voin siten verrata lehdistön antamiin kuviin. Kokemuksia käyttämällä voin myös tutkia lehdistön vaikutusta rekrytointiin. Hieman samankaltaista analyysia armeijan toiminnasta yksityiskohtaisemmin sotaan johtaneilta vuosilta on tarkastellut Timothy Bowman ja Mark Connelly kirjassaan.¹¹

Sodan vaikutuksista yhteiskuntaan ja tasa-arvoon on kirjoittanut Nicoletta Gullace kirjassaan *The Blood of our Sons*. Kirjan pääteema liittyy suffragettien taisteluun naistenäänioikeuden puolesta. Kirjassa sen lisäksi käsitellään laajalti sitä, millaisten teemojen ympärille Ison-Britannian sisäinen propaganda oli rakentunut. Nicoletta Gullace

---

⁸ *British politics and the Great War: Coalition and Conflict, 1915-1918*

⁹ *British Politics, 1910-35: The Crisis of the Party System*

¹⁰ *Kitchener's Army: The Raising of the New Armies*

¹¹ *The Edwardian Army: Recruiting, Training, and Deploying the British Army 1902-1914*.

huomioi, miten Saksan hyökkäys Belgiaan muutettiin lehdistön ja valtion toimesta propagandaksi, jota käytettiin myös rekrytoinnin kasvattamiseksi. Tämä kirja on keskeinen näiden huomioiden osalta.

Sukupuoli on tullut myös viimevuosina yhä enemmän esille. Maskuliinisuutta ja sen yhteyttä armeijaan, sotaan ja asevelvollisuuteen on tarkastellut Laura Ugolini artikkelissaan.¹² Ugolini tarkastelee jo paljon tutkittua rekrytointivaihetta sukupuolen kannalta ja sitä, miten erilaiset maskuliinisuuden ihanteet toimivat kyseisenä aikana. Näiden maskuliinisuuksien rakentumista eliittiyliopistoissa on tutkinut Sonja Levsen artikkelissaan.¹³ Levsen myös rakentaa yhtäläisyyksiä Ison-Britannian ja Saksan yliopistojen kautta.

Propagandan rakentuminen poliittisella tasolla avautuu Michael Sandersin ja Philip M. Taylorin kirjan kautta.¹⁴ Kirja antaa selvityksen siitä, miten lehdet ja valtio toimivat tällaisessa poikkeustilassa. Kirja selvittää, millaiset rajat valtio antoi lehtien toiminnalle sodan aikana, ja miten lehdet toimivat näiden rajojen sisällä. Steven Koss kirjassaan *Rise and Fall of the Political Press in Britain* avaa, miten nämä lehdet toimivat eri poliittisten puolueiden kanssa. Koss on tutkinut, miten puolueet ja lehdet tekivät yhteistyötä, ja miten tämä yhteistyö vaikutti puolueisiin ja lehtiin.

The Timesin omistajaa Alfred Harmsworthia, Northcliffen varakreiviä on tutkittu runsaasti. Hänen asemansa useiden lehtien omistajana ja merkittävänä poliittisena tekijänä on tehnyt hänestä mielenkiintoisen tutkittavan. Tätä aikaa lehdistössä on kutsuttu pressibaronien ajaksi. Hänen artikkelinsa¹⁵ tarkastelee Northcliffen uraa ja hänen poliittista toimintaansa alusta alkaen.

Daily Herald oli suhteellisen pienen yleisön lehti, joten se ei ole saanut osakseen kovinkaan suurta huomiota. *The Times* on kuitenkin saanut suurempaa huomiota, koska sen asema on ollut merkittävä brittiläisessä lehdistössä. *Daily Heraldista* on kuitenkin kirjoitettu hieman.

---

¹² *The 'recruiting muddle': married men, conscription and masculinity in First World War England.*

¹³ *Constructing Elite Identities: University Students, Military Masculinity and the Consequences of the Great War in Britain and Germany.*

¹⁴ *British Propaganda during the First World War 1914-18*

¹⁵ *Fleet Street Colossus: The Rise and Fall of Northcliffe, 1896 – 1922*

Toinen merkittävä *Daily Herald*ista kertova kirja on *The Bloody Circus: The Daily Herald and the Left*. *The Times* on saanut huomattavasti enemmän huomiota, joten siitä on olemassa kokonainen historiaselitys.¹⁶ Teos avaa näkymiä itse lehden sisälle, ja paljastaa miten lehti toimi. Teokseen on koottu myös Northcliffen näkemyksiä asevelvollisuudesta.

Miesten kokemuksia ja syitä sille, miksi he lähtivät armeijaan, on tutkinut David Silbey. Kirjassaan¹⁷ hän tuo esille syitä, miksi työväenluokkaan kuuluvat astuivat armeijan leiviin. Silbey rakentaa kuvan siitä, miten miehet kokivat sodan ja armeijan. Tekstissään hän antaa useita syitä armeijaan liittymiselle. Tämä on tärkeää tutkimuksen kannalta, sillä näitä syitä voi verrata tuotettuun propagandaan ja nähdä, kuinka toimivaa se oli.

Aineistot ja menetelmät

Tutkimusaineistoni koostuu kahdesta hyvin erilaisesta lehdestä. Olen valikoinut nämä kaksi lehteä, koska ne edustivat vastakkaisia voimia Ison-Britannian yhteiskunnassa. Lisäksi lehtien tavoitteet ja dynamiikka poikkesivat toisistaan. Valtakunnallisesti hyvin merkittävän *The Times*in vaikutusvalta antoi sille mahdollisuuden vaikuttaa suoraan brittipolitiikkaan. Pienempi protestilehti *Daily Herald* halusi usein suoraan tarjota vasta-argumentteja valtavirran poliittisten lehtien retoriikalle. Sodan kannalta lehdet edustivat myös eri puolia. *The Times* asettui voimakkaasti sotaponnistelun taakse. *Daily Herald* antoi vastaavasti tilaa heille, jotka eivät kokeneet sotaa omakseen. Sotaa vastustaneet eivät saaneet usein ääntänsä kuuluviin, joten *Daily Herald* usein edusti heidän näkökulmaansa.

Tutkimusaineistoni koostuu 125 eri tekstistä, joista 74 on *Daily Herald*ista ja 54 *The Times*istä. Tutkimusaineistossani oli tekstejä, jotka koskivat sotaa, asevelvollisuutta ja Belgian tapahtumia. Näistä olen myöhempisiin kappaleisiin koonnut tilastot, joissa näkyy miten asevelvollisuus tuli esille eri aikoina. Tutkimusaineistoni olen koostanut käyttämällä *britishnewspaperarchives.co.uk* ja *The Times Digital Archive, 1785-1985* sivustoja. Olen käyttänyt molempien sivustojen hakutyökaluja eri hakusanoin. Tarkemmat hakusanat

---

¹⁶ *The History of The Times: The 150th Anniversary and Beyond 1912-1948*.

¹⁷ *The British Working Class and Enthusiasm for War, 1914-1916*

löytyvät myöhemmistä luvuista. Tutkimusaineiston koostamisessa on auttanut myös tutkimuskirjallisuus, joissa on ajoittain viitattu tärkeisiin *The Timesin* kirjoituksiin.

Tutkin millaisessa kontekstissa lehdet tuottivat materiaalia asevelvollisuutta, rekrytointia ja siihen liittyvää politiikkaa koskien. Sen lisäksi on tärkeää ymmärtää miten lehdistö toimi Isonsa-Britanniassa tuona aikana. Apuna lehtien tutkimisessa olen käyttänyt tilastollisia menetelmiä. Olen hakutyökalujen kautta saamani tulokset muuttanut tilastollisiksi esitelmiksi.

Työssäni lehtikeskustelun tarkastelemiseen käytän kehysanalyysiä. Käytän työssäni Entmanin määritelmää kehystistä ja niiden havaitsemisesta: *“Kehystäessä valitaan joitain osia havaitusta todellisuudesta ja niistä tehdään ymmärrettäviä kommunikoidussa tekstissä tavalla, joka tukee jonkinlaista ongelman määrittelyä, kausaliiteettia tai moraalista arvotusta”*¹⁸

Tätä määritelmää käyttäen tarkastelen, miten lehdet yrittivät kehystää asevelvollisuuden ja sen eri ilmiöt. *Daily Heraldissa* asevelvollisuus ilmeni ongelmana ja negatiivisena asiana. Asevelvollisuuden yhteyteen liitettiin sodan hirveyksiä, moraalisia ongelmia valtion tehtävästä ja ihmisten oikeuksista. Asevelvollisuus oli tasa-arvo ongelma. *The Timesin* sivuilla asevelvollisuus kehystettiin ratkaisuksi Ison-Britannian armeijan miesvahvuus ongelmiin. *The Timesin* artikkeleiden yhteydessä asevelvollisuus oli välttämätön paha, joka auttaisi Isoa-Britanniaa välttämään Belgian kohtalon. Kehykset ilmenevät asiayhteyksistä, joihin asevelvollisuus liitettiin. Sanavalinnat ja moraaliset arvot, joita näihin liitettiin kertovat myös paljon.

Julkisessa keskustelussa eri ryhmät koittavat saada oman kehystensä ainoaksi kehykseksi, jotta keskustelu käytäisiin heidän termeillään ja ehdoillaan.¹⁹ Kyseisien lehtien toimitukset käsittelivät havaitsemiaan asioita, ja tuottivat niistä tekstiä omien kehystensä kautta.

---

¹⁸ Entman 1993, 52 *“to frame is to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation”*.

¹⁹ Reese 2010, 20.

Asevelvollisuuteen liittyy myös sodan jatkamisen ongelmat. *The Times* hyväksyi valtion antamat syyt sodan syttymiselle, ja sodan voittamiseksi lehti usein ehdotti asevelvollisuutta. *Daily Herald* usein kiisti sodan oikeutukset ja kiisti asevelvollisuuden tarpeen tämän vuoksi.

Asevelvollisuuteen liittyy runsaasti moraalisia ongelmia, ja näitä voidaan myös kehystää omalla tavallaan. Miten kansalaisten velvollisuus maataan kohtaan kuvattiin? Oliko jokaisella miehellä jokin tietty moraalinen oikeus kieltäytyä palvelemasta sodassa? Kenen vastuulla sodan ratkaiseminen oli?

Tutkin kehystämistä luvuissa 2 ja 3. Olen jättänyt sen pois muista luvuista, koska tutkittavaa materiaalia niissä on huomattavasti vähemmän, joten kehystämisen tutkiminen ei ole kannattavaa näissä yhteyksissä. Käsittelyluvuissa nostan esille sellaisia tekstejä kyseisistä lehdistä, jotka ovat tutkimuskysymyksieni kannalta merkityksellisiä.

Lähdekriittiset lähtökohdat käsittelen Norman Faircloughin esittämien teesien kautta. On huomioitava millaisessa yhteiskunnallisessa asemassa tekstintuottajat ovat, ja miten se mahdollisesti voi vaikuttaa heidän teksteihinsä. Samalla on tärkeää arvioida muita tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa lehtien toimintaan. Tällaisia tekijöitä voivat olla esimerkiksi: miten omistajat voivat vaikuttaa lehtien sisältöön, millaiselle yleisölle lehdet tuottavat sisältöään ja millaisessa taloudellisessa tilanteessa lehdet toimivat.²⁰

On myös huomioitava, että uutisointi tapahtuu sota aikana. Tämä voi vaikuttaa teksteihin monin tavoin. Yksi huomattava tekijä on Defence of the Realm Act, joka antoi oikeuden valtiolle harjoittaa sensuuria. Tämä toimi hyvin vaihtelevasti,²¹ mutta on hyvä olettaa, ettei lehdistö toiminut täysin vapaasti. Lehdet myös kirjoittavat hyvin erilaisista perspektiiveistä. *The Timesin* omistaja oli konservatiivi. Hän oli myös asevelvollisuuden kannattaja.²² *Daily*

---

²⁰ Fairclough 1995, 44-48.

²¹ Carruthers 2000, 62.

²² Thompson 2006, 117.

Herald edusti vasemmistolaista työväen kantaa. Tämä tietenkin vaikutti olennaisesti lehden suhtautumiseen asevelvollisuuskysymyksessä.

Lehtien yhteiskunnallinen asema vaikutti niiden kirjoituksiin. *The Times* oli hyvin vaikutusvaltainen lehti.²³ *Daily Herald* edusti pienempää yleisöä, eikä se saavuttanut samanlaista asemaa kuin *The Times*. Sillä ei ollut samanlaista poliittista vaikutusvaltaa. Täten on mahdollista, että *The Times* ei olisi pystynyt tekemään yhtä radikaaleja artikkeleita, kuin *Daily Herald* asemansa vuoksi.²⁴ *The Times* myös saattoi joutua ylläpitämään kuvaa tasapuolisesta uutisoinnista sen aseman vuoksi. Sota-aika tuo myös uudenlaisia vaatimuksia lukijoiden osalta. Tästä esimerkkinä on vuoden 1915 tapaus, jossa *Daily Mail* hyökkäsi sotaministeri Kitcheneriä vastaan, syyttäen häntä ammuskriisistä. Tämä johti mielenosoituksiin *Daily Mailia* vastaan. Mielenosoituksessa poltettiin sanomalehtiä.²⁵ Patrioottinen lukijakunta siis vaati tietynlaista sisältöä lehdistä.

Aiheen rajaus ja hieman termeistä

Työssäni tarkastelen lehtien asevelvollisuuskeskustelua siitä päivästä lähtien, kun Iso-Britannia liittyi sotaan, päättäen tarkastelun vuoden loppuun.

Käsittelen työssäni lehtien varsinaista tekstisisältöä. Olen rajannut aineiston ulkopuolelle materiaalit, jotka eivät sisällä toimituksen tai lehtien lukijoiden tuottamaa tekstiä. Tällaisia ovat *Daily Heraldissa* ilmestyneet pilakuvat ja lehtien julkaisemat mainokset.

Tarkastelen työssäni useanlaisia tekstityyppejä. Useat asevelvollisuutta koskevat tekstit olivat toimituksen tuottamia, mutta *The Timesissä* julkaistiin myös runsaasti lukijoiden lähettämiä kirjeitä, jotka koskivat asevelvollisuutta. Otin nämä mukaan myös analyysiin, koska lukijoiden esittämä tuki oli yksi asevelvollisuudelle esitetyistä argumenteista.

---

²³ Thompson 2006, 116.

²⁴ Ison-Britannian hallitus puuttui harvoin suoraan lehtien toimintaan. Monet lehdet olivat valmiita hyväksymään eri rajoitteet, mitä hallitus asetti. Valtiovalta saattoi kuitenkin esim. estää joidenkin lehtien viennin maasta, koska niitä olisi voinut käyttää propagandistisessa tarkoituksessa. Defence of the Realm -laki olisi kuitenkin antanut keinot rankempiinkin toimiin, jos niin olisi haluttu. Tälle ei kuitenkaan ollut tarvetta. Taylor & Sanders 1982, 32.

²⁵ Thompson 2006, 126.

Jos värväysinto olisi pysynyt samanlaisena sodan läpi, ei asevelvollisuutta luultavasti koskaan olisi tarvittu. Näkemys sodan kulusta vaikutti myös siihen, miten asevelvollisuudesta keskusteltiin, joten se on myös otettava huomioon. Kaikki nämä tekijät vaikuttivat asevelvollisuusdiskursseihin lehdistössä. Kaikkea sotaan tai politiikkaan liittyvää ei kuitenkaan voi ottaa mukaan tarkasteluun, vaan otan huomioon vain ne tekstit, jotka mielestäni olivat olennaisesti mukana asevelvollisuusdiskurssissa.

Mielestäni suurin osa tarkastelemastani materiaalista koski Englantia tai Isoa-Britanniaa kokonaisuudessaan. Molempien lehtien toimitukset sijaitsivat Lontoossa. Muut Ison-Britannian osat tulivat satunnaisesti esille, kun lehdet kirjoittivat rekrytointitapahtumista. Asevelvollisuuskeskustelun yhteydessä muut Ison-Britannian osat eivät kuitenkaan tulleet juurikaan esille. Tämän vuoksi Skotlanti, Wales ja Irlanti jäävät vähälle huomiolle tässä työssä.

Hankalan poliittisen tilanteen vuoksi asevelvollisuutta ei laitettu toimeen Irlannissa. Poliittinen tilanne näkyi myös lehtien kirjoittelussa sodan aikana. Tarkastelemallani ajalla asevelvollisuuden ulottaminen Irlantiin luultavasti näyttäytyi mahdottomana. *The Timesin* Irlantia koskevat kirjoitukset usein mainitsivat vain rekrytointitilanteen ja asevelvollisuuden vastaisen propagandan levittämisen Irlannin kaupungeissa.

Daily Herald ja The Times

Daily Herald syntyi vuonna 1911. Sen tarkoituksena alun perin oli toimia Lontoon printtiliiton tiedotusvälineenä. Liitto oli lehden syntymäaikaan työtaistelussa. Työläiset vaativat 48 tunnin työviikkoa. Näitä vaatimuksia soimattiin muualla lehdistössä, joten tämän retoriikkaan vastavoimaksi perustettiin *Daily Herald*. Myöhemmin lehdessä sisältöön tuli mukaan myös yleinen politiikka ja vapaa-ajan tapahtumat. Lehteä alettiin myös toimittamaan Lontoon ulkopuolella. Lehti kohtasi ajoittaisia talousongelmia vuosina 1911 ja 1912, jonka vuoksi lehden toiminta keskeytyi osittain.²⁶

---

²⁶ Holton 1974, 4.

Lehti oli osittain niin tukalassa tilanteessa, että sen toimiston kalusteet neulattiin lattiaan kiinni, ettei velkojen kerääjät veisi niitä mukanaan.²⁷ Sodan alkaessa lehden taloudellinen tilanne ei parantunut. Monien lehtien tapaan se joutui taloudellisiin ongelmiin. Sen lisäksi monet halusivat lukea uutisia sodasta, joista *Daily Herald* ei voinut kirjoittaa yhtä hyvin kuin kilpailijansa.²⁸

Virallisesti *Daily Herald* ei ollut sitoutunut mihinkään puolueeseen. Lehti toimi eri vasemmistoliikkeiden yhteisenä keskustelualustana sen olemassaolon ajan. Lehti julkistikin runsaasti eri kirjoittajien ja aktivistien tekstejä, jotka keskittyivät yleensä kapitalismikritiikkiin. Sodan aikana lehti oli avoimesti sodanvastainen, mutta se julkaisi myös joitain tekstejä, joissa Ison-Britannian osallistumista sotaan oikeutettiin.²⁹

Lehden toimittajat olivat myös aktiivisia erilaisissa poliittisissa liikkeissä. Lehden ensimmäinen toimittaja Charles Lapworth oli syndikalisti. Sen lisäksi lehteen kirjoittivat tunnetut syndikalistit Tom Mann, Guy Bowman ja A. D. Lewis.³⁰ Lehden tyyli oli hyvin kärkeä, ja lehden sivuilla oli hyvinkin rajua retoriikkaa, jossa julistettiin sota kapitalismia ja porvaristoa vastaan. Huw Richardsin mukaan lehti toimi ennen ensimmäistä maailmansotaa, ja sen aikana, eräänlaisena vastakulttuurin luoja. Se oli kapinoitsijoiden lehti, joka eli lakien rajamailla, ja hyökkäsi jokaiseen suuntaan.³¹

Näiden kantojen vuoksi lehti asettui myös asevelvollisuutta vastaan sodan aikana, sillä se olisi tarkoittanut sodan pitkittämistä ja rauhan lykkääntymistä. Sodan aikana *Daily Herald* oli uniikki sodanvastaisuudessaan. Lehden kilpailijat, kuten *Daily Citizen*, saattoivat julkaista sodan alussa sodanvastaisia artikkeleita, mutta sodan jatkuessa lehdet muuttuivat sodalle myönteisemmäksi. *Daily Herald* kuitenkin piti kiinni sodanvastaisesta kannastaan.³² *Daily Herald* keskittyi sodan alkamisen jälkeen kritisoimaan sodan moraalittomuutta ja sen

---

²⁷ Koss 1984, 234.

²⁸ Koss 1984, 245.

²⁹ Holton 1974, 351.

³⁰ Holton 1974, 358-359.

³¹ Richards 1997, 16.

³² Holton 1974, 370-372.

antidemokraattista perustaa.³³ Erilaiset sodanvastaiset protestit olivat myös hyvin näkyvässä asemassa *Daily Heraldin* sivuilla. Lehti toimi myös muiden poliittisten liikkeiden äänenkannattajana. Lehden toimittajat kannattivat 1900-luvun alun suffragettiliikettä, joka myös näkyi lehden sivuilla.³⁴

Daily Heraldia julkaistiin päivälehtenä vuoden 1914 syyskuun loppuun asti. Sen jälkeen sitä julkaistiin kerran viikossa, ja lehti pudotti nimestään Daily-etuliitteen. Lehti sisälsi varsin runsaasti erilaisia kolumneja, joissa ajan vasemmistolaiset poliitikot ja vaikuttajat jakoivat mietteitään. Tekstien tyyli vaihteli neutraalista hyvinkin räväkkään ja satiiriseen. Lehden sivuilla näkyi myös pilapiirroksia ja runoutta.

The Timesin omistaja Alfred Charles William Harmsworth, Northcliffen varakreivi³⁵ oli vaikutusvaltainen henkilö ja menestynyt liikemies. Muu britteliitti kuitenkin suhtautui häneen varautuneesti tai osittain vihamielisesti, koska hänen omistamansa lehdet kirjoittivat välillä varsin räväkkiä artikkeleita. Sen lisäksi häneen suhtauduttiin vähättelevästi, koska hän tuli köyhästä perheestä. Northcliffe ei myöskään itse pitänyt yhteiskunnan eliitistä, koska hän ei halunnut osallistua heidän seurapiirileikkeihinsä. Northcliffen toiminta suututti myös monia, koska hänet nähtiin liian vallanhimoisena. Hänen omistama lehdistörepertuaari oli kuitenkin tärkeä konservatiiveille, joten häntä ei kokonaan suljettu piirien ulkopuolelle.³⁶

Sodan aikana Northcliffen omistamat lehdet saavuttivat merkittävän aseman. Kitchenerin nimitys sotaministeriksi lasketaan osaksi Northcliffe lehtien saavutuksia.³⁷ Sodan edetessä hänen vaikutusvaltansa vain kasvoi. Northcliffen sanomalehdet olivat keskiössä esimerkiksi vuoden 1915 ammuskriisissä, joka johti muutoksiin sodanjohdossa.³⁸

---

³³ Holton 1974, 372.

³⁴ Holton 1974, 352.

³⁵ Työssäni käytän hänestä nimeä Northcliffe. Tämä on vakiintunut käytäntö tutkimuskirjallisuudessa, joka hänestä kertoo.

³⁶ Thompson 2006, 116-118.

³⁷ Thompson 2006, 121.

³⁸ Adams & Poirier 1987, 78-82

The Times oli merkittävä lehti ja se nähtiin ulkomailla Ison-Britannian valtion äänitorvena ja britteliitin lehtenä. Northcliffe osti lehden vuonna 1908 ja sai sen levikin nousemaan. Levikin nouseminen tuli kuitenkin joidenkin kriitikkojen mielestä lehden laadun kustannuksella. Asemansa, sekä Northcliffen vaikutusvallan vuoksi lehti pystyi toimimaan varsin itsenäisesti. Brittiyhteiskunnan vahvan liberaaliperinteen vuoksi lehdistö oli varsin vapaata.³⁹ Sodan syttymisen jälkeen lehti asennoitui sotaponnistelun taakse, mutta jatkoi silti varsin kärkeästä hallituskritiikkiä.⁴⁰

Iso-Britannian armeija ja asevelvollisuus ennen sotaa

Tyytymättömyys armeijan toimintaan sotaan johtaneena aikana johti useisiin selvityksiin ja komiteoiden perustamiseen. Tuloksena oli useita ehdotuksia armeijan parantamiseksi, suunnitelmat vaihtelivat armeijan suurentamisen ja pienentämisen välillä. Myös asevelvollisuus tuli esille. Suunnitelma tehtiin kuitenkin vaikutusvaltaisimman komitean ehdotusten perusteella.⁴¹

Armeijan uudistuksien suunnitteleminen aloitettiin vuonna 1905, mutta tällöin vallassa ollut konservatiivihallitus oli tulossa tiensä päähän. Tulevat muutokset jäisivät liberaalipuolueen huoleksi, sillä he voittivat vuoden 1906 vaalit. Liberaalit päätyivät vähentämään armeijan budjettia, koska heidän agendallaan oli useita yhteiskunnallisia muutoksia, jotka vaativat rahaa.⁴² Richard Haldane (1856-1928) sai tehtäväkseen armeijan uudistamisen. Hänellä ei tätä ennen ollut juurikaan kokemusta armeijasta, tai sotilaselämästä. Sen lisäksi hän joutui tekemään uudistukset pienellä budjetilla.⁴³

---

³⁹ Taylor & Sanders 1982, 3.

⁴⁰ Taylor & Sanders 1982, 24.

⁴¹ Adams & Poirier 1987, 8-9.

⁴² Funnell 2011, 74.

⁴³ Adams & Poirier 1987, 28-29.

Haldane aloitti työnsä uudelleen organisoimalla armeijan ja sen reservit. Sen lisäksi hän toi upseerikoulutuksen yliopistoihin. Armeija jaettiin kahteen osaan. Puolet armeijasta jaettiin varuskuntiin pitkin britti-imperiumia ja lopuista tehtiin British Expeditionary Force.⁴⁴

Aikaisemmin reservijoukot koostuivat useista huonosti organisoiduista joukoista. Haldane muutti reserviläisjärjestelyä, jossa osa reservistä muutettiin erikoisreserviksi, joka liitettiin osaksi tavallista armeijaa. Loput reservistä, jotka aikaisemmin oli jaettu useampaan paikalliseen organisaatioon, yhdistettiin nyt yhdeksi Territorials-armeijaksi. Näillä reservijoukoilla oli kiinteät yhteydet erilaisiin paikallisiin organisaatioihin, jotka vastasivat rekrytoinnista.⁴⁵ Territorials-joukot olivat eräänlainen puolisolitaallinen järjestö, joka tarvitsisi ainakin 6 kuukauden valmistautumisen sodan syttyessä.⁴⁶

Poliittinen tilanne Ison-Britanniassa ennen sotaa

Ison-Britannian poliittinen järjestelmä oli murroksessa 1900-luvulle tultaessa. Aristokraattien hallitsema järjestelmä oli hiljalleen muuttumassa edustuksellisemmaksi. Keskiluokka ja työväenluokka saivat hiljalleen enemmän ääntänsä kuuluviin politiikassa. Vaikka järjestelmä muuttui hiljalleen, oli se edelleen rikkaan yläluokan hallitsema. Valta periytyi helposti parlamentin ylähuoneen pysyvien paikkojen vuoksi ja tärkeät virat yleensä jaettiin eliitin kesken. Yleistä äänioikeutta ei ollut. Järjestelmä suosi maanomistajia. Naisilla myöskään ei ollut äänioikeutta.⁴⁷

Richard Powellin mukaan 1900-luvulle tultaessa Ison-Britannian puoluepolitiikka oli hiljalleen kriisiytymässä. Erinäiset kiistat alkoivat olemaan niin suuria, että perinteinen puolueiden välinen yhteistyö alkoi olemaan mahdotonta. Tämän lisäksi monet pelkäsivät, että Ison-Britannian asema suurvaltana oli uhattuna. Tästä todisteena oli buurisodan nöyryytykset, rekrytoinnin yhteydessä paljastunut alokkaiden heikko kunto ja muut sosiaaliset ongelmat.⁴⁸

---

⁴⁴ Adams & Poirier 1987, 28-30.

⁴⁵ Adams & Poirier 1987, 29-30.

⁴⁶ Adams & Poirier 1987, 32.

⁴⁷ Powell 2004, 11-13.

⁴⁸ Powell 2004, 10, 24-25.

Vuoden 1906 vaalivoiton jälkeen liberaalit hukkasivat enemmistönsä 4 vuotta myöhemmin. Liberaalit kuitenkin pysyivät vallassa irlantilaisen itsenäisyyspuolueen ja työväenpuolueen avulla. Iso-Britannia ajautui perustuslailliseen kiistaan, kun liberaalipuolue halusi ajaa uudistuksiaan, mutta ne joutuivat jatkuvasti konservatiivisielisen ylähuoneen torjumaksi. Tilanne kriisiytyi lopulta, kun parlamentin ylähuone hylkäsi vuoden 1909 budjetin. Liberaalit sisällyttivät haluamiaan uudistuksia budjettiin, joka johti siihen, että konservatiivien hallitsema ylähuone ei suostunut tekemään perustuslaillista tehtäväänsä.⁴⁹

Irlantilaiselle itsenäisyyspuolueelle Home Rule -laki⁵⁰ oli erityisen tärkeä. Säilyttääkseen enemmistönsä, liberaalipuolue joutui viemään lakia eteenpäin. Kiista oli erittäin tulenarka. Tilanne näytti olevan matkalla kohti aseellista konfliktia ennen ensimmäisen maailmansodan syttymistä. Home Rule -lakia vastustaneet konservatiivit olivat erityisen tuhtuneita, koska he eivät voineet saavuttaa valta-asemaa parlamentissa, koska liberaaleja tuki työväenpuolue ja irlantilaiset. Tämä vähensi heidän uskoaan parlamentaariseen puoluepolitiikkaan. Radikaaleimmat heistä haaveilivat puolittaisesta diktatuurista, jota johtaisi vahva poliittinen hahmo.⁵¹

Uudenlaisen elementin brittiläiseen puoluepolitiikkaan toi työväenpuolue, joka nosti päätään 1900-luvun alussa. Puolue toi mukanaan luokan käsitteen brittiläiseen puoluepolitiikkaan aivan uudella tavalla. Vanhat puolueet tunsivat asemansa olevan uhattuna tämän vuoksi.⁵² Iso-Britannia tänä aikana oli hyvin luokkatietoinen yhteiskunta. Ihmiset tunsivat oman paikkansa yhteiskunnassa ja sen, miten he erosivat muista luokista.

53

Ihmisten mielissä työväenluokan sisäiset jaottelut saattoivat tuntua hyvin pysyviltä. Ne näkyivät myös materiaalisissa olosuhteissa, eikä luokkien välillä tapahtunut kovinkaan

---

⁴⁹ Powell 2004, 27-28.

⁵⁰ Home Rule olisi antanut Irlannille unionin sisäisen autonomian. Konservatiivit pelkäsivät, että laki johtaisi unionin hajottamiseen. Lisäksi Irlannin sisäiset kiistat laista toivat lisäjännitteen lain käsittelyyn. Britannica

⁵¹ Powell 2004, 56.

⁵² Powell 2004, 7.

⁵³ Silbey 2005, 4.

paljoa liikettä. Suurimmat erot kuitenkin materialisoituivat ruumiillista ja ei-ruumiillista työtä tekevien välille ja he myös näkivät olevansa erilaisessa suhteessa toisiinsa, vaikka molemmat voitaisiin jaotella työväenluokkaan.⁵⁴

Liberaali- ja konservatiivipuolueen eliitit koostuivat yhteiskunnan yläluokista. Luokkakonfliktin agitoiminen työväenpuolueen toimesta saattoi tuntua uhalta heidän kannaltaan. Työväenpuolue ja liberaalit kuitenkin löysivät yhteisen sävelen joistain asioista, joten he pystyivät yhteistyöhön.⁵⁵

Lakot, Home Rule -kiista ja parlamentin ylähuoneen aiheuttama kiista edustivat monelle järjestelmän lamaantumista. Nämä huolet kuitenkin siirtyivät syrjään sodan syttyessä.⁵⁶

1. Kuukaudet ennen sodan syttymistä

Kun tilanne Euroopassa keskikesällä alkoi kuumenemaan, oli yleinen mielipide Ison-Britannian sotaan osallistumista vastaan. Vastustusta oli yli puoluerajojen. Myös lehdistö oli sotaan puuttumista vastaan. Ainoan merkittävän poikkeuksen teki *The Times*, joka argumentoi konfliktiin puuttumisen puolesta useasti heinäkuun lopulla.⁵⁷ Yleinen mielipide muuttui kuitenkin varsin nopeasti elokuun ensimmäisinä päivinä. Konservatiivilehdistö *The Timesin* johdolla alkoivat argumentoida sotaan puuttumisen puolesta.⁵⁸

Euroopassa 1900-luvulla sotaan suhtauduttiin modernista ajattelusta poikkeavalla tavalla. Sodan ajateltiin puhdistavan kansakuntia, ja sota hävittäisi epähalutun aineksen. Sota ravistelisi yhteiskunnan peruspilareita. Se olisi mahdollisuus aloittaa alusta ja rakentaa parempi yhteiskunta. Sotaan ja sen käymiseen liitettiin runsaasti romantiikkaa⁵⁹, joka näkyi

---

⁵⁴ Lisää työväenluokasta terminä ja sen problematisoinnista Silbey 2005, 2-5.

⁵⁵ Powell 2004, 7.

⁵⁶ Powell 2004, 35.

⁵⁷ Clark 2013, 486.

⁵⁸ Clark 2013, 532-533.

⁵⁹ Silbey 2004, 62.

The Timesin sotautisoinnissa. Asevelvollisuutta usein perusteltiin sen yhteiskunnallisten vaikutusten vuoksi. Sillä nähtiin olevan yhteiskuntaa parantava vaikutus, niin moraalisesti kuin fyysisesti.⁶⁰ Sodan kannattamiselle ja asevelvollisuudelle täten rakentui samankaltainen ideologinen tausta.

Merkittävin kannattajaryhmä asevelvollisuudelle oli National Service League, jonka jäsenistöön kuului vaikutusvaltaisia henkilöitä. Näistä tukijoista huolimatta mikään pakollinen aseellinen koulutus ei ollut suosittua Isossa-Britanniassa. Yleinen asevelvollisuuden kannatuksen syy oli huoli saarien turvallisuudesta. Saksalaisten maihinnousun nähtiin olevan mahdollisuus jo ennen ensimmäistä maailmansotaa.⁶¹

Näiden huolien lisäksi koettiin, että asevelvollisuudella voitaisiin parantaa työväestön kuntoa ja terveyttä.⁶² Tämän lisäksi asevelvollisuudella ajettiin sosiaalista kontrollia. Alemmat yhteiskuntaluokat nähtiin rappeutuneina ja moraalittomina. Tähän haluttiin puuttua asevelvollisuuden keinoin, jolla ajateltiin olevan moraalille ja elämäntavoille parantavia vaikutuksia.⁶³ Nämä huolet kuitenkin pysyivät eliitin parissa, jossa asevelvollisuus oli suositumpaa. Alemmat yhteiskuntaluokat eivät nähneet itseään rappeutuneina.⁶⁴ *Daily Heraldin* ja *The Timesin* kannat asevelvollisuudesta sopivat yhteen lehtien edustamiin yhteiskuntaluokkiin. *The Times* nähtiin keski- ja yläluokkien lehtenä, kun taas *Daily Herald* kuvasi olevansa työväen äänenkannattaja.

The Timesin omistaja, Northcliffen varakreivi Alfred Harmsworth oli yksi asevelvollisuuden kannattajista. Hän oli myös merkittävä henkilö Ison-Britannian eliitissä. Hän omisti *The Timesin* ja *Daily Mailin* ohella myös muita lehtiä, mikä antoi hänelle 40% omistuksen aamulehtiin, 45% iltapäivälehtiin ja 15% sunnuntailehtiin.⁶⁵ Northcliffe oli asevelvollisuuden ja armeijan modernisaation kannattaja. Hän ei suoranaisesti ollut konservatiivipuolueen

---

⁶⁰ Adams & Poirier 1987, 40

⁶¹ Adams & Poirier 1987, 31-35.

⁶² Turner 1992, 48.

⁶³ Stearn 2009, 313.

⁶⁴ Bourke 2009, 140

⁶⁵ Thompson 2006, 115.

kannattaja, koska hän halusi pysytellä puoluepolitiikan ulkopuolella. Hän kuitenkin oli yhteydessä konservatiiveihin ja välillä toimi heitä hyödyttävällä tavalla. Esimerkiksi Northcliffe puuttui kerran erään lehden liiketoimintaan, jotta liberaalit eivät saisi sitä haltuunsa.⁶⁶ Monet brittipoliitikot suhtautuivat Northcliffeen hyvin negatiivisesti ja avoimesti halveksuivat häntä ja hänen omistamia sanomalehtiä. Hän oli kuitenkin niin merkittävä henkilö omistuksiansa vuoksi, että monet joutuivat vastahakoisesti tekemään yhteistyötä hänen kanssaan.⁶⁷

Asevelvollisuudella oli myös runsaasti vastustajia. Näistä yksi oli vasemmistolaista antimilitarismia ja sodanvastaisuutta julistanut *Daily Herald*. Lehden laajempi aatteellinen tausta oli Ison-Britannian vasemmisto, jota *Daily Herald* edusti. Sodan syttyessä lehden sivuilla argumentoitiin jyrkästi sotaan liittymistä vastaan. *Daily Heraldin* lisäksi Työväenpuolue, ja muut pienemmät organisaatiot suunnittelivat ja toteuttivat mielenosoituksia, joissa vaadittiin jännitteiden purkamista.⁶⁸ Jännitteiden kiristyessä monet yrittivät myös rakentaa yhteistyötä rajojen yli eri sosialistiorganisaatioiden kanssa. Tämä ei kuitenkaan onnistunut.⁶⁹

Vasemmistosta kuitenkin löytyi muutamia aktivisteja ja intellektuelleja, jotka kannattivat pakollista sotilaallista koulutusta. Nämä ehdotukset haluttiin kuitenkin tietoisesti erottaa konservatiivien asevelvollisuusmalleista. Vasemmiston ehdotukset liittyivät haluun muuttaa armeija kansalaisarmeijaksi.⁷⁰

Sotaan lähdetessä molempien lehtien edustamat ryhmät kokivat tilanteen hyvin eri tavalla. *The Timesin* omistajan Northcliffen aikaisemmin vaatimia uudistuksia armeijaan ei nähty, eikä asevelvollisuutta laitettu toimeen missään muodossa ennen sotaa. Monet Northcliffen kannalla olleet kokivat, että heidän varoituksiaan Saksasta ja sodan

---

⁶⁶ Thompson 2006, 116.

⁶⁷ Thompson 2006, 118

⁶⁸ Callaghan 2018, 241.

⁶⁹ Morris 2018, 29

⁷⁰ Morgan 2009, 218-219.

mahdollisuudesta ei otettu tosissaan.⁷¹ Vasemmisto oli hajaantunut sodan syttymisen vuoksi. Monet kokivat sodan vastenmieliseksi, mutta tunsivat silti velvollisuudekseen tukea maataan kamppailussa. Vasemmisto ei myöskään pitänyt asevelvollisuudesta, jota oikeistopiireistä oli ehdotettu ennen sotaa.⁷²

Sota syttyy

Sodan alkaessa kansallistunteen aalto pyyhälsi Ison-Britannian ylitse. Varsin nopeasti eri rekrytointitoimistojen oville alkoi muodostumaan pitkiä jonoja, kaupungeissa juhliittiin sodan syttymistä ja kaduilla laulettiin kansallismielisiä lauluja.⁷³

Daily Herald ja *The Times* keskittyivät sodan syttymisen yhteydessä luonnollisesti uutisoimaan sodasta. *The Times* mainosti rekrytointitilaisuuksia ja lehti täyttyi innokkaasta uutisoinnista siitä, miten nuoret miehet jonottivat pitkään rekrytointitoimistoihin. *Daily Herald* suhtautui sotaan hyvin kielteisesti. Se nimitti sitä täydeksi hulluudeksi.⁷⁴ Lehti mainosti erilaisia sodanvastaisia protestiliikkeitä ja lakkoja, joissa vaadittiin Ison-Britannian neutraaliutta.⁷⁵

Sodan syttyä asevelvollisuus ei kuitenkaan näkynyt lehtien sivuilla. Aihe näkyi vain muutamassa lehtijutussa sodan ensimmäisinä viikkoina. Nämä lehtijutut olivat ikään kuin jäänteitä niistä keskusteluista, joita käytiin ennen sodan syttymistä. Etenkin *Daily Heraldin* osalta, ennen sotaa syttyneet kiistat näkyivät vielä sodan alussa lehden kirjoituksissa.

Sodan syttyminen muutti lehdistön asemaa. Ennen sotaa brittilehdistö nautti varsin laajoista vapauksista eurooppalaisessa kontekstissa, mutta sodan syttyessä tilanne muuttui.⁷⁶ Hallitus vahvisti ensimmäisen⁷⁷ Defence of the Realm act lain 8. elokuuta 1914.

---

⁷¹ Northcliffen julkaisemissa lehdissä julkaistiin kirjoituksia, jossa varoitettiin Saksan militarismista. Kirjoituksissa saatettiin tarjota ratkaisuksi asevelvollisuutta. Northcliffe itse oli myös rauhanaikana ollut asevelvollisuuden kannattaja. Adams & Poirier 1987, 20, 66.

⁷² Morgan 2009, 218.

⁷³ Silbey 2005, 20.

⁷⁴ "Ourselves and the Crisis" (pk.) *Daily Herald* 6.8.1914

⁷⁵ *Daily Herald* 6.8.1914

⁷⁶ Taylor & Sanders 1982, 3

⁷⁷ Lakiin lisättiin pykälä myöhemmin kahtena eri kertana. Viimeisin oli maaliskuussa 1915. Koss 1984, 240.

Laki antoi valtiolle mahdollisuuden rajoittaa kansallisivapauksia ja puuttua erinäiseen taloudelliseen toimintaan. Lain toimeenpanon jälkeen hallitus perusti kaksi uutta virastoa: lehdistötoimiston ja ulkomaanuutistoimiston⁷⁸. Lehdistötoimiston tavoitteena oli ohjata lehtien toimintaa. Varsinaisesti sen tarkoituksena ei ollut sensuuri.⁷⁹ Virallisesti lehdistötoimiston tarkoituksena oli ”toimittaa luotettavaa tietoa tasaisena virtana”. Tämä tieto, jota lehdistötoimisto välitti, tuli armeijalta. Epäilemättä armeija yritti silotella tietoa, jota se välitti eteenpäin. Joskus armeija hidasti tiedonvälitystä, jos hyviä uutisia ei ollut.⁸⁰

Sensuurikoneisto ei kuitenkaan toiminut sodan alussa kovinkaan hyvin. Viralliset ohjeet olivat hyvin epäselvät, ja niitä pystyttiin tulkitsemaan monin tavoin. Monet lehdet kuitenkin harjoittivat itsesensuuria.⁸¹

Sota myös tarkoitti hankalampaa taloustilannetta, joka koski jokaista talouden sektoria, myös lehdistöä. Toisaalta sota toi kysyntää informaatiolle, jota monet hakivat lehdistöstä. Tämä saattoi auttaa joitain lehtiä.⁸² Suuret lehdet, etenkin *The Times* luultavasti hyötyivät tästä eniten. He pystyivät suurempien resurssien ja kontaktien vuoksi hankkimaan informaatiota, johon pienemmillä lehdillä ei ollut pääsyä. Hankalampi taloustilanne satutti *Daily Heraldia*, joka jo ennen oli kärsinyt talousongelmista⁸³. Konkreettisesti tämä näkyi lehden toiminnassa syyskuun lopulla, jolloin lehden julkaisurytmi muuttui viikoittaiseksi. Tällöin lehden nimeksi tuli Herald.

1.1 *Daily Herald* ja antimilitaristinen traditio

Daily Heraldin toimittajat eivät tehneet radikaaleja muutoksia lehden sisältöön sodan syttyessä. Ennen sotaa Daily Herald oli keskittynyt työväenluokan ja köyhimpien ihmisten asioista kirjoittamiseen. Lehti jatkoi samalla linjalla sodan syttymisen jälkeen. Tähän teemaan lehti liitti myös sodan, asevelvollisuuden ja niiden vaikutukset köyhimpiin ihmisiin.

---

⁷⁸ eng. Press Bureau ja Foreign Office News Department

⁷⁹ Koss 1984, 240.

⁸⁰ Carruthers 2000, 63.

⁸¹ Carruthers 2000, 64.

⁸² Koss 1984, 246-247.

⁸³ Holton 1974, 368, 370.

Sodanvastaisena lehtenä *Daily Heraldin* tekstien tarkoituksena ei ollut rohkaista ihmisiä liittymään armeijaan. *Daily Heraldin* sivuilla ei siis nähty rekrytointimainoksia, eikä tekstejä, jossa sota ilmaistiin positiivisena asiana. Sotaan lähtevien intoa lehti yritti kampittaa esittämällä sen kauheuksia. *Daily Heraldin* asema pienenä protestilehtenä mahdollisti kyseisten, hyvinkin provosoivien kirjoitusten levittämisen. Jos lehden levikki olisi ollut laajempi, olisivat kyseiset kirjoitukset voineet herättää laajalti huomiota ja kritiikkiä. Sotasensuurista ja kotimaan moraalista huolehtineiden auktoriteettien taktiikkana olikin jättää *Daily Heraldin* kaltaiset lehdet rauhaan, sillä niiden sama huomio oli pientä⁸⁴.

Daily Heraldin antama kuva sotaan osallistuvasta yhteiskunnasta olikin hyvin synkkä:

LLC koulujen sulkeuduttua, suuret laumat lapsia kokoontuu West Endiin ja heidän saatuaan sotakuumeen vanhemmiltaan, he marssivat paperihatuissa ja kantaen puumiekkvoja. Lapsien surkea tila on mitä kummallisinta esitystä siitä valtiosta, joka mässäilee sillä ylellisyydellä, että se menee sotaan. Kaukana tästä vaahtoavasta innostuneisuudesta, muualla kaupungissa saattaa nähdä surullisia tilanteita, joissa naisväki hyvästelee isiään, puolisojaan ja veljiään. Monesti eron suru hukutetaan juomiseen, ja monet omaksuvat hälläväliä asenteen peittääkseen surunsa. Miehet lähtevät kohti sota, naisväki palaa kotia itkemään ja odottamaan, ja hulluus jatkuu. ”⁸⁵

Lehden sivuilta voi havaita yleisen lamaannuksen ja shokin sodan syttymisestä. Sodan syttymisen jälkeen lehti toimi eräänlaisen vastadiskurssin luoja heti sodan alusta alkaen. *Daily Herald* usein korosti sitä, miten sotainnostus peitti tavallisten ihmisten tuskan.

---

⁸⁴ Taylor & Sanders 1982, 32.

⁸⁵ *Daily Herald* 7.8.1914 ”... The L.L.C. schools being close large numbers of children crowd the West End, and having caught the war fever from their elders, parade in paper caps, and flourishing wooden swords. The Destitute condition of many of the little demonstrators is a weird commentary upon the social conditions of a nation which is indulging in the luxury of a great war. Away from this centre of frothy excitement, in other parts of the great city sad scenes may be witnessed as womenfolk bid goodbye to fathers, husbands and brothers. Often the sorrow of parting is drowned in drinking. and a devil-may-care attitude is adopted to cover over the underlying sorrow. The men go forth to war, the womenfolk return home to weep and to wait, and so the madness goes on

Erilaiset pasifistijärjestöt ja *Daily Heraldin* taustalla toimineet henkilöt järjestivät useita kokouksia ja protesteja, joissa vaadittiin rauhan solmimista ja vetäytymistä sodasta. Tällaiset tilaisuudet saatettiin joskus hajottaa muun yleisön toimesta. Sodanvastaisia saatettiin syyttää saksalaisten agendan ajamisesta. Pasifistit ja muut sodanvastaiset ryhmittymät, joita muodostui sodan syttymisen jälkeen, olivat hankalassa tilanteessa.⁸⁶

Lehden aatteelliset perustat tulivat toisen internationaalisen aikaisesta antimilitarismista. Toinen internationaali, joka oli kansainvälinen, eri sosialistipuolueiden katto-organisaatio, oli ennen sotaa julistanut rauhan sanomaa. Vuonna 1907 ja 1912 annetut julistukset viestivät, että sosialististen puolueiden tehtävänä oli organisoida työväki sotaa vastaan ja toimia rauhan puolesta. Julistuksessa kuitenkin tuomittiin vain hyökkäyssodat. Ensimmäisen maailmansodan syttyessä, sodan osapuolet näkivät olevansa puolustussodassa. Vasemmistopuolueet eri Euroopan maissa kokivat myös olevansa isänmaallisia, eikä kansainvälinen sosialismi heidän mielestään ollut tätä poissulkeva. Monet eurooppalaiset sosialistit näkivät siten olevan oikeutettuja tarttumaan aseisiin, ja puolustamaan maataan sodan syttyessä. Tämä hajotti kansainvälisen yhteistyön eri sosialistiliikkeiden välillä, mutta se aiheutti myös kitkaa maiden sisällä.⁸⁷

Tämä kitka näkyi myös Ison-Britanniassa. Ennen Ison-Britannian liittymistä sotaan, vasemmisto oli suhteellisen yhtenäinen sodanvastaisuudessaan. Ison-Britannian liittyttyä sotaan, työväenpuolue, liitot ja moni vasemmisto-organisaatio antoi sille hyväksyntänsä ja osallistui sotaponnisteluun omalta osaltaan.⁸⁸ *Daily Herald* kuitenkin poikkesi tästä ja jatkoi sodanvastaista organisointia Ison-Britannian sotaan liittymisen jälkeenkin⁸⁹. *Daily Herald* julkaisi joitain artikkeleita, joissa sotaan osallistumista ei leimattu kokonaan pahaksi.⁹⁰ Lehden sisältö oli kuitenkin pääosin sodanvastaista.

---

⁸⁶ Simkins 2014, 118.

⁸⁷ Mulholland 2015, 616, 623, 635.

⁸⁸ Morris 2018, 28-29.

⁸⁹ Holton 1974, 24-25.

⁹⁰ Esim. "A Rebel Who Goes to War" *Daily Herald* 27.8.1914

Daily Herald kuitenkin edusti varsin pientä osaa brittiläisestä vasemmistosta. Työväenpuolue oli brittiläisen vasemmiston suurin toimija, ja se koostui suurimmilta osin liitoista. Vuonna 1912 puolueen jäsenistä 98% toimi liitoissa, loput olivat sosialisteja. Sodan syttyessä suuri osa liitoista tuki sotaa, samoin teki itse puolue. Puolueesta irtisanoutui viisi jäsentä, mukaan lukien silloinen puheenjohtaja, Ramsay McDonald.⁹¹

Lehden ideologinen tausta oli radikaalimpi vasemmistolaisuus, kuin mitä työväenpuolue edusti. *Daily Heraldia* lähimpänä ideologisesti olivat organisaatiot, kuten Itsenäinen työväenpuolue ja Brittiläinen sosialistipuolue. Ennen sodan syttymistä vasemmistoa kuitenkin yhdisti sodanvastaisuus. Puolueen ja näiden organisaatioiden sisällä oli kuitenkin eriäviä mielipiteitä siitä, miten sodalta välttyttäisiin⁹².

Ison-Britannian vasemmistossa oli eriäviä mielipiteitä Saksan edustamasta uhasta. Saksan militarismia pelkäävät halusivat turvautua omaan armeijansa vahvistamiseen. Täten Saksaa vastaan haluttiin rakentaa suurempi laivasto ja parempi armeija, koska kansainvälinen sosialismi ei vielä ollut tarpeeksi vahva rauhan tae. Saksan edustamasta uhasta oltiin montaa mieltä, mutta kaikki halusivat vähentää eurooppalaisten maiden välisiä jännitteitä. Huolimatta näistä ideologisista eroista, vasemmisto toimi sodanvastaisena ryhmittymänä. Ideologiset erot saattoivat näkyä hyvinkin suurina lehtien sivuilla, mutta niitä korostettiin vain poliittisen pelin vuoksi.⁹³

Asevelvollisuus tulee esille *Daily Heraldissa*

Noin viikko Ison-Britannian sotaan liittymisestä, *Daily Heraldissa* julkaistiin lyhyt artikkeli, jossa varoitettiin intialaisten sotilaiden käyttämisestä Ison-Britannian saarilla. Artikkelin

---

⁹¹ Wrigley 2018, 35.

⁹² Morris 2018, 19-22, 30

⁹³ Morris 2018, 19-22, 30.

kirjoittaja HM Hyndman⁹⁴ väitti, että sotilaita voitaisiin käyttää mielenosoitusten ja lakkojen hajottamiseen sodan aikana. Ulkomaalaisilla sotilailla olisi hänen mukaansa pienempi kynnys käyttää väkivaltaa työntekijöitä kohtaan.⁹⁵ Tämä juttu poiki nopeasti vastauksen, sillä kaksi päivää myöhemmin Hyndmanille vastattiin *Daily Heraldin* sivuilla. Vastauksessa sanottiin huolen olevan oikea. Tekstin kirjoittaja Herbert Burrows käytti kuitenkin tätä mahdollisuutta hyökätäkseen Hyndmania vastaan. Hyndmania hän syytti asevelvollisuuspropagandan levittämisestä ja militarismin vahvistamisesta.⁹⁶ Syytökset liittyivät vasemmiston sisäisiin kiistoihin, jotka olivat alkaneet jo ennen sotaa.

Militarismi oli yleinen teema *Daily Heraldin* sivuilla. Anders Åhlbackin mukaan toisen internationaalien aikana militarismin vastainen kamppailu oli iso osa 1900-luvun sosialistista traditiota. Tämän tradition tärkeimpiä teoksia oli Karl Liebknechtin Militarismi ja antimilitarismi.⁹⁷

Hyndmanin ja Burrowsin teksteistä voi havaita Liebknechtin ajatuksia militarismista. Liebknechtin mukaan militarismi oli tavallista yhteiskunnissa, joissa ilmeni luokkaeroja. Kapitalistisella militarismilla oli kaksi tehtävää: aggressio ulkoista- ja sisäistä vihollista vastaan.⁹⁸ Aikaisemmin mainituissa *Daily Heraldin* artikkeleissa kirjoittajat olivat huolissaan etenkin militarismin suuntautumisesta sisäiseen viholliseen.

Militarismi Liebknechtin mukaan puolustaa vallitsevaa järjestystä ja estää luokkatietoisuuden kehittymisen työväestön keskuudessa. Militarismi hallitsee ja kääntää työväestön itseään vastaan. Tässä keskeisessä osassa on armeija, joka: "*perustuu*

---

⁹⁴ Hyndman oli merkittävä marxisti, joka vaikutti laajalti Ison-Britanniassa 1800-luvun lopulla. Hän kuitenkin ajautui riitoihin muiden sosialistien kanssa. Hänet erotettiin British Socialist Party:stä, koska hän tuki Ison-Britannian osallistumista ensimmäiseen maailmansotaan. Britannica

⁹⁵ HM Hyndman "We Want No Mercenary Asiatic Troops" (art.) *Daily Herald* 11.8.1914

⁹⁶ Herbert Burrows "The Capitalist Effort to Crush Labour" (art.) *Daily Herald* 13.8.1914

⁹⁷ Åhlback 2010, 56.

⁹⁸ Liebknecht 1907, 17.

universaaliin asepalvelukseen. Vaikka armeija on koostettu kansasta, se ei kuitenkaan ole kansan puolella, vaan sitä vastaan”⁹⁹

Hyndmanin ja Burrowsin pelot sotilaista lakkojen hajottajina eivät olleet kaukaa haettuja. Vahvistunut työväenliike ja liitot aloittivat sotaan johtavina vuosina erinäisiä työtaisteluita, lakkoja ja mielenosoituksia. Ne kärjistyivät usein väkivaltaisuuksiin. Armeijaa käytettiin usein lakkojen ja mielenosoitusten hajottamiseen. Vuodet 1910-1914 tunnettiin nimellä ”labour unrest”. Valtion ja armeijan toiminta sai runsaasti kritiikkiä työväenpuolueelta. Kritiikki näkyi myös vasemmistolehtien sivuilla.¹⁰⁰

Hyndmania syytettiin asevelvollisuuspropagandan levittämisestä, koska hän vakaasti uskoi Saksan olevan uhka Ison-Britannian turvallisuudelle. Tämän uhan vuoksi hän halusi Ison-Britannian vahvistavan armeijaansa ja laivastoaan. Nämä mielipiteet nähtiin sotaa agitoivina ja militaristisina. Monet uskoivat Hyndmanin pelaavan konservatiivien pussiin heidän jingoistisessa propagandassa, kun hän esitti mielipiteitään.¹⁰¹

Syy miksi Hyndmanin argumenttien uskottiin vahvistavan konservatiiveja, johtuu National Service Leaguesta. Järjestö käytti hyväkseen Hyndmanin ja hänen kaltaisten sosialistien retoriikkaa ja argumentteja ajaakseen omaa asiaansa. Ennen sotaa National Service League oli hylännyt termin asevelvollisuus. Tämän sijasta he käyttivät termejä, jotka tulivat esille vasemmiston retoriikassa. Tämä sai aikaan sen, että kyseiset aktivistit leimattiin joidenkin osalta asevelvollisuuspropagandistien käsikassaroiksi, kuten Burrowsin artikkelissa tapahtui.¹⁰²

Asevelvollisuudesta kirjoittaessaan *Daily Herald* liitti sen osaksi keskustelua militarismista, joka pohjautui toisen internationaalien traditioon.¹⁰³ Asevelvollisuus aiheena jäi kuitenkin

---

⁹⁹ Ibid. “an army based on universal military service, an army which, though it is based on the people, is not a people’s army but an army hostile to the people”

¹⁰⁰ Bowman & Connelly 2012, 169-170.

¹⁰¹ Morris 2018, 26-27.

¹⁰² Morgan 2009, 15-16.

¹⁰³ Mulholland 2015, 616

vielä marginaaliin *Daily Herald*issa sodan alussa, koska suurin osa teksteistä keskittyi itse sotaan ja saksalaisten invaasioon Belgiaan.

Kuitenkin asevelvollisuus, tai sen lähellä olevat teemat olivat vähemmistössä *Daily Herald*in sivuilla sodan ensimmäisinä viikkoina. Lehti keskittyi enemmissä määrin itse sotatapahtumista uutisointiin. Muutamat maininnat asevelvollisuudesta, mitkä ilmenivät, käytiin sotaa edeltävien vuosien argumentein

1.2 Asevelvollisuus ei vielä näy The Timesin sivuilla

Militarismista puhuttiin myös vasemmiston ulkopuolella. *The Times* usein mainitsi sodan syyksi preussilaisen militarismin.¹⁰⁴ Tällaiseen ajatteluun kietoutuivat näkemykset Ison-Britannian ja Saksan poliittisten järjestelmän eroista. Isossa-Britanniassa Saksa nähtiin preussilaisen militarismin pesänä, jossa vallitsee vahvimman oikeus. Ison-Britannian näkökulmasta Saksan armeija oli vahvempi, kuin perustuslaillinen hallitus. Armeijan ei täytynyt vastata siviilihallitukselle, ja he pystyivät kävelemään yli perustuslain. Tämä nähtiin olevan vastakohta Ison-Britannian järjestelmälle, jossa armeija oli tiukasti hallituksen säätelyn alaisena. Sotaan liittyvässä retoriikassa Saksan voitto tarkoitti pienempien ja heikompien valtioiden tuhoa, sekä Ison-Britannian imperiumin loppua.¹⁰⁵

Tällaisia näkemyksiä näkyy *The Times*in palstoilla varsin runsaasti. Poliittisten järjestelmien imperiumi ihanteiden eroja puidaan varsin selvästi 9.10.1914 julkaistussa artikkelissa. *The Times* esittää, kuinka saksalaisen maailmankuvan mukaan Ison-Britannian imperiumi on hankittu alhaisin keinoin, eikä briteillä oli voimavaroja pitää kyseistä imperiumia hallinnassa. Tämän vuoksi vahvojen saksalaisten kohtalo on pyyhkiä britit pois.¹⁰⁶

---

¹⁰⁴ Esim. "A War to a Finish" (pk.) 19.9.1914 *The Times*

¹⁰⁵ Johnson 2015, 613.

¹⁰⁶ "British and German Ideals of Empire" (art.) *The Times* 9.10.1914

Asevelvollisuus ei tullut esille *The Times*issä sodan ensimmäisinä viikkoina. Sodan tulevaisuus vielä tässä vaiheessa oli luultavasti sumun peitossa. Brittijoukot joutuivat ensimmäisiin taisteluihin vasta 23.8.¹⁰⁷ Sodan todellinen luonne ja sen vaatimukset saattoivat olla ennen tätä vielä vain arvailtavissa.

Isossa-Britanniassa oli myös elätelty toiveita siitä, että laivasto pystyisi kannattelemaan heidän osuuttaan sodasta, eikä suurta armeijaa tarvittaisi.¹⁰⁸ Uskomus tähän saattoi vaikuttaa siihen, ettei suureen armeijan tarpeeseen uskottu heti sodan alussa, täten ei myöskään asevelvollisuutta tarvittaisi.

*Daily Herald*issa esille tullut asevelvollisuus liittyi sotaa edeltäviin keskusteluihin. Vasemmisto näki, että militarismilla ja asevelvollisuudella oli selvä yhteys toisiinsa. Sodan syttyminen luonnollisesti oli myös militaristisen kulttuurin aikaansaannos, joten asevelvollisuus tuli esille tässä yhteydessä. Maininnat asevelvollisuudesta jäivät myös vähälle *Daily Herald*issa. *Daily Herald*in asema vastadiskurssin luoja aiheutti sen, ettei lehti puhunut asevelvollisuudesta juurikaan, jos sitä ei tuotu muualla esille.

2. Sotaministeri Kitchener avaa suunsa

Herbert Horatio Kitchener (1850-1916) oli tunnettu sotasankari, joka ennen sotaa työskenteli Egyptin varakuninkaana. Hän oli aikaisemmin tunnettu tehtävästään armeijan

---

¹⁰⁷ Hart 2014, 51-57

¹⁰⁸ Little 1997, 401.

päällikkönä buurisodassa.¹⁰⁹ Sattumankaupalla Kitchener oli juuri saapunut takaisin Isoon-Britanniaan vastaanottamaan kunniamerkkejä palveluksestaan imperiumille, kun sota syttyi. Egyptiin hän ei enää palannut, koska häntä pyydettiin sotaministeriksi. Tähän hän suostui vastahakoisesti.¹¹⁰

Kitchenerin ensimmäinen, julkinen toimenpide oli pyyntö. Kitchener halusi 100 000 vapaaehtoista miestä armeijan palvelukseen. Näistä miehistä rakennettiin armeija, jota myöhemmin alettiin kutsumaan Kitchenerin armeijaksi.¹¹¹

Kitchenerin pyynnön jälkeen rekrytointitoimistot tukkeutuivat innokkaista miehistä. Innostuksesta muodostui varsinainen ongelma, koska järjestelmän vetävyys ylittyi moninkertaisesti. Monet miehet jättivätkin rekrytointiin vielä väliin, koska jonot kasvoivat niin pitkiksi.¹¹²

Armeijaa rakentaessaan Kitchener sivuutti täysin Territorials-joukot ja niiden ympärille rakennetun rekrytointiorganisaation. Syynä tälle saattoi Adamsin ja Poirierin mukaan olla se, että hän sekoitti Territorials-armeijan ranskalaisten Territorieaux-joukkoihin, jotka suoriutuivat heikosti Saksa-Ranska sodassa 1870. Myöhemmin Kitchenerin poikkeaminen valmiiksi rakennetusta järjestelmästä on nähty virheenä.¹¹³

British Expeditionary Forcen lähtiessä Ranskaan, suuri osa armeijan johdosta lähti sen mukana. Tämä tarkoitti sitä, ettei kukaan ollut vastustamassa Kitcheneriä, kun hän poikkesi täysin ennen sotaa luotujen suunnitelmien mallista. Kaikista ongelmista huolimatta, Kitchener sai haluamansa 100 000 miestä. Se ei kuitenkaan tulisi riittämään, sillä Kitchener vaatisi lisää, ennen kuin elokuu oli päättymässä.¹¹⁴

2.1 *The Times* tuo esille konservatiivien syyt asevelvollisuudelle

---

¹⁰⁹ Adams & Poirier 1987, 13, 52.

¹¹⁰ Adams & Poirier 1987, 52-55.

¹¹¹ Adams & Poirier 1987, 55.

¹¹² Simkins 2014, 52

¹¹³ Adams & Poirier 1978 57-58.

¹¹⁴ Adams & Poirier 1987, 55-57

The Times herätteli asevelvollisuuskysymystä henkiin, kun se raportoi Kitchenerin pitämästä puheesta Ison-Britannian parlamentille. Kitchenerin ensimmäinen puhe parlamentille, ja uutisointi siitä osui kriittiseen hetkeen. Samoihin aikoihin alkaisi rintamalla taistelut, joissa oli osallisena brittijoukot ensimmäistä kertaa. Uutisointi näistä taisteluista tulisi uudistamaan koko tilanteen rekrytoinnin ja täten asevelvollisuuden suhteen. *The Timesin* sivuilla ei nähty vaatimuksia asevelvollisuuden toimeenpanosta ennen tätä artikkelia.

The Times oli aikaisemmin suositellut Kitcheneriä sotaministerin virkaan. Northcliffe oli käyttänyt lehdistöarmadaansa saadakseen Kitchenerin valittua tähän virkaan. Syitä Northcliffen haluun saada Kitchener sotaministerin pestiin on hankala arvuutella. Northcliffe saattoi myös jakaa Kitchenerin näkemyksen siitä, että sota tulisi kestämään vuosia. Northcliffe ei ilmeisesti myöskään pitänyt¹¹⁵ Richard Haldanesta, jota kaavailtiin sotaministeriksi sodan alettua.¹¹⁶

Kitchener ja Northcliffe saattoivat olla varsin yksin uskomustensa kanssa sodan mahdollisesta pituudesta. Tästä todisteena oli Kitchenerin pitämä kokous sotakabinetissa, jossa hän aikaisemmin oli jakanut näkemyksensä sodan pituudesta. Muut kabinetin jäsenet olivat kuunnelleet tyrmistyneenä, kun Kitchener oli kertonut kuinka pitkään sota tulisi kestämään hänen mielestään. Kitchener kertoi, kuinka Ison-Britannian armeija tulisi tarvitsemaan yli miljoona sotilasta.¹¹⁷

Kitcheneristä muodostuiksi myöhemmin ongelma *The Timesille*, kun hän ei suostunut tukemaan asevelvollisuutta. Hän ei koskaan periaatteellisesti julistautunut olevansa sitä vastaan, mutta hän ei suostunut sitä tukemaan julkisesti. Hän oli ilmaissut asevelvollisuuden olevan vaihtoehto, jos sitä tarvittaisiin tulevaisuudessa. Tämä turhautti monia konservatiiveja, jotka ymmärsivät hänen vaikutusvaltansa näissä asioissa. Kitchenerin vastahakoisuus tässä asiassa saattoi johtua hänen varsin omaperäisistä uskomuksistaan

---

¹¹⁵ Haldaneen kohdistui runsaasti hyökkäyksiä, koska hänellä väitettiin olevan yhteyksiä saksaan. Haldane oli opiskellut Saksassa ja hän oli myös saksalaisen filosofian ystävä. Adams & Poirier 1987, 82, 28

¹¹⁶ *The History of The Times: The 150th Anniversary and Beyond 1912-1948. Part I.* 217

¹¹⁷ Adams & Poirier 1987, 55.

asevelvollisuusarmeijoihin liittyen. Kitchener oli Egyptissä ollut tekemisissä asevelvollisuusarmeijan kanssa, ja hänen mielestään armeija oli tehoton.¹¹⁸

Puheessaan parlamentille Kitchener tiedotti rintamatilanteesta ja armeijan tilasta. Kitchener teki muutaman maininnan, jotka olivat asevelvollisuuskeskustelun kannalta olennaisia:

Imperiumit, joiden kanssa me olemme sodassa, ovat kutsuneet armeijaan lähes kaikki miehensä. Meidän periaattemme, jota seuraamme on tämä [--] kun heidän armeijansa kokonaismäärä pienenee jatkuvasti, meidän vahvistusjoukkomme virtaavat jatkuvasti rintamalle. Kunnnes meillä on armeija, joka vastaa meidän maamme kunniaa. [--] Mutta jos sota tulee jatkumaan, ja jos sodan onni kääntyy meitä vastaan, kansakunnalta ja imperiumilta tullaan vaatimaan uudenlaisia uhrauksia ja ponnistelua. Ja missä näitä tullaan tarvitsemaan, olen varma, että kansa ja parlamentti eivät tule niitä kieltämään valtioltaan... ”¹¹⁹

Kitchener mainitsee puheessaan, että mikäli sota jatkuu, äärimmäisiin keinoihin voidaan turvautua. Tällä hän luultavasti tarkoitti jonkinasteista pakkorekrytointia, eli asevelvollisuutta. Kitchener uskoi myös, että armeijan reservi tulisi tulevaisuudessa kasvamaan, kunnes se olisi yhtä mittava, kuin muiden eurooppalaisten valtioiden armeijat.

Samassa lehdessä ja samalla sivulla *The Times* julkaisi myös kirjoituksen, jossa kommentoitiin laajemmin Kitchenerin puhetta, mutta myös vapaaehtoisjärjestelmän tulevaisuutta. Teksti oli otsikoitu *Territoriaalit, ja Toiset*. Territoriaalit otsikossa viittaavat vapaaehtoisjoukkoihin, jotka oli perustettu jo ennen sodan alkamista. Kirjoittaja ylisti Territorials-joukkojen moraalia ja selkärankaa ja kertoi, kuinka aikaisemmin heitä oli

---

¹¹⁸ Adams & Poirier 1987, 67.

¹¹⁹ Hansard 25.8.1914 “The War” ...The Empires with whom we are at war have called to the Colours almost their entire male population. The principle which we on our part shall observe is this [--] that while their maximum force undergoes a constant diminution, the reinforcements we prepare shall steadily and increasingly flow out until we have an Army in the field which, in numbers not less than in quality, will not be unworthy [--] But if the war should be protracted, and if its fortunes should be varied or adverse, exertions and sacrifices beyond any which have been demanded will be required from the whole nation and Empire, and where they are required we are sure they will not be denied to the extreme needs of the State by Parliament or the people.”

pilkattu mukavuudenhaluisten miesten toimesta. Mielenkiintoisin asia kirjoituksessa on kuitenkin muut huomiot, joita lehti teki. Kitchener ei suoraan viitannut siihen, millaisella aikataululla kyseiset pakkokeinot voisivat ilmaantua. *The Times* katsoi, että puhe viittasi vapaaehtoisjärjestelmän olevan päätöksessä hyvinkin pian. Kitchener puheessaan mainitsi, kuinka vapaaehtoisjoukkojen määrää tulitisiin kasvattamaan samalle tasolle, joka vastasi muita eurooppalaisia armeijoita. Tämän *The Times* määritteli tarkoittavan sitä, ettei kotona, vastuutaan pakoilevien miesten pitäisi onnistua jatkamaan toimintaansa.¹²⁰

“Kansakunnalla ei ole oikeutta piilotella muiden uhrauksien takana, ja levätä kotona, kun he kantavat taakkaansa. Eivätkä he voikaan tehdä niin lordi Kitchenerin suunnitelman mukaan, jossa vapaaehtoisjoukot kasvatetaan samalle tasolle, hitaasti pienevien mantereiden asevelvollisuusjoukkojen kanssa.”¹²¹

Artikkelissa *The Times* hyödynsi romantisoivaa retoriikkaa. Isossa-Britanniassa sodan ympärille oli kehitetty tarinoin ja myytein romanttisia mielikuvia. Artikkelissa sotilaista puhuttiin uhraavina ja taakan kantajina. Tämä romantisoitu sotakuvaus oli voimissaan etenkin yhteiskunnan yläluokissa, jossa taisteluita romantisoitiin keskiaikaisten ritareiden hengessä.¹²² Tässä hengessä kyseinen romantiikka saattoi näkyä myös *The Timesin* kirjoituksissa, kun sotilaiden uhrauksia ylistettiin.

Artikkelissa tehdään myös vertaus eurooppalaisiin asevelvollisuusarmeijoihin ja vapaaehtoisarmeijan välille. Vapaaehtoisarmeija kuvataan paremmaksi, koska se on jatkuvasti kokoaan kasvattava, toisin kuin asevelvollisuusarmeijat, jotka hitaasti menettävät tehoaan. Kirjoittaja siis uskoi, että vapaaehtoisarmialla armeija saataisiin samalle tasolle, kuin eurooppalaiset asevelvollisuusarmeijat. Tämä saattoi perustua uskoon, että läntisen rintaman armeijat saisivat osakseen suurimmat tappiot.

---

¹²⁰ “Territorials, and Others” (art.) 26.8.1914

¹²¹ *The Times* 26.8. “...the rest of the nation has no right to shelter itself behind their sacrifices and live at home at ease while they bear the burden. Nor will it be able to do so under Lord Kitchener’s scheme of gradually raising our voluntary force to level with the constantly diminishing forces of the compulsory armies of the Continent.”

¹²² Fletcher 2014, 44.

Kysymys siitä, miten joukkojen kasvattaminen turvataan vapaaehtoismallilla jää vastaamatta – ainakin vielä.

Lehti jatkaa hyökkäystään:

”Se suuri määrä miehiä, jotka voisivat astua palvelukseen, mutta mieluummin vetelehtivät kotona, osallistuen krikettiotteluihin ja käymällä elokuvissa - eli lyhyesti: pinnareiden suuri armeija. Emmekö voisi painostaa enemmän näitä surkeita olentoja? On yhteiskunnallinen skandaali, jos itsekkäät pääsevät pälkähästä, samalla kun kaikki taakka kaatuu epäitsekäiden miehien päälle. Jos vapaaehtoisjärjestelmä ei pysty parempaan, sitä täytyy muuttaa.”¹²³

Teksti mainitsee, kuinka järjestelmää pitäisi muuttaa, jos se sallii tällaisten miesten kotia jäämisen. Tekstin maininnat pinnaavista miehistä olivat osa narratiivia, jossa väitettiin, että suuri määrä joutilaita miehiä jäi kotia itsekkäistä syistä.¹²⁴ Tätä retorista keinoa käytettäisiin myöhemmin perustelemaan sitä, miksi asevelvollisuus pitäisi laittaa toimeen. Tämä narratiivi tulisi vielä vahvistumaan vuoden 1915 aikana.¹²⁵

Tekstin sanavalinnoista voidaan tehdä myös havaintoja. He, jotka eivät suostuneet astumaan palvelukseen ovat pahimmillaan ”olioita” tai ”pinnareita”. Miehien nimitteleminen olioiksi saattoi johtua sota-ajan miesihanteista ja maskuliinisuuden militarisoimisesta. Sota aikana miehisuus ja maskuliinisuus olivat asioita, joita miehien piti tavoitella. Miehisuus ei ollut asia, joka oli itsestäänselvyys.¹²⁶ Lois Bibbingsin mukaan sotilaallisen miehisyyden ihanteet tulevat myös perinteistä.¹²⁷

---

¹²³ ”Territorials, and Others” (art.) *The Times* 26.8.1914

It is the vast herds of young men who might serve but prefer to loaf at home, attending cricket matches and going to the cinema – in short, the great army of shirkers. Cannot more effective pressure be brought to bear on these poor creatures? It is national scandal that the selfish should get off scot free while all the burden falls on the most public-spirited section of our available manhood; and if the voluntary system can do no better it will have to be changed

¹²⁴ Silbey 2005, 30

¹²⁵ Silbey 2005, 31-32

¹²⁶ Bibbings 2003, 337.

¹²⁷ Bibbings 2003, 339.

Lois Bibbingsin mukaan sota toi mukanaan usein karuja yksinkertaistamisia ja dikotomioita.¹²⁸ Tämä tulee esille juuri siinä, miten tekstissä kuvataankin miehiä, jotka eivät ole palveluksessa. Vaatimukset miehisyiden tavoittelemisesta armeijan kautta koski erityisesti naimattomia miehiä. Perheelliset miehet pystyivät vetoamaan perheisiinsä ja vastuuseen, jonka he joutuivat kantamaan heistä.¹²⁹

Näihin perinteisiin arvoihin yhdistettiin myös fyysisiä ominaisuuksia. Tästä todisteena ovat *The Timesin* aikaisemmat uutistekstit, jotka koskivat rekrytointia. Tekstit usein sisälsivät alokkaiden fyysisyyden kuvailua. Esimerkiksi kaivoksilta tulleita miehiä kuvattiin vankoiksi. Heidän raamejaan kuvataan leveiksi ja heidän ammattiaan vaaralliseksi. Pohjoisen ja läntisen ylämaan asukkaat ovat suurenmoisia miehiä, jotka ovat kasvaneet kukkuloilla ja ulkoilmassa. Näiden ominaisuuksien vuoksi *The Times* kuvasi heitä hyviksi sotilaiksi.¹³⁰ Palvelukseen astuneet miehet saatettiin täten nähdä moraalisesti hyvinä ja isänmaallisina henkilöinä. Nämä ominaisuudet saatettiin automaattisesti yhdistää myös fyysisiksi. Jos mies astui vapaaehtoisesti maansa palvelukseen, täytyi hänen olla myös fyysisesti ehjä.

Tekstistä voi havaita myös nationalistista retoriikkaa, joka yhdistettiin viktoriaaniseen maskuliinisuuteen. *The Times* kirjoittaa, kuinka jokaisen kansalaisen velvoite on palvella maataan. Tässä tapauksessa erityisesti sotilaallisen palveluksen muodossa. Tekstissä käytetään sanoja, kuten *velvoite, kunnia, uhraus*. *The Times* myös kuvaili käynnissä olevaa sotaa britti-imperiumin olemassaolon kamppailuna.¹³¹

Uhraus, imperiumin palveleminen ja patriotismi olivat viktoriaanisen maskuliinisuuden ytimessä. Tämä näkemys maskuliinisuudesta oli etenkin brittiläisen yläluokan suosiossa, jota *The Timesin* voi nähdä edustavan. Viktoriaanisen maskuliinisuuden ihannehahmoiksi on Anthony Fletcherin mukaan nähty olevan Kitchenerin kaltaiset henkilöt, joihin kiteytyy viktoriaanisen maskuliinisuuden ihanteet.¹³²

---

¹²⁸ Ibid.

¹²⁹ Ugolini 2018, 74.

¹³⁰ "The Call to Arms" (kirjeenvaihtaja) *The Times* 27.8.1914

¹³¹ "Territorials, and Others" (art.) *The Times* 26.8

¹³² Fletcher 2014, 40-42.

Rankan retoriikan takana saattoivat olla myös jo ennen sotaa ilmenneet moraaliset ja ideologiset jakaumat. Ison-Britannian huomattavasti jakaantunut yhteiskuntajärjestelmä suurine elintaso eroineen saattoi aiheuttaa huomattavia näkemyseroja alempien luokkien elämästä. Tänä aikana keski- ja yläluokkia dominoi sosiaalidarvinistinen ajattelu. Huoli ”brittiläisen rodun heikkenemisestä” kohdistettiin ylhäältä alaspäin. Tämä degeneraatio heidän mielestään näkyi köyhimmissä ihmisissä. Alemmat yhteiskuntaluokat saatiin nähdä degeneroituvina, vähä-älyisinä ja moraaliltaan epämääräisinä. Alemmat luokat saatiin nähdä vähäisempinä ihmisinä.¹³³ Pinnareista myös usein puhuttiin käyttäen termejä, jotka vihjailivat heidän olevan juuri työväenluokkaa. Tähän uskoi esimerkiksi Kitchener.¹³⁴ Nämä uskomukset saattoivat tulla esille juurikin tällaisilla hetkillä, kun uskottiin, että suuri määrä tällaisia miehiä välttelee vastuutaan. Vastuuta, joka saattaisi pelastaa britti-imperiumin tuholta.

The Timesin artikkelista saattaa havainnoida myös nationalismin luomia viholliskuvia. Sven Müllerin mukaan ensimmäisen maailmansodan aikainen nationalismi kehitti sisäisiä konflikteja. Sodan aikana viholliskuvien kehittäminen muodosti binääristä ajattelua, jossa vihollisen negatiiviset ominaisuudet voitiin nähdä Ison-Britannian hyvyyden vastakohtina. Sota-aikana ihmisiä voitiin jaotella vihollisiin ja liittolaisiin. Tämä ajattelu tietenkin toimi valtioiden tasolla, mutta sitä voitiin harjoittaa myös pienemmällä mittakaavalla. Viholliseen voitiin määrittää kaikki negatiiviset ominaisuudet, joita liittolaisesta ei löydy. Maailma voitiin nähdä jaotella yksinkertaisiin ryhmiin. Viholliskuvien määrittely ja jaottelu aiheutti myös sisäisiä konflikteja. Kun ulkoista vihollista vastaan ryhmittäytyään yhdeksi ryhmäksi, sen ulkopuolelle jääneet saattavat leimautua vihollisiksi.¹³⁵ Ryhmä, jota yritettiin määrittellä *The Timesin* teksteissä oli brittiläisen kansalaisen ihanne, johon miesten haluttiin pyrkivän. Tällainen mies tunsu vastuunsa ja velvoitteensa maataan ja perhettään kohti. Tälle

---

¹³³ Soloway 1995, 38-39, 62.

¹³⁴ Silbey 2005, 30.

¹³⁵ Müller 2002, 65.

vastakohtaksi luotiin pinnari, joka väistelee vastuutaan¹³⁶. Ihanneryhmään saatettiin päästä vain astumalla armeijan palvelukseen.

The Times ei kuitenkaan ollut ainoa, joka puhui pinnareista. Kyseessä oli kansallinen ja yhteiskunnallinen keskustelu nuorista miehistä. *The Times* otti osaa tähän keskusteluun samalla tavalla, kuin moni muu konservatiivilehti.¹³⁷

Kirjoituksesta voi myös havaita kansallisen identiteetin määrittelyä konfliktiin liittyen. Joanna Bourken mukaan kansallinen identiteetti riippuu siitä, onko kyseessä sota-aika vai rauhan aika, ja missä kontekstissa keskustelua käydään. Sota-aikana kansallista identiteettiä yritetään laajentaa koskemaan mahdollisimman montaa ihmistä. Isossa-Britanniassa tämä tarkoitti eritoten paikallisten identiteettien sitomista yhden nimikkeen alle. Esimerkiksi *The Timesin* sivuilla saattoi nähdä mainoksen, jossa englantilaisia kehoitettiin kutsumaan toisiaan briteiksi.¹³⁸ Tässä tapauksessa tekstissä puhutaan vain *meidän, kansallisen, valtion, kansan* taistelusta.¹³⁹ Täten tämän velvoitteen alle haluttiin ulottaa jokainen taistelukykyinen mies Ison-Britannian saarilla. Retorisesti tämä määritelmä oli kuitenkin saavutettavissa vain, jos oli valmis tarttumaan aseisiin isänmaansa puolesta.

The Times tavallaan toimi kahdella tavalla. Se määritteli ihanteita ja mielikuvia siitä, millaisia armeijaan astuneet ovat. Retoriikalla vedotaan ihmisten patrioottisiin taipumuksiin, ja sillä koitettiin houkuttaa miehiä rekrytoitumaan. Samalla teksti kuitenkin painosti hallitusta ja muita virkaatekeviä asevelvollisuudesta. Negatiivinen suhtautuminen niihin, jotka eivät palvelleet, saattoi johtua aikaisemmin selvittämistäni syistä.

Pakotteet, joita lehti vaati lisäämään, toteutuivat monin tavoin. Innostus sotaa kohtaan johti siihen, että moni otti rekrytoinnin omiin käsiinsä. Työnantajat saattoivat antaa nuorille miehille potkut, jotta he astuisivat armeijan palvelukseen. Erottamisen takia monet olivat pakotettuja liittymään armeijaan, koska he menettivät ainoan tulonlähteensä. Painostus

---

¹³⁶ Müller 2002, 70.

¹³⁷ Silbey 2005, 30.

¹³⁸ Bourke 2009, 138, 143.

¹³⁹ *The Times* 26.8.1914

toimi myös joskus toisinkin päin. Monet työnantajat joutuivat taistelemaan sen puolesta, etteivät heidän työntekijänsä lähtisi sotaan.¹⁴⁰

The Timesin kirjoitus oli osana suurempaa yhteiskunnallista kehystä, jossa heikkoa rekrytointia haluttiin selittää jollain tavalla. Samalla tekstissä haettiin oikeutusta asevelvollisuuden toimeenpanemiselle. Laiskat nuoret miehet määriteltiin ongelmaksi. Ongelman ratkaisuun tarjottiin järjestelmän muuttamista, joka vihjasi vahvasti asevelvollisuuteen. Tekstin taustalla olivat ajan moraalikäsitteet ja sodan aiheuttama asenteiden koveneminen.

Daily Herald uutisoi myös Kitchenerin puheesta, mutta lehti ei kirjoittanut samanlaista kommenttia puheesta, kuin *The Times*. *Daily Herald* julisti varsin mittavalla otsikolla ”Kitchenerin vakava lausunto sodan pituudesta – luultavasti 30 divisioonaa tarvitaan”.¹⁴¹ Tällä tavoin *Daily Herald* kehysti kyseisen puheen tarkoittamaan, että sodasta tulisi verinen ja pitkä. Tämä sopi lehden aikaisempaan linjaan, jossa se oli varoitellut siitä, miten tuskaisa sota tulisi olemaan. Vastaavasti *The Timesin* otsikot kyseisestä puheesta korostivat sitä, miten Kitchener oli ylpeä joukoistaan ja heidän suoriutumisestaan.

2.2 Velvollisuuden määritelmät ja *Daily Heraldin* vastaus

The Timesin kirjoituksissa huomioitiin velvollisuus. Jokaisella kykenevällä brittimiehellä nähtiin olevan velvollisuus palvella maataan hädän hetkellä.¹⁴² Tämä velvoite kasattiin useasta asiasta. Miesten velvoitteena oli puolustaa naisia ja lapsia. Kansalaisen velvoitteena oli myös toimia isänmaansa ja imperiumin puolesta. Näihin velvoitteisiin vetoaminen kasvoi runsaasti, kun tiedot Belgian tapahtumista levisivät. Nicoletta Gullacen mukaan näitä tapahtumia hyödynnettiin runsaasti propagandassa, mutta myös lehdistössä, joka halusi myydä lehtiään, sekä oikeuttaa sotaan osallistumisen.¹⁴³ Näihin velvoitteisiin perustettiin

---

¹⁴⁰ Silbey 2005, 32.

¹⁴¹ *Daily Herald* 26.8.1914.

¹⁴² ”England’s Call” (art.) *The Times* 25.8.1914

¹⁴³ Gullace 2002, 18-20.

vaatimukset siitä, että miesten täytyisi astua armeijan palvelukseen, joko vapaaehtoisesti tai pakolla asevelvollisuuden muodossa.

Velvoitteita muodostettiin, kun tiedot Saksan teoista Belgiassa levisivät. Maa nähtiin viattomana sivullisena, jota ”barbaarinen ja militaristinen” Saksa uhkasi. Lehdistölle Belgia aiheena oli varsin herkullinen. Ne sisälsivät informaatiota hirmuteoista ja muista yleisöä kavahduttavista asioista, jotka myivät varmasti.¹⁴⁴

Belgiassa tapahtuneita, osittain todellisia ja osittain valheellisia hirmutekoja käytettiin laajalti rekrytoinnissa. Saksa käytti huomattavasti väkivaltaa siviiliväestöä kohtaan ja aiheutti huomattavaa kärsimystä Belgiassa. Kuitenkaan kaikkia Belgiasta liikkuvia tarinoita ei lehdistö voinut tarkistaa, eikä niille ollut pitäviä todisteita. Erityisesti kertomukset keskittyivät hirmutekoihin naisia ja lapsia kohtaan. Naisten raiskaukset, silpomiset ja teloittamiset kerrottiin hyvin yksityiskohtaisesti lehtien sivuilla.¹⁴⁵

Lehdistö oli keskeisessä osassa näiden tarinoiden levittämisessä. Belgian tapahtumat antoivat myös tehokkaan argumentin sodan jatkamisen puolesta. Sodan jatkamisen puolesta argumentoivat saattoivat osoittaa Belgiaan, ja sanoa kuinka saksalainen militarismi on uhka eurooppalaiselle sivistykselle. Nyt sotaa ja asevelvollisuutta vastustaneet voitaisiin leimata pelkureiksi, jotka eivät halunneet puolustaa viattomia belgialaisia, ja mahdollisesti jättäisivät myös omat perheensä Isossa-Britanniassa saksalaisten armoille.¹⁴⁶

Belgia uutisointi oli myös osana prosessia, joka oli valtion osalta tärkeää sotamoraalin, sodan ja tulevan asevelvollisuuden ylläpitämiselle. Lois Bibbingsin mukaan sotilaallisuudelle piti antaa tiettyjä arvoja, joita miehien kannatti tavoitella. Militaarisesta maskuliinisuudesta tehtiin haluttua. Samalla aseistakieltäytyjät leimattiin ei-miehiksi ja vastenmielisiksi. Jos aseistakieltäytyjät oisivat saaneet sympatiaa, se olisi heikentänyt sodan kannatusta.¹⁴⁷

---

¹⁴⁴ Gullace 2002, 18-19.

¹⁴⁵ Gullace 2002, 18-25, 33.

¹⁴⁶ Gullace 2002, 33.

¹⁴⁷ Bibbings 2003, 337.

Velvoitteiden luonti tapahtui osittain propagandan kautta. Näiden luomiseksi eri toimijat tuottivat propagandaa. Ennen asevelvollisuuden toimeenpanoa, tämä propaganda erityisesti kohdistui miehiin, joita haluttiin houkutella armeijan leipiin. Propaganda keskittyi mielikuviin. Sota haluttiin esittää oikeudenmukaisena, oikeana tekona, jolla oli merkitystä miehen perheelle, kodille ja isänmaalle.¹⁴⁸ Mielikuvien rakentaminen tapahtui monitasoisesti. Niitä muodostettiin tietoisesti poliitikkojen toimesta tai muiden vaikutusvaltaisten henkilöiden panoksesta. Lehdistö oli osa koneistoa, joka levitti mielikuvia sodasta¹⁴⁹.

Propagandaa luotiin myös toiseen suuntaan. Sodanvastainen propaganda perustui samalla tavalla mielikuviin sodasta. Sota haluttiin näyttää epäoikeudenmukaiselta ja turhalta, joka johtaisi vain vielä turhempiin kuolemiin. Sitä käytäisiin vääristä syistä, niiden toimesta, jotka eivät välittäneet työväestöstä, joka sotaa kävi.

Propaganda toimi myös suuremmalla skaalalla, eikä se keskittynyt vain yksilöihin. Britit yhteiskuntaluokasta huolimatta näkivät itsensä osana Isoa-Britanniaa ja he ymmärsivät, millainen Ison-Britannian asema oli kansainvälisessä politiikassa. Työväenluokka oli hyvin lukutaitoista 1900-luvun alussa, joten he olivat tietoisia maailman tapahtumista lehdistön välityksellä.¹⁵⁰

Sodan syttyessä, vuoden 1836 sopimus, joka takasi Belgian koskemattomuuden, tyrmättiin saksalaisen diplomaatin sähkeessä vain paperin palasena. Tämä järkyttikin monia britteliitin jäseniä. Tätä pidettiin syvänä liberaalisen perinteen loukkauksena. Selkkausta käytettiin hyväksi propagandassa. Saksalaiset haluttiin esittää kansainvälisen oikeuden ja järjestyksen vastaisina. Britit tietenkin halusivat kuvata itsensä tämän järjestyksen puolustajina.¹⁵¹

Lehdistö ja muu kirjallisuus oli tuona aikana kietonut brittiläisen identiteetin olennaisesti osaksi brittiläistä maailmanvaltaa. Kaukaiset siirtomaavallat olivat osa Isoa-Britanniaa ja

---

¹⁴⁸ Gullace 2002, 18.

¹⁴⁹ Gullace 2002, 24.

¹⁵⁰ Silbey 49, 2005.

¹⁵¹ Gullace 2002, 20-21.

täten osa heidän kansallista identiteettiänsä. Tällöin tuotettiin myös runsaasti erilaista viihdekirjallisuutta, joka esitteli fiktiivisten hahmojen seikkailuja eri britti-imperiumin osissa. Tämä sai aikaan sen, että monet ymmärsivät britti-imperiumin aseman maailman mittakaavassa.¹⁵² Tällaisen retoriikan käyttäminen rekrytointiin sopii hyvin osaksi tällaista maailmankuvaa. Jos Saksa esitettiin uhkana britti-imperiumille, johon moni britti pystyi identifioimaan itsensä, oli kaavio valmis.

Rekrytointikampanjassa tällaisten mielikuvien rakentaminen ja hyödyntäminen oli kuitenkin hankalaa. Tämän abstraktin käsitteen vetovoimasta olivat monet huolissaan. Eräs rekrytointivirkailija ilmaisi, ettei sodan syttymisen termejä voi ilmaista lakiteknisin keinoin.¹⁵³ Tätä asetelmaa kuitenkin käytettiin propagandassa laajalti vuoden 1914 aikana.¹⁵⁴

Lehtien mielikuvien rakentamisen tarkastelu on tärkeää rekrytoinnin kannalta, koska se vaikutti olennaisesti siihen, miten potentiaaliset sotilaat näkivät sodan tarpeellisuuden. Ison-Britannian oli tarpeellista perustella sota jollain tavalla, koska se oli riippuvainen *vapaaehtoisista* sotilaista, joiden piti kokea sota jollain tavalla tarpeelliseksi. *The Times* usein argumentoi, että rekrytointiluvut olisivat suurempia, jos Iso-Britannia kansana heräisi todellisuuteen.¹⁵⁵

Myöhemmin tämä narratiivi tulisi päätökseen, jossa ainoa keino jäljellä olisi asevelvollisuus. Täten asevelvollisuutta voitaisiin perustella samoin keinoin, kuin velvollisuus, jota oli rakennettu rekrytointipropagandan yhteydessä. Ainoa keino pelastaa Iso-Britannia olisi asevelvollisuus¹⁵⁶.

The Times usein argumentoi, etteivät brittimiehet tajua velvollisuuttaan. Joko he ovat tietämättömiä tilanteen vakavuudesta, tai he eivät välitä. Tämän vuoksi lehti keskittyi uutisoimaan runsaasti Belgian tapahtumista. Lehti vihjaili useasti sillä, mitä voisi tapahtua,

---

¹⁵² Silbey 2005, 49-55.

¹⁵³ Gullace 2002, 22-23

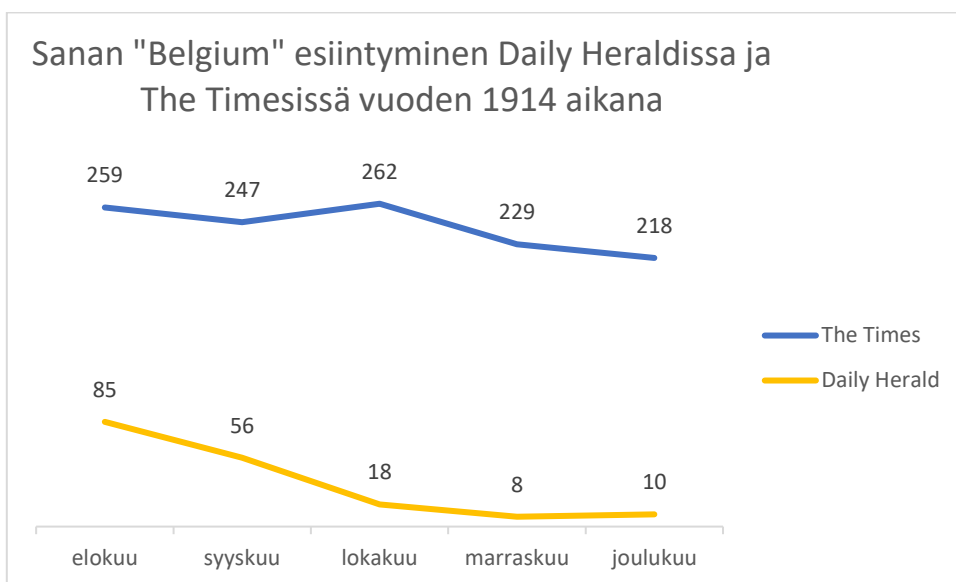
¹⁵⁴ Gullace 2002, 23.

¹⁵⁵ Tämä argumentti näkyi esim. 25.8. "Englands Call" ja 20.8 "Defence at home and abroad"

¹⁵⁶ Müller 2002, 69.

jos saksalaiset tekisivät maihinnousun Ison-Britannian saarille. Tällä tavoin lehti pystyi vetoamaan miehen velvollisuuteen perhettään kohtaan. Lehti argumentoi useasti vahvemman propagandan ja painostuksen puolesta, jotta miehet tajuaisivat velvollisuutensa. Sodan moraalisen perustan ylläpitäminen oli tärkeää sotaponnistelun vuoksi, mutta myös tulevan asevelvollisuuden kannalta¹⁵⁷.

Daily Herald otti myös osaa Belgia-utisointiin. Lehden kirjoitukset kuitenkin kehystivät Belgian tapahtumat eri tavalla. Hirmuteot, joita saksalaiset tekivät, olivat osa sotaa ja sen luonnetta. Hirmutekoja voitaisiin vain välttää, jos sotaa ei käytäisi. *Daily Heraldin* kirjoitukset toimivat vastadiskurssin luojana, jossa myös saksalaisten ihmisyyttä korostettiin. Lehti muistutti, että saksalaiset olivat myös kykeneväisiä armoon ja kunnioitettaviin tekoihin.¹⁵⁸ Lehden kirjoituksissa mainittiin Belgia-utisoinnin tarkoituksenmukaisuus. Lehti huomioi sen, miten Belgian tapahtumia käytettäisiin rekrytoinnin kasvattamiseksi, ja se halusi toimia tätä vastaan omilla kirjoituksillaan.¹⁵⁹

Belgian tapahtumia käsiteltiin runsaasti enemmän *The Timesissä*, kuin *Daily Heraldissa*. Määrällisesti *The Times* mainitsi Belgian useammin. *Daily Heraldin* mainintojen laskeminen johtui lehden muuttuneesta julkaisutahdistista. Syyskuun lopulla lehteä julkaistiin vain

¹⁵⁷ Bibbings 2003, 337.

¹⁵⁸ "German Soldier Human" *Daily Herald* 20.8.1914 "Germans Who Fought like Heroes 31.8.1914

¹⁵⁹ "The Modern Hun" (pk.) 22.8.1914

viikoittain. *The Timesin* mainintojen suuruus kuitenkin pysyi suhteellisen tasaisena, vaikka sotatapahtumat hiljalleen siirtyivät pois Belgiasta. Maata koskeneet tekstit ovat suuremmissa osissa uutistekstejä, joissa lähteenä on kirjeenvaihtajat tai viralliset tiedotteet.

Sodan alkuvaiheen tapahtumat näkyvät *Daily Heraldissa* runsaana Belgia-uutisointina. Näin ei kuitenkaan varsinaisesti käy *The Timesissä*. Maininnat kuitenkin varsin korkealla tasolla, koska lehti halusi käyttää Belgiaa rekrytointipropagandassaan. Vastaavasti *Daily Heraldia* se ei varsinaisesti kiinnostanut, koska se ei ollut lehden agendassa.

Mainitsemani teemat tulevat runsaasti esille *The Timesin* artikkelissa 23.8.1914. Uutiseen on merkitty kirjoittajaksi Belgian kirjeenvaihtaja, joka oli itse ollut Belgiassa muutama viikkoa aiemmin. Teksti aloitetaan vertaamalla rauhallista Lontoota ja kaaottista Brysseliä. Kirjoittajan mukaan Lontoon kadulla ihmiset kulkivat harrastuksiensa pariin, kun samalla Brysselissä nuoriso on kasapäin liittynyt armeijan riveihin. Teksti jatkuu kuvailulla taisteluista, sen aiheuttamasta tuhosta ja saksalaisten hirmuteoista. Saksalaisia kuvataan germaaniseksi laumaksi, joka aiheuttaa armodonta tuhoa. Saksalaisten tekoja kuvataan runsaasti. Kuvauksissa tulee ilmi, kuinka saksalaiset teloittavat pakoon juoksevia siviilejä ja lapsia. Tekstissä kuvaillaan myös yksityiskohtaisesti jotain vammoja, joita saksalaiset aiheuttivat.¹⁶⁰

Tirlemontista tullessani näin pienen 11-vuotiaan, pellavapäisen lapsen horjahtelevan eteenpäin. Hänen poskensa ja silmänsä oli puhkaistu peitsellä. Köyhä maanviljelijä nainen, jolla oli ystävällisimmät koskaan näkemäni kasvot - kertoi kyynel poskellaan, kuinka hänen miehensä oli tapettu saksalaisen ratsuväen toimesta, kaksi hänen lapsistaan olivat tallautuneet hevosten alle, kaksi muuta olivat vielä kateissa.”¹⁶¹

---

¹⁶⁰ “The Invaders in Belgium” (kirjeenvaihtaja). *The Times* 23.8.1914

¹⁶¹ Ibid. “Coming from Tirlemont I saw one little flaxen-haired girl of 11 staggering blindly forward her eye and cheek laid open by lance thrust. A poor peasant woman with one of the kindest faces I have ever seen told me with tears on her cheeks that in her presence her husband had been killed by a troop of german cavalry, two of her children, both under nine, had been trampled to death by their horses, and two others were lost...”

Tekstissä mainitaan, kuinka saksalaiset vaativat, että paikallisten asukkaiden talojen ovet tulee pitää auki. Kirjoittaja mainitsee, miten englantilaisen tulisi tajuta millainen pyhäinhäväistys tämä on, jos hänen täytyisi päästää tuntemattomia sotilaita omaan kotiinsa. Täten kirjoittaja asettaa Belgian tapahtumat siten, että ne voisivat tapahtua myös Englannissa. Tämä oli osana retoriikkaa, jolla haluttiin lähentää Belgian tapahtumia englantilaisen siviiliväestön keskuudessa.

The Times nimesi Lontoon olevan saksalaisten kohde Pariisin valloittamisen jälkeen. 25.8.1914 julkaistussa kirjeenvaihtajan raportissa kerrotaan, kuinka saksalaiset upseerit olivat kertoneet, kuinka he ensin tulisivat valloittamaan Pariisin, ja sen jälkeen Lontoon. Tämä sitaatti oli nostettu otsikkoon muotoon: ”Ensin pariisi, sitten Lontoo”¹⁶². Tämä asettui siihen rekrytointimalliin, jossa keskityttiin pelottelemaan saksalaisten maihinnousulla. Ajatus saksalaisten maihinnoususta ei ollut uusi, sillä 1900-luvun alun viihdekirjallisuudessa toistui muutama teema, jossa vihollisena nähtiin Saksa. Usein viihdekirjallisuus esitti tulevaisuuskuvia, jossa saksalaiset tekivät maihinnousun Ison-Britannian saarille. Tarinat saivat tietenkin aina onnellisen lopun, kun yhtenäinen brittikansa löi vastustajansa ja vapautti maansa.¹⁶³

Kyseiseen taiteeseen viitattiin myös *The Times*issä. Esimerkiksi 20.8 *The Times*issä julkaistiin artikkeli, jossa varoitettiin, kuinka minä hetkenä tahansa, Ison-Britannian kansan pitää valmistautua maihinnousuun Saksan toimesta.¹⁶⁴ Tekstissä mainitaan, kuinka näytelmän *An Englishman’s Home* kohtauksia voitaisiin kohta nähdä Ison-Britanniassa. Kyseinen näytelmä kertoo tarinan, jossa englantilaismies puolustaa kotiaan ulkomaalaisilta tunkeutujilta. Näytelmän kliimaksi on kohtaus, jossa mies ampuu sotilaan ikkunastaan, ja tämän jälkeen viedään teloitettavaksi kyseisestä teosta.¹⁶⁵ Artikkelijatkuu esittämällä, millaisia hirmutekoja saksalaiset ovat suorittaneet Belgiassa.

---

¹⁶² “First Paris, then London” (kirjeenvaihtaja) *The Times* 25.8.1914.

¹⁶³ Silbey 2005, 57.

¹⁶⁴ “Defence at home and abroad” (kirjeenvaihtaja) 20.8.1914.

¹⁶⁵ Fussel 2013, 209-210.

Daily Heraldin vastaus

Ensimmäiset maininnat *Daily Heraldissa* Belgian tapahtumista tulevat myös elokuun 20.päivänä. Uutinen on otsikoitu ”*Sodan kauhut – kauhistuttava tarina julmuudesta*”. Tekstissä kuvaillaan laajasti eri tapahtumia, jotka nimetään saksalaisten toteuttamaksi.¹⁶⁶ Tapahtumien kuvailu ei juurikaan poikkea *The Timesin* vastaavasta. Uutinen on kuitenkin otsikoitu tavalla, joka tulisi poikkeamaan *The Timesin* uutisoinnista. Tapahtumat esitetään sodan kauhuiksi, eikä saksalaisten kauhuiksi. *Daily Herald* halusi korostaa, että tapahtumat olivat osa sodan tapahtumia, joita auttamattomasti tulisi tapahtumaan sodassa. Tekstiin on vielä lisätty lopuksi, että tekisi sodanjohto mitä tahansa, yksittäiset sotilaat saattavat lähteä kontrollista ja tällöin toteuttaa hirmutekoja.¹⁶⁷

Seuraavana päivänä lehdessä oli myös uutinen Belgian tapahtumista. Tällä kertaa otsikossa mainittiin saksalaiset: ”*Hirveä tarina – Saksalaisia syytetään hirvittävästä julmuudesta*”.¹⁶⁸ Teksti koostuu kokonaan lainatusta jutusta, joka oli julkaistu paikallisessa belgialaisessa lehdessä. Teksti ei ole jälleen juurikaan poikkeava. Se koostuu saksalaisten tekojen kuvailusta. Otsikkotasolla kuitenkin huomioidaan, että saksalaisia vasta syytetään.

Daily Herald uutisoinnissaan Belgian tapahtumista kehystää saksalaisten tekoja yleiseen sodanvastustamisen kehukseen. Teksteissään he eivät liitä väkivaltaa pelkästään saksalaisiin, vaan se on yleinen sodan aiheuttama tila. *Daily Herald* teksteissään vastustaa saksalaisten tekoja, koska he vastustavat sotaa yleisesti. *Daily Herald* kasasi tämän tekijän asevelvollisuuden vastustamiseen. Lehti tunnusti teksteissään, että sotaan lähteneet saattoivat tuntea aitoa velvollisuutta isänmaataan kohti.¹⁶⁹

Tämä näkyy erityisesti aikaisemmin mainitsemassani tekstissä, jossa *Daily Herald* argumentoi, että teoista pitäisi langettaa vakavimmat mahdolliset rangaistukset, mutta ettei Belgian tekoja voi kostaa vastaavilla teoilla saksalaisia siviilejä kohtaan. Tekstissä

---

¹⁶⁶ “Frightful Story of Brutality” *Daily Herald* 20.8.1914.

¹⁶⁷ Ibid.

¹⁶⁸ “Germans Charged with Fearful Cruelty” *Daily Herald* 21.8. 1914

¹⁶⁹ Lansbury, George “With Kitchener’s Army” (pk.) 21.11.1914. Tekstissä tuodaan esille sotilaiden usko ja henki.

nostetaan myös esille väite siitä, että saksalaisten pitäisi oppia sivistynyt sodankäynti, mutta tekstin kirjoittaja tyrmää väitteen, että mikään sodankäynti olisi sivistynyttä. Saksa vain toi esille sodan kauheudet pelättyä pahemmin.¹⁷⁰

Daily Herald ymmärsi, että tarinat saksalaisten teoista olisivat haitallisia sodanvastaiselle rintamalle. Lehti ei kuitenkaan kieltänyt tapahtumia, mutta ne saivat vähemmän huomiota *Daily Heraldissa*, kuin *The Timesissä*.

The Timesin tekstit Belgiasta painostivat ihmisiä ottamaan sodan vakavimmin. Tällä saattoi olla muutamanlaisia vaikutuksia. Se saisi ihmiset vaatimaan hallitusta tekemään enemmän sodan eteen, miehet kokisivat suurempaa painostusta liittymään armeijaan, koska heidän perheensä saattaisi olla uhattuna.¹⁷¹ *Daily Herald* yritti kehystää Belgian tapahtumat yleiseen sodanvastustamiseen. Teot, mitä saksalaiset tekivät Belgiassa eivät jäisi siihen, vaan niitä tulisi tekemään myös muut, jotka sotaan osallistuisivat. Täten sota oli täysin moraalitonta toimintaa, mihin ei kannattanut osallistua millään tavalla.

Oikeudenmukaisuus

Yksi asevelvollisuuden argumenteista *Daily Heraldille* ja *The Timesille* oli oikeudenmukaisuus. Vapaaehtoisjärjestelmän vallitessa molemmat puolet näkivät, ettei järjestelmä toiminut aina oikeudenmukaisesti. Tietyt ihmisryhmät pystyivät väistämään velvollisuuttaan maan palvelussa. *The Times* ja *Daily Herald* kuitenkin osoittivat eri ihmisryhmiä, kun he puhuivat velvollisuuden väistämisestä. *The Timesin* tapauksessa he olivat laiskoja nuoria miehiä, jotka mieluummin käyttäisivät aikaansa moderneihin huvituksiin. *Daily Heraldille* vastuun väistäjät olivat rikkaat, aristokraatit ja muut yläluokat, jotka painostivat työväenluokan miehiä sotaan.

Daily Heraldin teksteistä käy ilmi, miten sotaponnistelu kokonaisuudessaan ei kohtele yhteiskuntaa oikeudenmukaisesti, jos sotaan joudutaan lähtemään alemmista yhteiskuntaluokista. Rikkaat pystyvät käyttämään etujaan väistämään velvollisuuksiaan ja

---

¹⁷⁰ "The German Outrages" (pk.) *Daily Herald* 17.9.1914

¹⁷¹ Gullace 2002, 20.

painostamaan muita osallistumaan.¹⁷² *The Times* näki samoin, ettei järjestelmä ole oikeudenmukainen, jos muut onnistuvat jäämään kotia mukavuuksineen. Velvollisuuden tuntoiset joutuisivat kantamaan suurimman osan sotataakasta.¹⁷³

Sota toimintana on kollektiivista, joten luonnollisesti näkemys siitä, että toiset jäisivät kotia, nähtiin vääräksi. Kollektiivisuus määriteltiin *The Timesin* tapauksessa kansan ja valtion yhteytenä, jossa jokainen olisi velvoitettu tekemään jotain valtionsa puolesta. Tässä tapauksessa se tarkoittaisi imperiumin palvelemista rintamalla. Koska sodan syttyessä Saksa määriteltiin uhaksi koko imperiumille, pystyttiin tällaisiin velvoitteisiin vetoamaan. Sodassa ei ollut kyse vain Belgiasta, tai abstraktista valtioiden välisestä politiikasta, vaan koko imperiumin kohtalo oli vaakalaudalla.

Asevelvollisuuspolitiikka itsessään oli kollektiivista. Frans Coetzeen mukaan konservatiiveille, ennen sodan alkamista, asevelvollisuus edusti kollektiivista antautumista suuremman auktoriteetin alle yhtenä kollektiivina. Hierarkkinen järjestelmä, joka integroisi kansalaisen osaksi järjestelmää. Tämä suojelisi järjestelmää sisäisiltä ja ulkoisilta vihollisilta. Status quo säilyisi, jos asevelvollisuus tukahduttaisi progressiiviset ja sosialistiset liikkeet.¹⁷⁴ Jäänteet näistä suunnitelmista saattoivatkin näkyä myös sodan aikaisissa teksteissä, jolloin asevelvollisuus sai tietenkin myös uudenlaisia merkityksiä konkreettisenä politiikkana, jolla sota voitettaisiin.

Oikeudenmukaisuus ja kollektiivi tulivat esille myös *Daily Heraldin* teksteissä. Kollektiivi määriteltiin luokka-analyysin pohjalta. Oikeudenmukaisuus ei toteutuisi, mikäli yläluokka väistäisi vastuun sodasta, jonka he *Daily Heraldin* mukaan aloittivat.

---

¹⁷² Tillet, Ben "Tragedy of War, Those Who are Ingrate and Who Sulk" (art.) 12.9.1914

¹⁷³ "Territorials, and Others" (art.) 26.8.1914

¹⁷⁴ Coetzee 1990, 41-42

3. Rekrytoinnin kuumien vaihe

Monsin taistelu ja sen aiheuttama uutisointi muutti rekrytointiprosessia. Lehtien tekemillä havainnoilla, pyynnöillä ja ilmaisuilla huomattiin, kuinka valtaisa voima lehdistöllä oli rekrytoinnin avittajana. The Times lisäsi sotauutisointiinsa pyynnön lisävahvistuksista. Miehiä tarvittiin runsaasti lisää, sanoivat lehden otsikot.¹⁷⁵

Monsin taistelussa BEF sai ensimmäisen taistelukosketuksen saksalaisjoukkoja vastaan. Taistelut eivät sujuneet hyvin brittijoukoilta, vaan strategisesti paremmin valmistautuneet saksalaisjoukot ajoivat britit vetäytymään uudelleen ja uudelleen. Britit joutuivat useasti perääntymään epäjärjestyksessä aivan saksalaiset kintereillään. Tilanne oli paikoittain niin epätoivoinen, etteivät joukot uskaltaneet pysähtyä levähtämään. Brittijoukkojen kokemat tappiot olivat usein moninkertaiset saksalaisiin verrattuna.¹⁷⁶

Taistelut alkoivat 23. elokuuta, mutta ensimmäiset uutiset siitä julkaistiin 25. päivä. Uutiset rintamalta tähän asti olivat olleet varsin positiivisia sävyiltään. Uutisoinnin alkaessa uutisoitiin Namurin menetyksestä saksalaisille ja joukkojen vetäytymisestä.¹⁷⁷ Uutiset tässä vaiheessa eivät vielä saaneet epätoivoista sävyä, kuin mitä ne tulisivat saamaan kuun

---

¹⁷⁵ Uutinen meni läpi Press Bureaun, jossa sensori F.E Smith lisäsi pyynnön vahvistuksista. Finn 2008, 526

¹⁷⁶ Hart 2014, 51-57

¹⁷⁷ *The Times* 25.11.1914

lopulla. Rekrytointilukemat kuitenkin alkoivat nousemaan jo tässä vaiheessa.¹⁷⁸ Tämä luultavasti johtui juuri tästä uutisoinnista. Rekrytointi nousi täyteen tehoonsa Amiensin raportin julkaisemisen jälkeen.¹⁷⁹

Uutisointi huipentuisi 30. päivä, jolloin *The Times* julkaisi Amiensin lähetteen. Näillä uutisoinneilla olisi kahdenlainen vaikutus. Se lisäsi rekrytointia huomattavasti, ja aloittaisi varsinaisen rekrytointi innostuksen.¹⁸⁰ Samalla se kuitenkin toisi uutisia rintamalta, jotka olivat huonoja. Tämä saisi asevelvollisuuden kannattajat vaatimaan rankempaa politiikkaa sodan suhteen. Tuleva rekrytointihuippu lunastaisi vapaaehtoispolitiikan kannattajien argumentin siitä, että riittävä määrä miehiä saataisiin vapaaehtoismallilla.¹⁸¹ *Daily Heraldille* rekrytointin kasvattaminen toisi muutamia muita huolenaiheita.

Amiensin raportti julkaistiin *The Times*issä 30.8.1914. Nimensä se sai Amiensin kaupungista, jossa kirjeenvaihtaja kirjoitti kyseisen raportin. Nämä uutiset paljastivat brittiyleisölle, ettei kaikki ollut aivan kunnossa länsirintamalla. Monsin taistelu ja siitä uutisointi on merkittävä tapahtuma aiheen kannalta, sillä se paljastaa millaista voimaa lehdet kannattelivat rekrytointin suhteen. Kasvanut rekrytointi uutisoinnin jälkeen voidaan suoraan liittää siihen, miten *The Times* uutisoi tapahtumasta.¹⁸² Tämä rekrytointi aalto tulisi kaatamaan väliaikaisesti Ison-Britannian rekrytointikoneiston, koska siihen kohdistui niin valtava paine.¹⁸³

Sotakuvauksien kirjoittamisessa otettiin huomioon niiden mahdollinen vastaanotto kotirintamalla. Sotatapahtumista ei haluttu antaa liikaa yksityiskohtia, jotka olisivat antaneet liian ikävän kuvan elämästä eturintamalla. *The Times*illä oli siten löydettävä tasapaino kirjoituksiinsa.¹⁸⁴ Tämä oli havaittu myös *Daily Herald*issa. Lehden kuvaukset sodasta pitivätkin sisällään mahdollisimman paljon mainintoja kuolemasta ja tuskasta.

---

¹⁷⁸ Simkins 2014, 58-59.

¹⁷⁹ Hartigan 1999, 182.

¹⁸⁰ Ibid.

¹⁸¹ Simkins 2014, 60.

¹⁸² Silbey 2004, 66.

¹⁸³ Silbey 2004, 67.

¹⁸⁴ *The History of The Times: The 150th Anniversary and Beyond 1912-1948. Part I*, 228.

Lehdellä ei luultavasti ollut resursseja hankkia oikeaa tietoa eturintaman tapahtumista, joten se sisälsi nämä kuvailut yleiseen kirjoitteluun sodasta ja sen luonteesta.

Nicoletta Gullacen mukaan asevelvollisuuden kannattajat olivat hankalassa tilanteessa sodan alkaessa. He olivat täysin sitoutuneet sotaan ja sen onnistuneeseen loppuun saattamiseen. He kuitenkin joutuivat toteuttamaan sotaa vapaaehtoismallin pohjalta. Heidän piti siis tehdä kaikkensa näiden mallien alla, jota he eivät samalla myös kannattaneet.¹⁸⁵ Asevelvollisuuden tulo sodan ensimmäisenä kuukautena oli mahdottomuus. Liberaalien hallitus ei olisi suostunut siihen. Eikä myöskään sotaministerinä toiminut Kitchener suostunut puoltamaan asevelvollisuuden puolesta.¹⁸⁶ *The Times* joutui agitoimaan rekrytoinnin puolesta tämän viitekehyksen sisällä.

Rekrytoinnin kasvaminen huippuunsa muutti myös asevelvollisuuskeskustelun luonnetta koko maassa. Suurten rekrytointilukujen ilmaantuessa, huolet miesmääristä katosivat hetkeksi liberaalien piirissä, ja huipun aiheuttaman innostus todisti sen, että vapaaehtoismalli toimi vielä.¹⁸⁷

Daily Heraldin asevelvollisuusdiskurssin voi jakaa kahteen osioon. Ennen Monsia, ja Monsin jälkeen. Ennen Monsia käyty keskustelu kulki sotaa edeltävien asevelvollisuustapahtumien voimalla. Monsin taistelu muutti olennaisesti *Daily Heraldin* tapaa kirjoittaa asevelvollisuudesta, koska uudenlainen rekrytointi innostus asetti vaatimuksia kansalaisille, josta lehti halusi kirjoittaa.

3.1 Daily Herald ja kapitalismikritiikin ylettäminen asevelvollisuuteen

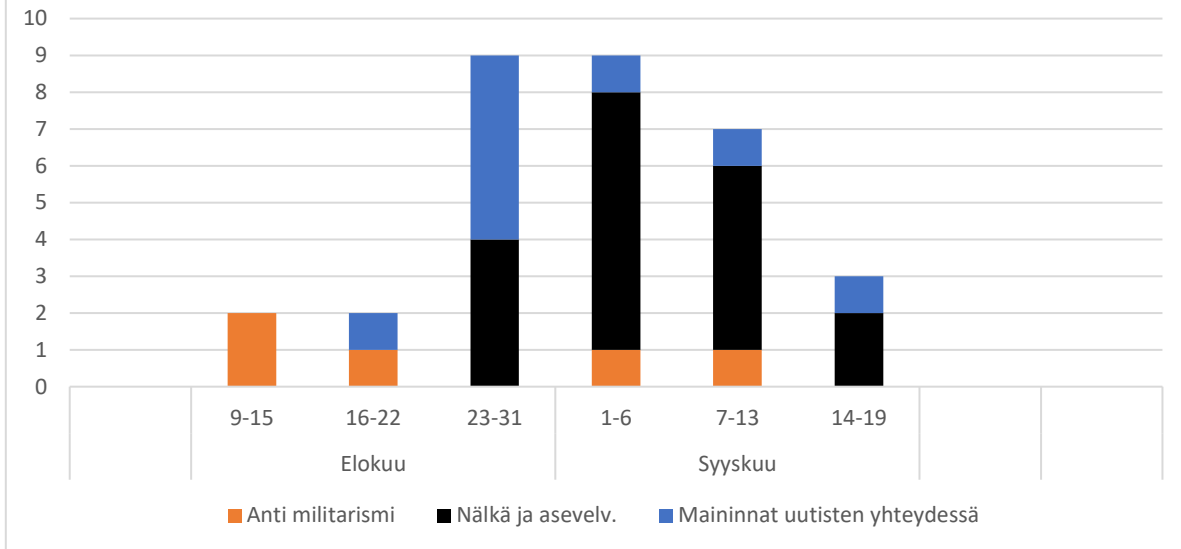
---

¹⁸⁵ Gullace 2002, 75.

¹⁸⁶ Adams & Poirier 1987, 67.

¹⁸⁷ Simkins 2014, 60.

Daily Heraldin asevelvollisuusmaininnat ja niiden teemat rekrytoinnin kasvun aikana

Yllä oleva taulukko esittää, miten asevelvollisuusmainintojen määrä lisääntyi rekrytointi innostuksen aikana. Rekrytointi innostuksen takia lehti nosti esille asevelvollisuuteen liitännäisenä nähdyt teemat. Mainintojen määrä laskee innostuksen laskeutuessa. Tarkastelun olen lopettanut 19.9, koska silloin *Daily Herald* muutti julkaisutahtiaan viikoittaiseksi. Tekstit olen koonnut käyttämällä sivuston britishnewspaperarchive.co.uk hakutyökalua. Hakusanoina käytin sanoja, kuten: *conscription, compulsion, recruiting, enlist, militarism, national service, starvation, shirker*. Tämän jälkeen olen koonnut ne tekstit, jotka mielestäni koskevat asevelvollisuutta ja jakanut ne kyseisiin teemoihin. Tekstit ovat myös voineet sisältää useita teemoja.

Yleisesti ottaen *Daily Herald* kirjoitti asevelvollisuudesta kolmenlaisessa yhteydessä. Joko antimilitaristisessa, nälän ja asevelvollisuuden yhteydestä ja uutisten yhteydessä. Antimilitaristisen teeman esittelin jo ensimmäisessä kappaleessa. Asevelvollisuuden ja nälän yhteys oli uusi teema, joka tuli esille rekrytoinnin kasvaessa. Tässä teemassa huomio kohdistettiin alempien luokkien yhteiskunnallisiin oloihin. Tämä lehden mukaan pakotti miehiä astumaan armeijan palvelukseen viimeisenä vaihtoehtona. Lehden mukaan miehiä

uhkasi nälkäkuolema, jonka pystyi ainoastaan välttämään astumalla armeijan palvelukseen.¹⁸⁸

Nälän ja asevelvollisuuden yhteydessä lehti käytti usein termiä *conscriptio by starvation*, mutta se myös kuvaili tätä teemaa käyttäen muitakin termejä. Olen koonnut tähän teemaan ne tekstit, joissa lehti korosti työnantajien tekemää painostusta ja sen aiheuttamaa kurjuutta. *Daily Herald* osoitti myös joskus suoraan avustustyön heikon toimivuuden johtavan miesten värväytymiseen, joka on myös mukana tässä teemassa.

Daily Herald julkaisi myös uutisia, jotka kertoivat yleisestä toimimisesta asevelvollisuutta vastaan. Esimerkiksi 27.8 *Daily Herald* uutisoi, kuinka eräs liitto oli antanut lausunnon, jossa tuomittiin plutokraattiset yritykset asettaa asevelvollisuus Isoon-Britanniaan.¹⁸⁹ *Daily Herald* ulotti nämä uutisoinnit myös koko imperiumin alueelle. Lehti julkaisi 28.8 uutisen nimeltä: ”asevelvollisuuden pahuus”¹⁹⁰. Lyhyessä uutisessa kerrottiin, miten Australiassa oli toimittu pakollista aseellista koulutusta vastaan.

Daily Heraldin tekemät uutiset näistä tapahtumista olivat tietenkin tarkoituksellisia siinä, että ne antoivat kuvan vahvistuvasta asevelvollisuuden vastaisen rintaman nousemisesta tai olemassaolosta. Ne myötäilivät lehden linjaa asevelvollisuudesta, ja valituilla uutispaloilla annettiin negatiivinen kuva asevelvollisuuden toimeenpanemisesta.

Daily Heraldin muuttuessa viikoittain julkaistavaksi Heraldiksi, sen sisältö myös muuttui. Päivittäisten, ja yleisesti ajankohtaisten kirjoitusten määrä väheni. Ne myös ilmenivät lyhyemmässä formaatissa. Lehden sisältö keskittyi pitemmän aikavälin kirjoituksiin. Lehti keskittyi yleisesti suurempiin konsepteihin ja huoliin.¹⁹¹ Muuttumisen aikana asevelvollisuus ei juurikaan ollut vielä suuri huolenaihe vasemmistopiireissä, joten kirjoitusten määrä myös väheni huomattavasti tästäkin syystä.

---

¹⁸⁸ “A Threatened National Crime” (pk.) 26.8.1914

¹⁸⁹ *Daily Herald* 27.8.1914

¹⁹⁰ *Daily Herald* 28.8.1914

¹⁹¹ Holton 1974, 373.

Nälkä ja asevelvollisuus

Kun rekrytointi oli kasvamassa huippuunsa, perustettiin parlamentaarinen rekrytointi komissio. Tämä oli liberaalien, konservatiivien ja työväenpuolueen yhteishanke. Komitean tarkoituksena oli tutkia ja miettiä, miten rekrytointia voitaisiin parantaa.¹⁹² Työväenpuolueen osallistuminen hankkeeseen oli *Daily Heraldille* erityisesti hyökkäyksen kohde. Samalla kuitenkin avautui *Daily Heraldille* mahdollisuus vaikuttaa jollain tavalla rekrytointiin. Lehden kirjoittajat varmasti ymmärsivät, millaisin argumentein he pystyisivät nostamaan esille epäkohtia järjestelmässä, joita he halusivat korjattavan. He myös luultavasti tiesivät, ettei asevelvollisuus ollut työväenpuolueen mieleen, ainakaan tässä vaiheessa.

Daily Herald kiinnitti huomiota myös työnantajien vallankäyttöön. Ilman työtä jääneet miehet olivat monessa tapauksessa pakotettuja liittymään armeijaan, koska monet eivät ottaneet töihin sellaisia miehiä, jotka olisivat voineet liittyä armeijaan.¹⁹³

Ahdingon aiheuttama armeijaan värväytyminen ei ollut uusi ilmiö Isossa-Britanniassa. Armeijassa oli huomattu ilmiö jo ennen ensimmäistä maailmansotaa, kun armeija kärsi rekrytointiongelmista. Armeija oli monille miehille se viimeinen vaihtoehto. Eräs päämajoituspäälliköksi 1900-luvun alussa havainnoi, että armeijan rekrytointi on riippuvainen ihmisten ahdingosta.¹⁹⁴

Daily Herald ei pelkästään kritisoinut työnantajia. Lehden kirjoituksissa kritisoitiin myös vapaaehtoisjärjestelmää, joka mahdollisti tämän painostuksen. Usein kirjoituksissa näkyi teemana se, miten vapaaehtoisjärjestelmä toimi jo asevelvollisuuden tavoin. Miehille painostettiin liittymään armeijaan, koska he voisivat muuten menettää työpaikkansa. Tätä he kutsuivat rekrytoimiseksi nälän avulla.

---

¹⁹² Taylor & Sanders 1982, 16-17.

¹⁹³ Silbey 2005, 116.

¹⁹⁴ Bowman & Connelly 2012, 47. Päämajoituspäälliköksi käytti termiä "compulsion by destitution"

Daily Herald nimesi nälän ja työpaikkapainostuksen ”uudeksi asevelvollisuudeksi”. Teema *Daily Heraldin* uutisoinnissa alkoi 26. elokuuta. Pääkirjoituksessa väitetään, että mikäli kapitalistista lehdistöä on uskominen, asevelvollisuus laitettaisiin pian toimeen. Tälle lehti tarjoaa todisteeksi sen, ettei hätäapua ole annettu tarpeeksi, jotta ihmiset voisivat välttää köyhyyden, ja täten heidän ei tarvitsisi astua armeijan leipiin.¹⁹⁵

Tekstissä väitetään, että työnantajia ylistetään patrioottisiksi, jos he painostavat miehiä armeijaan. Tällä kuitenkin kirjoittajan mukaan on sodan kannalta useita negatiivisia vaikutuksia. Se ei antaisi tehokkaita sotilaita, sillä he ovat tulleet pakon vuoksi. Se lähettäisi viestin, etteivät britit olleet kiinnostuneita kamppailusta, jos heitä jouduttaisiin pakottamaan sotaan. Kirjoittajan mukaan ainoa keino tästä eteenpäin, on joko kutsua kaikki miehet armeijaan, luokasta riippumatta. Jos sitä ei toteuteta, on aika hyväksyä meidän olevan väärässä, ja lopettaa sota.¹⁹⁶

Lehtien palstoilla työpaikkavärväystä tuotiin esille erittäin kärkevästi. Syynä tähän on vasemmistolaisen ideologian näkemys yhteiskuntaluokista ja hierarkioista. Kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän luoma luokkataistelu materialisoituu erityisesti työpaikoilla. Tuotantovälineiden omistajat hyväksikäyttivät työntekijöitään ja käyttivät suurta valtaa heidän ylitseen.¹⁹⁷ Nyt työpaikoilla tapahtunut värvääminen oli yksi esimerkki tästä. Se saattoi näyttäytyä vielä suurempana loukkauksena, kuin pelkkä taloudellinen valta, sillä nyt omistajat pakottivat miehiä sotaan.

Esimerkkejä työnantajien vallankäytöstä tuotiin esille *Daily Heraldin* lehdessä 29.8. Palstalla kerrotaan, kuinka yritys oli antanut potkut 19-30-vuotiaille miehille, jotka eivät olleet suostuneet liittymään armeijaan. Heille, jotka olivat suostuneet, oli annettu lupaus heidän

---

¹⁹⁵ “A Threatened National Crime” (pk.) 26.8.1914

¹⁹⁶ Ibid.

¹⁹⁷ Ison-Britannian vasemmistossa oli runsaasti erilaisia ideoita yhteiskunnasta. Yhteistä kuitenkin oli, että he tunnustivat yhteiskunnan eriarvoisuuden kapitalismin vallitessa. Luokkakonflikti tuli esille esim. G.D.H. Colen teksteissä, jossa hän korosti pääoman ja työntekijän konfliktia. Winter, JM 1974, 5, 99.

työpaikkojen säilyttämisestä. Teksti kertoi, että he jotka saivat potkut, olivat myös pakotettuja liittymään armeijaan nälän uhalla.¹⁹⁸

Saman päivän viikkokatsauspalstalla kirjoitettiin, kuinka auktoriteetit eivät auta avuntarpeessa olevia, armeijaikäisiä miehiä. Syyksi tälle annettiin lehden toimesta se, että heidät haluttiin pakottaa armeijaan. Tätä lehti kutsui alhaiseksi asevelvollisuudeksi, joka vie vapaaehtoisuudelta pohjan. Leivän puute ei tee miehestä sotilasta.¹⁹⁹ Vastaavanlainen viesti välittyi 11.9 pääkirjoituksessa nimeltä *Uusi rekryointikersantti*, jossa nykymalli nimettiin heikkojen ja avuttomien asevelvollisuudeksi. Tekstissä väitetään myös, miten auktoriteetit, työnantajat ja työnvälitystoimistot ovat punoneet salaliiton, jolla palvelukykyisiä miehiä ajetaan sotaan.²⁰⁰

Työnantajien toiminta nimettiin uudeksi asevelvollisuudeksi myös 2.9. Tekstissä viitattiin siihen, kuinka tällaisia työnantajia kutsutaan patrioottisiksi. Kirjoittaja on kuitenkin vahvasti eri mieltä, ja kutsuu tätä toimintaa pelkuruudeksi. Sen lisäksi kirjoittaja väittää, että tällainen toiminta on vain heikkouden lähde armeijalle. Kirjoittaja haluaa, että ihmiset lopettavat teeskentelyn siitä, etteikö asevelvollisuus olisi jo toiminnassa. Miehiä pakotetaan armeijaan jatkuvasti työnantajien ja nälän uhalla.²⁰¹

Daily Herald yritti myös vaikuttaa työväenpuolueeseen, joka oli osana parlamentaarista rekryointikomiteaa. 3.9 *Daily Herald*issa julkaistiin artikkeli, nimeltä ”*Työväenpuolue ja alokkaat*”. Tässä tekstissä vaadittiin, että työväenpuolue ottaa työlaisten aseman huomioon. Nälän avulla rekryointi on lopetettava. Myöskään sodan vaikutukset eivät saisi pelkästään tulla heikoimpien niskaan. Samassa tekstissä vaaditaan myös, että avustustyön on oltava parempaa, ja sotilaiden perheille pitäisi maksaa paremmin. Jos miehet haluavat lähteä sotaan, heidän pitäisi tehdä se velvollisuuden tunteesta, eikä nälän pakottamana.²⁰²

---

¹⁹⁸ *Daily Herald* 29.8.1914

¹⁹⁹ *Daily Herald* 29.8.1914

²⁰⁰ ”The New Recruiting Sergeant” (pk.) *Daily Herald* 11.9.1914

²⁰¹ ”The New Conscription” (pk.) *Daily Herald* 2.9.1914

²⁰² ”The Labour Party and the Recruits” (pk.) *Daily Herald* 3.9.1914

Päivää myöhemmin *Daily Herald* toisti melkein samanlaisen viestin, mutta tällä kertaa lehti vetosi pääministeri Asquithiin. Tässä vaiheessa *Daily Herald* yritti selvästi vaikuttaa liberaaleihin ja työväenpuolueeseen rekrytointiasiassa, koska he näkivät heidän olevan samalla puolella asevelvollisuus asiassa.²⁰³

Daily Herald kohdisti myös työväenpuoluetta kohti varsin rankkaa retoriikkaa. Eräässä tekstissä *Daily Herald* kutsui parlamentaarista rekrytointikomiteaa epäpyhäksi liitoksi.²⁰⁴ Turhautuminen työväenpuolueeseen kumpusi luultavasti 1900-luvun alun kehityksestä.

1900-luvun alussa muodostettu työväenpuolue oli saavuttanut perustamisensa jälkeen merkittäviä voittoja, mutta 1910-luvulle tultaessa oli sen vaikutusvalta pienenemässä. Parlamentissa työväenpuolue joutui liberaalien tukipuolueeksi. Täten he joutuivat myös hyväksymään liberaalien asettaman agendan päästäkseen valtaan kiinni. Tämä lähestymistapa muuttui tehottomaksi ennen sotaa, koska puoluepolitiikka oli kriisiytymässä erilaisten konfliktien vuoksi.²⁰⁵ Tämä suututti erityisesti työväenpuolueen sosialistisiipeä. Työväenpuolue oli rakennettu ammattiyhdistysliikkeiden ja erilaisten sosialistiliikkeiden liittoutumana, ja turhautuminen puoluepolitiikkaan aiheutti kiistoja puolueen sisällä. Tämä näkyi *Daily Heraldin* sivuilla erityisesti syndikalismin ja erilaisten suoraan toimintaan kiihottavien tekstien lisääntymisenä.²⁰⁶

Daily Herald usein myös toisti ehdotuksen siitä, miten tällaisen mallin sijasta pitäisi laittaa toimeen universaali, jokaista miestä koskeva asevelvollisuus. Artikkelissa 11.9 mainittiin, miten imperiumin pitäisi pakottaa jokainen palveluskykyinen mies armeijaan.²⁰⁷ *Daily Heraldissa* kirjoitettiin myös, miten kapitalistisen yhteiskunnan hierarkkisuus ja luokkaerot heijastuvat siinä, miten sodan tuskat jakaantuivat yhteiskunnassa²⁰⁸. Asevelvollisuus luultavasti tarkoittaisi *Daily Heraldin* kirjoittajien mielissä vastaavanlaista vastuunjako,

---

²⁰³ "The Message" (pk.) *Daily Herald* 4.9.1914

²⁰⁴ "What Would Stop the War" (pk.) *Daily Herald* 27.8.1914

²⁰⁵ Asiat, kuten parlamentin ylähuoneen veto-oikeuden poistaminen, erimielisyydet tullitariffeista ja Irlannin Home Rule. Powell 2004, 5-6, 24

²⁰⁶ Holton 1974, 349-350.

²⁰⁷ "The New Recruiting Sergeant" (pk.) *Daily Herald* 11.9.1914.

²⁰⁸ "The Labour party and recruits" (pk.) *Daily Herald* 3.9.1914

jossa kaikkein heikoimmat päätyisivät palvelemaan armeijaan, samalla kun rikkaimmat pystyisivät pysyttelemään sivussa.

Uskon myös, että *Daily Heraldin* pyyntö universaalista asevelvollisuudesta perustui ajatukseen, että tämä johtaisi demokraattisempaan päätöksentekoon sodasta. *Daily Heraldin* kirjoittajien mielestä sotaa ei käyty oikeudenmukaisesta syystä. *Daily Heraldin* artikkelissa 26.8 toivottiin, että hallitus selkeästi ilmaisisi, miksi sotaa käydään ja mitä sillä halutaan saavuttaa.²⁰⁹ Universaali asevelvollisuus ja sodan tavoitteiden julkistaminen luultavasti heidän mukaansa johtaisi demokraattisempaan päätöksentekoon sodasta. Vastaavanlaisia ajatuksia nähtiin esimerkiksi Saksassa, jossa Rosa Luxemburg kirjoitti, kuinka vain kansalla pitäisi olla päätösvalta sodasta tai rauhasta²¹⁰.

Taka-ajatuksena näillä pyynnöillä luultavasti oli, ettei sotaan olisi lähdetty, mikäli päätös olisi tehty jonkinlaisella suoran demokratian kaltaisella äänestyksellä. Vaatimus universaalista asevelvollisuudesta olisi *Daily Heraldin* kirjoittajien mielissä luultavasti tarkoittanut sota-agitoijien joutumista rintamalle.

3.2 *The Times* ja kansan avulla argumentointi

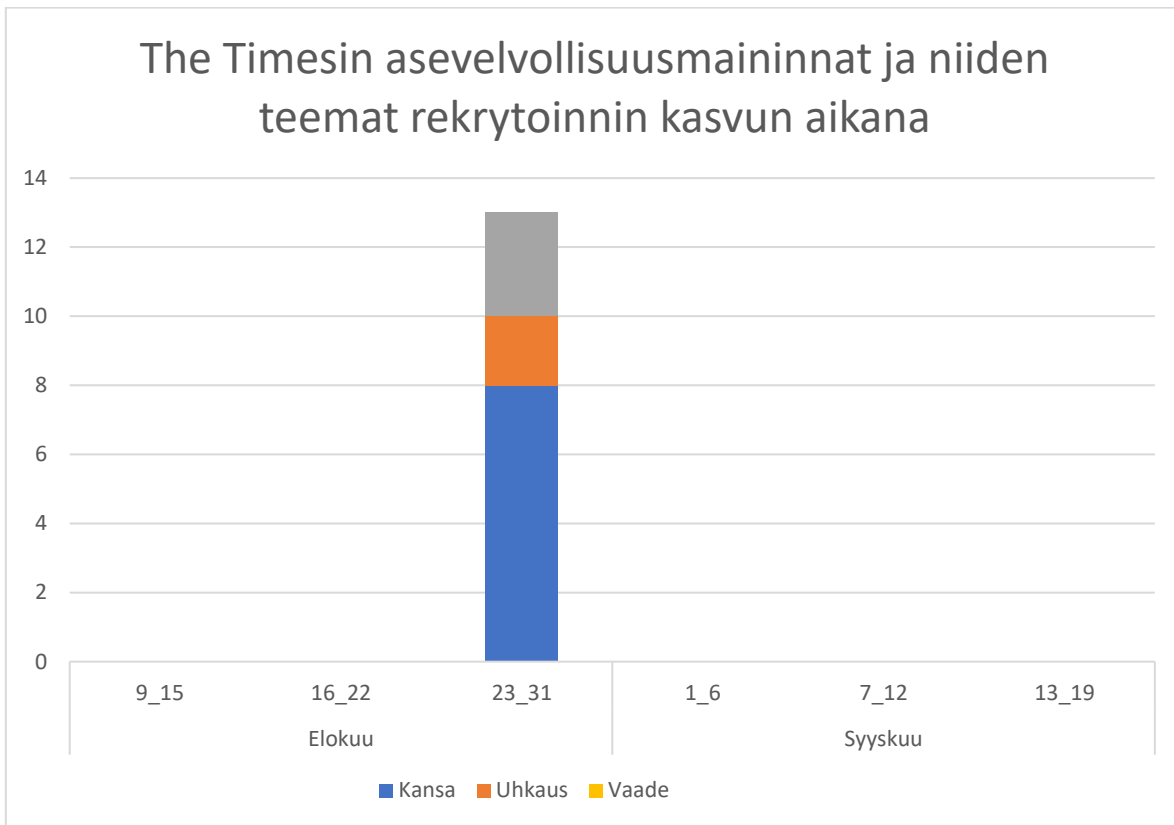
The Timesin suhde Monsiin oli myös vastaavanlainen. Tapahtumat rintamalla antoivat uutta pontta sodan vakavammalle kohtelulle. Uutiset brittijoukkojen vetäytymisestä tarkoittivat, ettei sotaa otettu tarpeeksi vakavasti, ja ettei rintamalla ollut tarpeeksi miehiä ja resursseja. Vuoden 1914 aikana *The Timesin* vakavimmat vetoamukset asevelvollisuuden

---

²⁰⁹ "A Threatened National Crime" (pk.) *Daily Herald* 26.8.1914

²¹⁰ Mulholland 2015, 620.

puolesta ajoittuivatkin juuri Monsin taistelun jälkeiseen aikaan. Tämä uutisointi väheni, kun rekrytointiluvut alkoivat nousta jälleen uutisoinnin aiheuttamana.

The Timesin tekstit olen koonnut käyttämällä *The Times Digital Archive, 1785-1985* sivuston hakutyökalua. Hauissa olen käyttänyt samankaltaisia hakusanoja, kuten *Daily Herald* hauissa.

Määrällisesti *The Times* uutisoi asevelvollisuudesta vähemmän, kuin *Daily Herald*. Näiden päivien ulkopuolella, rekrytointi innostuksen aikana, lehti ei julkaissut tekstejä, joissa vaadittiin suoraan asevelvollisuutta. *Daily Heraldin* tekstien määrän suurempi lukema luultavasti johtuu lehden tyylistä, jossa lehden kirjoitukset perustuivat reaktointiin siitä, mikä yleinen keskustelunaihe sillä hetkellä oli. Lehti teki runsaasti tekstejä, jotka suoraan vastasivat muiden lehtien asevelvollisuusjuttuihin, jotka olivat sitä huomattavasti isompia. *Daily Herald* siis reagoi useamman lehden asevelvollisuuskirjoituksiin. *Daily Herald* oli myös suhteellisen yksin kannassaan. Näiden lisäksi *Daily Herald* oli puhtaasti poliittinen sanomalehti. Vaikka *The Timesin* uutisointiin vaikutti omistajan ja kirjoittajien poliittisuus,

lehden tavoitteisiin ei kuulunut tietyn poliittisen suuntauksen julistaminen. *Daily Herald* täten keskittyi kotimaansa poliittisiin aiheisiin, kuten asevelvollisuuteen. *The Timesin* uutisointi heidän suurempien resurssiensa vuoksi pystyi jakamaan huomiotaan laajemmin koko eurooppalaiselle rintamalle.

Olen jakanut *The Timesin* kirjoitukset kolmeen teemaan. Kansallisessa teemassa korostetaan sitä, kuinka myötämielisiä kansan parissa ollaan asevelvollisuudelle. Teeman kirjoitukset olivat yleensä lukijoiden kirjeitä, joita *The Times* julkaisi ja joissa vaadittiin asevelvollisuutta toimeenpantavaksi. Tähän teemaan olen myös laskenut ne kirjoitukset, joissa raportoidaan kansan mielipiteestä asevelvollisuuden suhteen. Sven Müllerin mukaan asevelvollisuuskampanjoiden viestintä keskittyi siihen, kuinka asevelvollisuuden toimeenpanemisen takana ei ollut muita pahantahtoisia tavoitteita, vaan se haluttiin koska kansa kannatti sitä.²¹¹ *The Timesin* sivuilla saattoi nähdä samanlaista viestintää, jossa korostettiin, kuinka kansan parissa asevelvollisuutta pidettiin tarpeellisena toimenä sodan voittamiseksi.

Koska asevelvollisuus ei ollut juurikaan suosittua Isossa-Britanniassa, sitä pystyttiin käyttämään myös uhkauskeinona. Tämä muodostaa myös yhden teeman. Teksteissä vedottiin miehiin, jotta he astuisivat palvelukseen, ja täten vältettäisiin asevelvollisuus. Ensisijaisesti veloitteen alaisena nähtiin olevan naimattomat miehet. Jos he eivät astuisi palvelukseen tarpeeksi suurissa määrissä, seuraamuksena olisi asevelvollisuus, joka uhkasi myös perheellisiä miehiä. Tämä saattoi lisätä painostusta entisestään kyseisiä miehiä kohtaan vuoden 1914 aikana. Tämä tulisi näkymään myöhemmin vuonna 1915, jolloin asevelvollisuuden lähentyessä keskustelu miesten velvoitteista kasvoi entisestään. Derbyn mallin²¹² epäonnistuminen langetettiin naimattomien miesten syyksi.²¹³

*The Times*issä julkaistiin myös tekstejä, joissa suorasti tai epäsuorasti vaadittiin asevelvollisuuden toimeenpanemista. Näissä teksteissä asevelvollisuus esitettiin

---

²¹¹ Müller 2002, 69.

²¹² Derbyn-malli oli asevelvollisuuden esiaste. Mallissa vaadittiin tiettyä määrää miehiä astumaan palvelukseen, jos tarpeeksi miehiä astui palvelukseen, asevelvollisuudelta vältyttäisiin. Malli sai nimensä Derbyn jaarlin mukaan. Hän sai hankkeen hallittavakseen. Adams & Poirier 1987, 118-120.

²¹³ Ugolini 2018, 74-75.

positiivisena asiana sodan kannalta. Teksteissä argumentit pääosin keskittyivät asevelvollisuuden pragmaattisiin puoliin, kuten tehokkaampaan värväämiseen ja sotilaiden määrän lisääntymiseen.

Vaatimukset asevelvollisuudesta katosivat heti rekrytoinnin kasvaessa Monsin taistelun myötä. *The Times* keskittyi tänä aikana julkaisemaan tekstejä siitä, miten rekrytointijärjestelmää voitaisiin parantaa, koska se koki kovia sen ruuhkautuessa. *The Times* kirjoituksissaan keskittyi tiivistetympin asevelvollisuuteen itsessään, eikä lehti juurikaan laajentanut analyysiaan koskemaan yhteiskuntaa laajemmin, kuten Daily Herald teki. Tämä johtui luultavasti siitä, ettei *The Timesin* taustalla ollut mitään tietyn aatesuuntauksen omistavaa poliittista ryhmittymää.

The Times hyödynsi runsaasti lukijoidensa mielipiteitä. ”Viestit lukijoilta” oli usein julkaistu palsta *The Timesissä*. Yleisesti lukijoiden viestit koskivat sotaa, rekrytointia ja muita yleisiä puheenaiheita. Luonnollisesti myös asevelvollisuus nousi esille lukijoiden viesteissä. Nämä palsat yleensä otsikoitiin hyvin näkyvällä tavalla, johon tiivistettiin teksteissä näkyneet mielipiteet. Asevelvollisuutta koskevat viestit yleensä olivat jonkinlaisen pakon kannalla. Esimerkiksi 28.6 julkaistiin viestejä, jotka otsikoitiin: ”*Vaateet pakkorekrytoinnille kasvamassa*”.²¹⁴

John E. Richardsonin mukaan yleisönosakirjoituksista voidaan tehdä seuraavanlaisia päätelmiä:

*”Kirjeet tulevat lehden lukijoilta, ja ne on kirjoitettu käyttäen lukijoiden ideoita, havaintoja ja argumentteja, ja nämä kaikki vaihtelevat runsaasti eri sanomalehtien välillä. [--] toimittajat näissä sanomalehdissä valitsevat ja printtaavat kyseiset kirjeet, ja tämä paljastaa sen, mitä sanomalehdet arvottavat, mutta myös miten sanomalehti haluaa esittää lukijoidensa mielipiteitä.”*²¹⁵

---

²¹⁴ *The Times* 28.6.1914

²¹⁵ ”... and most obviously, letters are written by readers, using their ideas, observations and arguments, and these vary substantially across and between newspapers... the editorial staff in that newspaper select and print letters; again, this gives an indication of the newspapers news values, but also how the paper wants to represent the opinions of their readers.”. Richardson 2006, 151.

Lukijoiden esittäminen asevelvollisuuden kannattajina saattoi olla osa argumentointia, joka oli liitännäinen suurempaan asevelvollisuuteen liittyvää diskurssia. Konservatiivit ja asevelvollisuuskampanjoijat halusivat esittää, että kansa itsessään oli asevelvollisuuden puolella, ja että kansa halusi lopettaa vapaaehtoisjärjestelmän. Tällä tavoin voitaisiin heikentää pohjaa niiltä argumenteilta, että asevelvollisuus olisi valtion harjoittamaa tyranniaa ja sortoa.²¹⁶

Lehti julkaisi välillä todella radikaaleja ehdotuksia, jotka lehti itsekin myönsi radikaaleiksi. Esimerkiksi *The Times* julkaisi artikkelin, *Kuinka olla hyödyllinen sota-aikana*. Samalla nimellä julkaistiin runsaasti eri artikkeleita. Artikkelit sisälsivät lukijoiden kirjeitä, uutisia ja mainoksia otsikon mainitsemasta aiheesta. 26.8. Julkaistussa artikkelissa kerrotaan, kuinka he ovat saaneet valtaisan määrän kirjeitä, jotka koskevat rekrytointia. Joitain niistä he eivät halunneet julkaista, koska ne muistuttivat liikaa *press gang* -rekrytointia.²¹⁷ Kirjoittaja kuitenkin avaa joitain niistä viesteistä, joita he olivat saaneet. Viestit, jotka julkaistiin palstalla kokonaan, koskivat avustustyötä ja sitä, miten näihin hankkeisiin voi osallistua.

*”Eräs kirjeen lähettäjä ehdotti rekrytoitavien hakemista Lontoon puistoista keräämällä sieltä kaikki tyhjäntoimittajat; toisen mielestä yleisön pitäisi piestä kriketinpelaajia kepeillä, kunnes he suostuvat värväytymään.”*²¹⁸

Kirjoittaja muistuttaa, että nämä ehdotukset saattavat olla liian jyrkkiä. Teksti jatkuu: jonkinlainen koulutus faktoista olisi tarpeen köyhimmille luokille sodasta. ”He eivät tiedä miksi me taistelemme, he eivät tiedä, että meidän kansamme olemassaolo on uhattuna”.²¹⁹

Suurin osa tällaisista ehdotuksista eivät olleet yhtä radikaaleja. Ne kuitenkin melkein aina koskivat rekrytointia jollain tavalla. Ehdotuksia tehtiin siitä, miten sotilaiden perheille pitäisi

---

²¹⁶ Müller 2002, 69.

²¹⁷ Press gang -rekrytointi oli miesten värväämistä armeijaan tai laivastoon väkivaltaa käyttäen. Tätä käytäntöä harjoitettiin 1700-luvulla. *Parliament.uk*.

²¹⁸ *The Times* 26.8.1914 ”One correspondent suggests rounding up all the wastrels in the London parks; another thinks that all cricketers should be belaboured with stumps by the crowd until they promise to enlist.

²¹⁹ *The Times* 27.8.1914

maksaa enemmän tai kuinka sotainvalideja pitäisi kohdella. Koska rekrytointi oli usein aiheena, luonnollisesti tavalliset pyynnöt asevelvollisuudesta tulivat myös esille.

Viestien sisältö yleensä tiivistettiin alun kommenttiin, jonka lehden toimitus on kirjoittanut. Tällaisissa kommentteissa mainitaan 27.8 ja 28.8 kuinka viesteistä välittyy, kuinka jonkinlaisen asevelvollisuuden suosio on kasvanut. Myöskin viestit, jotka näiden yhteyteen on printattu, välittävät saman viestin. Ilman vastaavanlaista kommenttia julkaistiin myös viesti 28.8, jossa kehoitettiin jonkinlaiseen pakkorekrytointiin. Kommentti oli otsikoitu ”Uhka on oikea, valtio on puoliunessa”.²²⁰ Kansan ja valtion herättäminen oli usein retorisenä keinona *The Timesin* teksteissä, ja tätä jatkettiin myös lukijoiden kirjeiden otsikoinnissa. Näistä kirjeistä näki myös, miten Belgia yhdistettiin näihin pyyntöihin asevelvollisuudesta. Kyseisessä lukijan viestissä toistetaan pelko siitä, miten Belgian tapahtumat voivat toistua Ison-Britannian maaperällä. Tämän uhan pitäisi lukijan mielestä herättää brittiläiset miehet siihen, mitä heidän kodeissaan voisi tapahtua.

The Times käsitteli samanlaisia teemoja kuin *Daily Herald*. Niihin ei kuitenkaan liitetty samalla tavalla asevelvollisuutta, vaan ne koskivat rekrytointin parantamista. Esimerkki tällaisesta on *The Timesin* sotauutiset-palstalla. Otsikolla ”Rekrytointi ja rikkaat” teksti käsitteli yleistä rekrytointitilannetta, joka elokuun 12. päivä oli vielä varsin mainio. Teksti kiittelee rekrytointikoneistoa ja muita virastoja, joiden vastuulla rekrytointi on. Kirjoittaja kuitenkin mainitsee, että lisää miehiä tullaan tarvitsemaan jatkossa ja rekrytointia on pidettävä yllä. Tekstissä mainittiin, kuinka rikkaiden pitäisi luopua esimerkiksi palvelijoistaan, jotta he voisivat vapautua armeijan käyttöön.²²¹ Kyseinen kehoitus olisi *Daily Heraldin* sivuilla nimetty nälällä pakottamiseksi. *The Timesin* poiki useita vastauksia lehden lukijoilta, jotka myös printattiin lehden sivuille.

The Timesin artikkelissa, joka julkaistiin 5.9 esitetään myös samanlaisia mielipiteitä, mitä *Daily Herald* oli aikaisemmin toistanut. Artikkelissa viitataan itsenäisen työväenpuolueen kommenttiin, kuinka he mieluummin haluaisivat pakollisen asepalveluksen, kuin miesten

---

²²⁰ *The Times* 28.8.1914

²²¹ ”Recruiting and the Rich” (art.) *The Times* 12.8.1914

pakottamisen ja ahdistelemisen armeijaan. *The Timesin* artikkeli myötäilee tätä mielipidettä ja mainitsee, kuinka armeija ei todellakaan tarvitse sotilaita, joita on pakotettu sotimaan.²²²

The Timesin sivuilla saattoi siis nähdä kirjoituksia, jossa miesten painostaminen rekrytointivaiheessa nähtiin patrioottisena ja oikeana toimenpiteenä. Lehti kuitenkin nosti esille mielipiteitä, jotka olivat ristiriidassa painostamisen suhteen. Tässä tapauksessa itsenäisen työväenpuolueen lausunto nostettiin esille luultavasti sen takia, koska siinä asevelvollisuus näkyi saavan tukea sosialisteilta. Tällä tavoin asevelvollisuus voitaisiin esittää asiana, joka sai tukea laajasti kansan keskuudessa. Jopa sosialistit pitivät asevelvollisuudesta.

Daily Herald toi asevelvollisuuskeskusteluun mukaan kapitalismikritiikin. Lehti oli aikaisemminkin kirjoittanut huomioita esimerkiksi työläisten oikeuksista ja köyhimpien ihmisten oloista. *Daily Herald* kohdisti retoriikkaansa työväenpuoluetta kohtaan, joka osallistui puolueiden yhteiseen rekrytointikomiteaan, luultavasti koska lehti halusi vaikuttaa näihin asioihin. *Daily Herald* esitti myös kritiikkiä tämän vuoksi vapaaehtoisjärjestelmää kohtaan, koska se toimi asevelvollisuuden tavoin.

4. Keskustelun rintamalinjat eivät liikahta

Syyskuun toisella puoliskolla armeijan rekrytointi ei toiminut enää yhtä hyvin. Alkoi vaihe, joka tulisi kestämään asevelvollisuuden toimeenpanoon asti. *The Times* ei ollut yksin asevelvollisuuskampanjassaan, vaan se sai monia vaikutusvaltaisia liittolaisia konservatiivipuolueen huipulta.²²³ *The Times* ei myöskään ollut ainoa lehti, joka kampanjoi asevelvollisuuden puolesta²²⁴. Sodan alussa solmittu sopu puolueiden välillä alkoi rakoilemaan. Aikaisempina kuukausina konservatiivipoliitikot olivat pystyneet keskittymään rekrytointikampanjoihinsa, mutta niiden hiipuessä he ottivat tähtäimiinsä hallituksen politiikan sodan suhteen²²⁵.

---

²²² "Answering the Call" (art.) *The Times* 5.9.1914

²²³ Adams & Poirier 1987, 64.

²²⁴ Müller 2002, 69.

²²⁵ Adams & Poirier 1987, 60-63

Rekrytointiluvut olivat tipahtaneet syyskuun huippulukemista, jolloin kuukaudessa rekrytoitiin Ison-Britannian armeijaan 400 000 miestä. Lokakuussa tämä luku oli tipahtanut 100 000. Toisaalta hieman noussut rekrytointi marraskuussa, jolloin rekrytointi nousi 120 000 mieheen saattoi antaa hieman toivoa jälleen kasvavasta rekrytoinnista.²²⁶

Vuoden lopulla sensuurikoneisto oli hieman parantunut²²⁷ Kitchener oli sodan alussa estänyt kirjeenvaihtajien pääsyn rintamalle²²⁸, ja kaikkea sotatoimiston toimintaa verhosi salamyhkäisyys.²²⁹ Tämä osaltaan saattoi myös vaikuttaa siihen, miksei asevelvollisuudesta puhuttu kovinkaan paljoa *The Timesin* tai *Daily Heraldin* osalta.

Parliamentary Recruiting Committee, joka oli hallituksen rekrytointikomitea, otti käyttöönsä muutamia keinoja. Se alkoi levittämään propagandaa, erityisesti julisteita, jossa Kitchener oli esillä. Toinen, ehkä tehokkaampi keino, oli jakaa jokaiseen kotiin pyyntö liittyä armeijaan. Näissä pyynnöissä kysyttiin kyseisen kodin miesten ikää, työpaikkaa ja halua liittyä armeijaan. Tuloksena oli noin 200 000 lupautusta liittyä armeijaan. Näiden lupautusten pitämisestä ei vain ole mitään tietoa, joten pyyntöjen tehokkuutta on hankala arvioida.²³⁰

Kitchener ja kumppanit tekivät kriittisen virheen rekrytointihuipun ollessa käynnissä. Armeijaan pääsemisen fyysisiä vaatimuksia nostettiin, koska järjestelmä oli ylikuormittunut. Vaatimuksien nostaminen hillitsi pahinta ruuhkaa. Tällä oli kuitenkin pitkäkestoiset vaikutukset. Se antoi viestin, ettei armeijalla ollutkaan niin kovaa puutetta sotilaista. Rekrytointi ei koskaan palannut enää samalle tasolle näiden rajoitusten jälkeen, vaikka vanhat rajoitukset myöhemmin palautettiin²³¹

---

²²⁶ Simkins 2014, 104.

²²⁷ Sanders & Taylor 1982, 25

²²⁸ Kitchener kielsi kirjeenvaihtajat rintamalta elokuussa, mutta kiello lopetettiin vuonna 1915. Sanders & Taylor 1982, 23.

²²⁹ Adams & Poirier 1987, 62.

²³⁰ Ibid.

²³¹ Simkins 2014, 75.

Samaan aikaan rintamalla sota jumittui juoksuhautoihin. Vielä lokakuussa läntisellä rintamalla vastakkaiset armeijat yrittivät kiertää toistensa selustoihin, kunnes meri pysäytti liikkeen. Ensimmäisen Ypreksen taistelun jälkeen sota jumiutui paikalleen.²³²

Vuoden lopun lähestyessä poliittinen tilanne ei ollut juurikaan muuttunut aikaisemmasta. Pääministeri Asquith ja loput liberaalipuolueesta eivät olleet vielä vakuuttuneet asevelvollisuuden tarpeesta. Nimekkäät konservatiivit pommittivat sotaministeri Kitcheneriä kirjein, ja yrittivät vaikuttaa häneen, jotta hän mielipidettään asevelvollisuuden suhteen. Kaikki tämä oli kuitenkin turhaa. Sotaministeri Kitchener ei ollut halukas kannattamaan asevelvollisuutta.²³³

Jos asevelvollisuus olisi haluttu laittaa toimeen, Kitchener olisi tässä avainasemassa. Hän oli niin suosittu, että hänen suosituksensa asian toimesta olisi luultavasti riittänyt. Hän ei kuitenkaan halunnut tehdä niin. Adamsin ja Poirierin mukaan hänellä oli luottamusta siihen, että hän pystyisi kasaamaan tarvittavat määrät miehiä vain kutsumalla heidät. Se oli toiminut loistavasti sodan alussa.²³⁴

Joulukuussa Saksan laivasto pommitti Scarboroughia ja Hartlepoolia. Hyökkäyksissä kuoli noin 100 siviiliä. Hyökkäyksiä käytettiin runsaasti eri rekrytointipropagandassa.²³⁵ Näillä hyökkäyksillä oli pieni vaikutus rekrytointiin²³⁶, mutta hyökkäykset eivät juurikaan muuttaneet asevelvollisuuskeskustelua.

---

²³² Hart 2014, 68, 77.

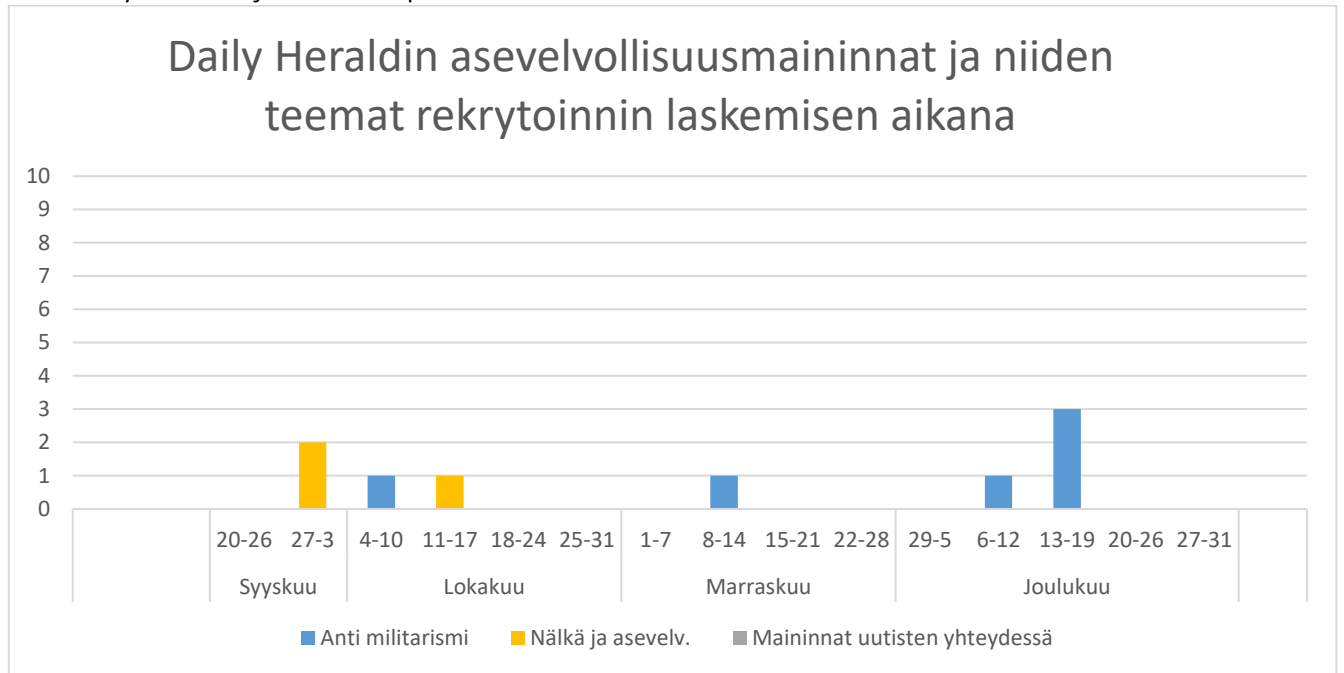
²³³ Adams & Poirier 1987, 66-68.

²³⁴ Adams & Poirier 1987, 68.

²³⁵ Grayzel 2012, 23-25.

²³⁶ SImkins 2014, 125.

4.1 Daily Herald ja sodan epätoivo

Pitemmät analyysit asevelvollisuudesta loppuivat uuden Heraldin syntyessä.

Asevelvollisuus tuli esille vain lyhyissä kommenteissa, joita lehti julkaisi satunnaisesti.

Tämä luultavasti johtui lehden viikoittaisesta julkaisuaikataulusta. Tämän lisäksi asevelvollisuus ei vuoden lopulla vielä ollut kovinkaan ajankohtainen, sillä poliittinen tilanne sen suhteen ei ollut vielä muuttunut.

Nälän ja asevelvollisuuden teeman häviäminen saattoi myös johtua yleisen rekrytointi innostuksen häviämisestä. Miehiä ei enää painostettu samalla tavalla armeijaan. Sen lisäksi monelle alalle ilmeni puute työntekijöistä, mikä myös luultavasti vähensi haluja ajaa miehiä pois töistä.²³⁷

Lehden kirjoituksista voi myös havaita hyvin käsin kosketeltavan epätoivon, surun ja apatian. Se tulee esille 14.11 julkaistussa lehdessä, jonka etusivulla on *the way of the world* -palsta, joka sisältää lyhyitä kommentteja ajankohtaisista tapahtumista. Sivulla muun muassa kiitetään sensoria, koska hän esti tiedon saapumisen Flandersin taistelusta, säästäten toimituksen heikkoja hermoja. Lehti kuitenkin kommentoi: *”säälimätön*

²³⁷ Simkins 2014, 108.

teurastus on luultavasti päivän sana – mitään järkevää menestystä tuskin voidaan kirjata kummaltakaan puolelta, siltikin kutsuhuuto kutsuu lisää miehiä – verenjumala täytyy tyydyttää”²³⁸

Samalla palstalla kommentoidaan samanlaiseen tapaan asevelvollisuus fanaatikoita, jotka ovat *”nostaneet päänsä jälleen, ja heidän kirkumisensa kuuluu läpi maiden. Kaikista vastenmielisimmistä loisista, jotka ärsyttävät ihmiskuntaa, me ajattelempa heidän olevan kaikista pahimpia.”²³⁹*

Kirjoitus luultavasti viittaa lehdistöön, jotka ovat nostaneet rekrytointi innostuksen jälkeen profiiliaan asevelvollisuuskampanjoinnissa.

Toinen vastaava asevelvollisuus maininta tuli samanlaisessa palstassa. Lehti printtasi tarinan, jossa kerrotaan, kuinka miehiä oli painostettu vapaaehtoisiksi palvelukseen Ranskaan. Lehden mukaan tällainen painostus oli yleistä etenkin territorials -joukkojen keskuudessa. Kerran lehden mukaan kieltäytyneiden kimppuun oli hyökätty, koska he olivat kieltäytyneet. Territorials -joukkojen sopimukset sitoivat heidän palvelukseensa vain Ison-Britannian saarille, joten heitä ei suoraan voitu velvoittaa palvelukseen Ranskaan.²⁴⁰

Tämä palstan osio loppuu muistutukseen, ettei järjestelmä voi samaan aikaan olla vapaaehtoinen ja pakkoon perustuva. Tämä jatkaa *Daily Heraldin* linjaa siitä, miten vapaaehtoisjärjestelmä ei todellisuudessa ole vapaaehtoinen, vaan miehiin kohdistetaan pakkoon verrattavaa painostusta.

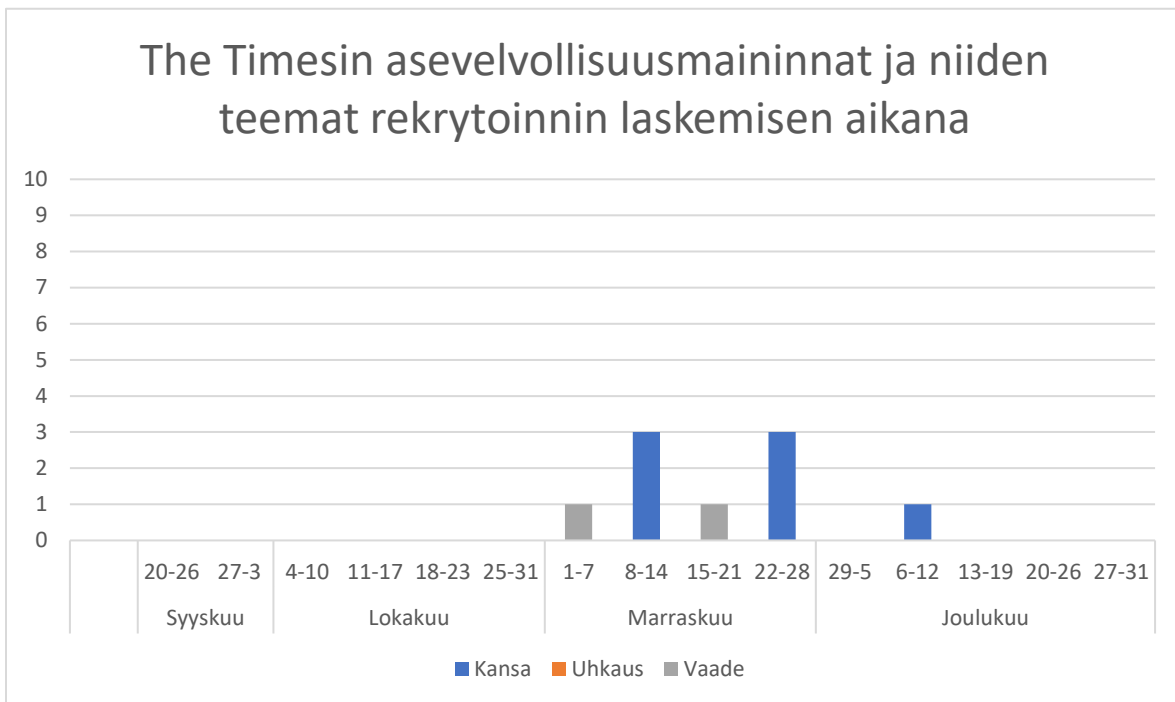
---

²³⁸ *Herald* 14.11.1914

²³⁹ *Herald* 14.11.1914

²⁴⁰ Adams & Poirier 1987, 166.

4.2 The Times tuo esiin uutta ja vanhaa

The Timesin kirjoitukset asevelvollisuudesta ajoittuvat marraskuulle. Syyskuulle ja lokakuulle ei luultavasti tullut asevelvollisuutta vaativia kirjoituksia, koska silloin rekrytointiluvut olivat suhteellisen korkealla rekrytoinnin kasvamisen jälkeen. Miesvoimaan liittyneet tekstit lähinnä koskivat rekrytoinnin hankaluutta, ja sitä miten sitä voitaisiin parantaa. Asiat kuten sotilaiden eläkkeet ja muut avustukset olivat usein pinnalla *The Timesissä*.²⁴¹

Suorimmat vaatimukset asevelvollisuudesta nähtiin *The Timesin* ”Viestit lukijoilta” -palstalla, jonne lukijat kirjoittivat mielipiteitään ajankohtaisista asioista. Aikaisemmin mainitsemani Sven Müllerin argumentti siitä, miten konservatiivit halusivat kehystää asevelvollisuuden kansantahdoksi luultavasti pitää myös paikkansa vuoden lopulla. Kuitenkin poliittisen tilanteen pysähtymisen vuoksi, asevelvollisuuden ruotimiseen ei

²⁴¹ Artikkelit, kuten ”The Social Welfare of Recruits” 7.10.1914 ja ”Welfare of Recruits” 26.10.1914

käytetty paljoa palstatilaa. *The Timesin* toimittajat keskittyivät mieluummin järjestelmän heikkouksiin, jotka estivät miehiä astumasta palvelukseen.

Marraskuussa *The Timesissä* nousi esille myös jalkapallo. Lehti julkaisi 29.11 artikkelin nimeltä ”*Jalkapallo ja rekrytointi*”. Tekstissä käsiteltiin rekrytointiviranomaisten heikkoa näkyvyyttä jalkapallopeleissä. Juttuun oli myös haastateltu paikallisen jalkapalloyhdistyksen sihteeriä, joka oli ollut otteluissa edistämässä rekrytointia. Tekstissä esiintyi myös Arsenal joukkueen edustaja, joka vakuutteli sitä, miten heidän joukkueensa on tehnyt yhteistyötä sotaministeriön kanssa turvatakseen rekrytointin. Hän myös mainitsee, kuinka jalkapalloilijat usein ovat hänelle maininneet, ettei heitä voi pakottaa astumaan armeijaan. He kuitenkin ottaisivat asevelvollisuuden mieluusti vastaan.²⁴²

Huomion kiinnittyminen urheiluun militaristisissa yhteyksissä ei ollut uutta Isossa-Britanniassa. Jo Kitchenerin puheen yhteydessä julkaistussa jutussa mainittiin, kuinka monet miehet mieluummin menevät krikettiotteluihin, kuin palvelisivat maataan. Isossa-Britanniassa oli syntynyt urheilun ympärille kultti, joka oli vahvimmillaan 1900-luvun alussa. Urheilulla oli tänä aikana vahvat siteet militaristisiin arvoihin. Urheilussa keskeisessä osassa ollut lihaksikkaan vartalon luominen, joukkuepelaaminen ja kurinalaisuus liitettiin militaristiseen ja maskuliiniseen ihanteeseen 1800-luvulla. Urheilu yhdistettiin sotilaallisuuteen niinkin tehokkaasti, että Sommen taistelu vuonna 1916 alkoi brittien osalta jalkapallon potkaisemiseen ei-kenenkään-maan yli.²⁴³ Huomion kiinnittyminen urheiluun oli luultavasti luontevaa myös sen vuoksi, että sieltä voitaisiin rekrytoida niin kentältä kuin katsomostakin. Katsomosta löydettäisiin he, joilla oli vapaa-aikaa. Kentältä saataisiin ne urheilun koulumat, joista saataisiin hyviä sotilaita.

The Timesin artikkeli poiki monia lukijakirjeitä, joissa useassa toistettiin vaatimuksia saada enemmän sotilaita otteluista, mutta myös puolustettiin jalkapallo-otteluiden pitämistä sota aikaan.²⁴⁴

---

²⁴² ”Football and Recruiting” (art.) *The Times* 29.11.1914

²⁴³ Levsen 2008, 151-154

²⁴⁴ ”Football and Citizenship” 25.12.1914

Lordi Robertsin kuolema tuli myös esille *The Times*issä. Frederick Sleigh Roberts (1832-1914) oli merkittävä tekijä National Service Leaguessa. Hän oli toiminut sotamarsalkkana toisessa afgaanisodassa ja buurisodassa. Hän oli hyvin ansioitunut britti-imperiumin käymissä sodissa. Hänen antama tuki asevelvollisuudelle oli merkittävä. Hänet tunnettiin kansallissankarina. Hänen saama lehdistöhuomio muutti suuresti sitä, miten lehdistö ja yleisö suhtautui National Service Leaguen ajamiin asioihin.²⁴⁵

Lyhyessä rekrytointiuutisessa 20.11 mainittiin, kuinka useat miehet olivat maininneet lordi Robertsin nimen astuessaan palvelukseen, koska he halusivat kunnioittaa hänen nimeään. Inspiraation tähän he olivat saaneet hänen kuvaansa kantaneesta julisteesta, jossa luki ”hän teki velvollisuutensa”. Uutisessa mainittiin, miten miehet eivät ole rekrytoituneet armeijaan, koska he uskovat, että mikäli heitä todella tarvittaisiin, olisi asevelvollisuus laitettu toimeen.²⁴⁶

Uutisessa *The Times* toistaa teemaa, jota se oli käyttänyt koko vuoden ajan. Lehden artikkeleissa kuvattiin usein, miten kotirintama ei saa todellista kuvaa rintaman tapahtumista, ja täten ovat välinpitämättömiä siitä.²⁴⁷ Tämän argumentin toistamisen takana eri syitä. Ensimmäinen niistä oli sensuurin haitallisuus. *The Times* kaupallisena lehtenä halusi uutisoida rintaman tapahtumista mahdollisimman paljon, koska ne varmasti olivat kiinnostavia yleisölle. Toinen syy oli kuvata, miksi asevelvollisuus olisi saatava toimeen. Propaganda ei selvästikään toiminut riittävän hyvin, koska miehet eivät rekrytoituneet, ja eivätkä he uskoneet siihen, että tilanne oli vakava.

Suurin osa palstatilasta meni kuitenkin rekrytointiongelmien setvimiseen, eikä asevelvollisuuden tulo ilmeisesti vaikuttanut kovin todennäköiseltä, koska se näkyi vain satunnaisina juttuina. Usko siitä, että asevelvollisuuden tulo oli vielä kaukana, näkyi myös eräässä *The Times*in pääkirjoituksessa, joka julkaistiin 7.11. Kirjoitus oli otsikoitu nimellä ”*Rekrytointi ja sen parannuskeinot*”.²⁴⁸ Kuten otsikko lupaa, tekstissä käsiteltiin

---

²⁴⁵ Stearn 2009, 316.

²⁴⁶ The Times 20.11.1914

²⁴⁷ Ibid.

²⁴⁸ ”Recruiting and the Remedies” (pk). The Times 7.11.1914

rekrytoinnin parantamista. *The Times* antoi auktoriteeteille ohjeeksi parantaa viestintää kotirintamalle, lisätä patrioottisia tapahtumia ja parantaa sotilaiden perheiden avustuksia.

Tekstissä mainitaan, kuinka lehden mukaan maassa on tapahtunut asevelvollisuuden kannatuksen suurenmoinen kasvu. Lehti ei halua kommentoida tätä kasvua, vaan ilmoittaa, kuinka he mieluummin keskittyvät välittömämpään kysymykseen rekrytoinnin kasvattamisesta.

Tekstien vähäisyys saattoi myös johtua Northcliffestä. *The Timesin* omistaja Northcliffe ei ollut vakuuttunut siitä, että asevelvollisuus voitaisiin laittaa toimeen. Vaikka hän oli ollut aikaisemmin asevelvollisuuden kannattaja, hän näki, ettei kyseisessä tilanteessa asevelvollisuutta voitaisi asettaa toimeen. Northcliffe lähetti kirjeen pääministeri Asquithille, jossa hän kertoi, kuinka nykyinen rekrytointitilanne saattaisi pakottaa pääministerin valmistamaan lait asevelvollisuudesta. Tämä kuitenkin Northcliffen mukaan saattaisi aiheuttaa poliittisen kriisin, joka rikkoisi yhtenäisen rintaman poliittisella kentällä.

249

Ottaen myös huomioon, kuinka vuoden 1915 hallituskriisi, jonka myötä koalitionhallitus syntyi, pakotti lopulta prosessin, joka johtaisi asevelvollisuuden toimeenpanemiseen.²⁵⁰ Pysähtynyt poliittinen tilanne pakotti rajoittamaan asevelvollisuusvaateita Northcliffen osalta.

Sen lisäksi, että Northcliffe ei uskonut asevelvollisuuden tulevan ilman poliittista kriisiä. Sodan alussa National Service League oli lopettanut toimintansa asevelvollisuuden ajamiseksi. Rekrytoinnin alkaessa se oli keskittynyt ajamaan rekrytointia, eikä se ollut niinkään kiinnostunut asevelvollisuuden toimeenpanemiseen. Se tulisi uudelleen aktivoitumaan vuoden 1915 puolella.²⁵¹

---

²⁴⁹ Adams & Poirier 1987, 66-67.

²⁵⁰ Adams & Poirier 1987, 70.

²⁵¹ Adams & Poirier 1987, 88.

Loppulause

Sodan ensimmäisinä viikkoina asevelvollisuuskeskustelu näkyi vain Daily Heraldissa. Kirjoituksissa tulivat esille vasemmistoajattelijoiden vanhat kiistat, jotka juontuivat toisen internationaalien aikaisesta antimilitarismista. Sodan aiheuttama shokki ja sen aiheuttama yhteiskunnan nopea muuttuminen sotaa käyväksi valtioksi saattoi vaikuttaa kirjoitusten vähyyteen. The Times keskittyi rekrytoinnin käynnistämiseen ja patriotismin lietsomiseen. Asevelvollisuuskeskustelulle ei juurikaan ollut tarvetta, sillä valmiina olleet joukot lähetettiin Ranskaan, ja rekrytointi toimi vielä mainiosti. Lehtien erilaiset tehtävät myös estivät keskustelun avaamisen. The Times oli kiinnostunut sodan voittamisesta, ja asevelvollisuus heille näyttäytyi tapana voittaa sota. Tässä vaiheessa kuitenkin tilanne näytti hyvältä. Daily Herald oli kiinnostunut asevelvollisuuden tasa-arvosta ja eri ongelmista. Nämäkään teemat eivät voineet vielä tulla esille sodan alussa.

Asevelvollisuuskeskustelu lähti käyntiin kahden suuren tapahtuman vuoksi kyseisissä lehdissä. Brittijoukot joutuivat ensimmäisiin taisteluihin Monsissa. Taistelun aiheuttama lievä paniikki Isossa-Britanniassa johti asevelvollisuuskeskustelun käynnistämiseen. The Timesin huoli sodan häviämisestä ja joukkojen riittämättömyydestä aloittivat lehden kirjoitukset asevelvollisuudesta. Taistelut kuitenkin johtivat rekrytoinnin nousemiseen Isossa-Britanniassa, mikä samalla tukahdutti tarpeen asevelvollisuudelle. Daily Heraldille kasvanut rekrytointi näyttäytyi ongelmana. Patriotismi ja vapaaehtoisjärjestelmä heidän mielissään esittäytyi asevelvollisuuden tapaisena järjestelmänä.

Samaan aikaan Monsin taistelun kanssa Kitchener piti ensimmäisen puheensa parlamentille. Siinä hän painotti, kuinka asevelvollisuus voisi olla tarpeen, mikäli sota

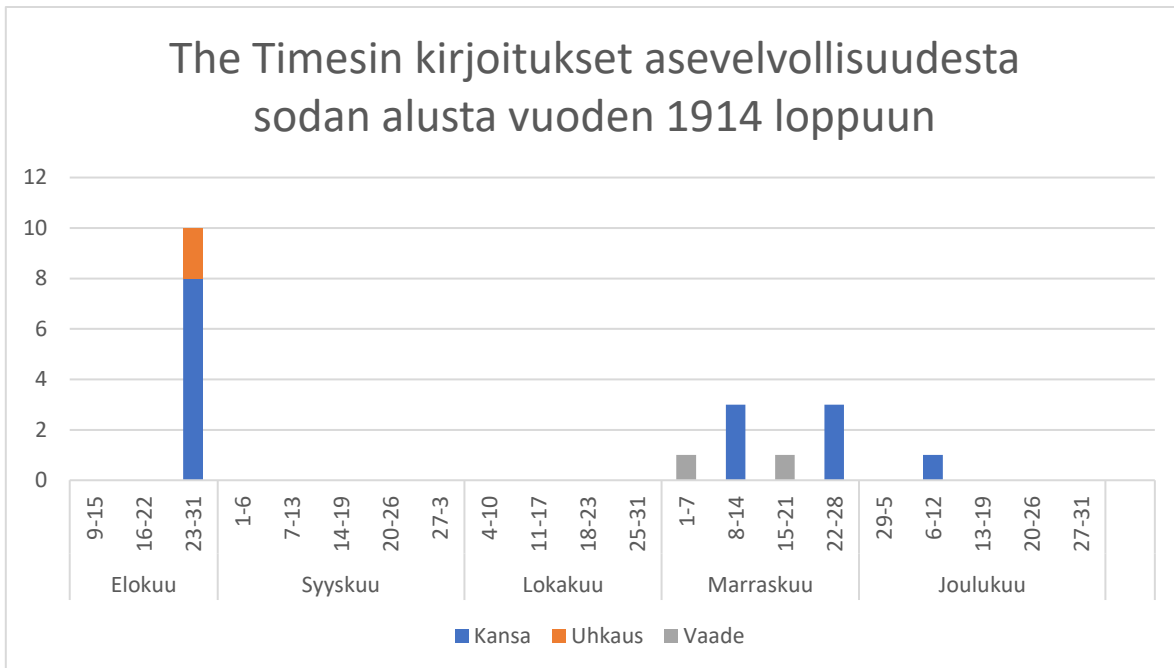
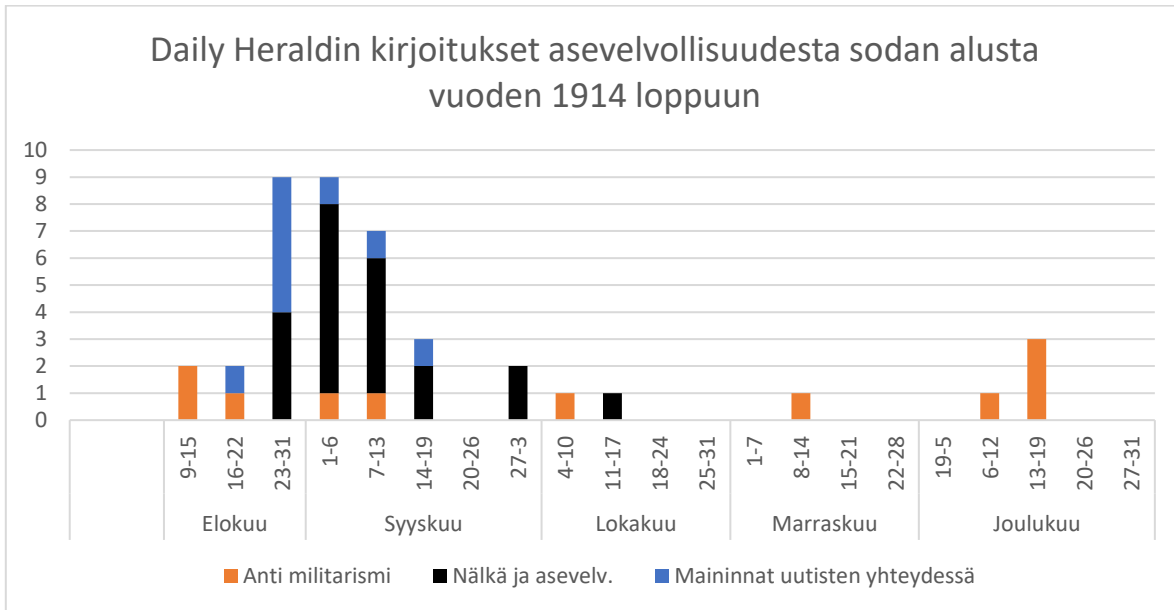
jatkuisi. Tähän The Times tärppäsi kiinni. Lehden kirjoituksista sinä päivänä näkyi erilaiset aatteelliset taustat, joilla asevelvollisuutta perusteltiin sen pragmaattisuuden lisäksi. Taustalla ei pelkästään ollut halu voittaa sota, vaan asevelvollisuutta voitiin perustella myös aatteellisista syistä. Ison-Britannian yhteiskunnan hyvin erilaiset yhteiskuntaluokat ja nationalismiin sodanaikainen luokittelu tuotti varsin rankkaa retoriikkaa heitä kohtaan, jotka eivät astuneet armeijan palvelukseen.

Temaattisesti lehdet keskittyivät useasti samaan kohteeseen: nuoriin miehiin. Lehdet kuitenkin kirjoittivat näistä eri tavoin. Daily Heraldin kritiikki osui järjestelmään ja vallitseviin olosuhteisiin, jotka pakottivat nuoret miehet armeijaan. The Timesin kirjoituksissa pohdittiin yksilöiden moraalisia ongelmia, mutta myös sitä järjestelmää, joka antaa niiden pahentua. Miesten moraaliala ja isänmaallisuutta kyseenalaistettiin. Asevelvollisuus kehystettiin tavaksi, jolla nämä paheet voitaisiin parantaa. Sillä myös ratkaistaisiin yhteiskunnan epätasa-arvo, koska nyt nämä miehet eivät enää voisi jäädä kotia, kun muut uhrautuvat rintamalla.

Daily Heraldin teksteissä nuoret miehet esiintyivät uhreina. Daily Herald ulotti kapitalismikritiikkinsä asevelvollisuuskeskusteluihin. Nuoret miehet olivat samalla tavalla uhreja kapitalistisen järjestelmän alaisena, kuin työväenluokkakin. Työväenluokkaan kuten nuoriin miehiinkin kohdistui omistajaluokan toimesta. Omistajaluokka sodan sytyttyä käytti valtaansa, ja pakotti nämä nuoret miehet armeijaan. Retoriikka sopeutettiin asevelvollisuuskriittiseen muotoon. Työnantajien käyttämä voima muuttui nälän asevelvollisuudeksi. Osasyynä tälle tietenkin on aatteelliset perustat, mutta taustalla on voinut olla strategisempaa ajattelua. Argumentteja luultavasti kohdistettiin työväenpuolueeseen, joka oli osana parlamentaarista rekrytointikomiteaa.

Daily Herald myös käytti tasa-arvoa argumenttina sotakritiikissään. Heidän mielestään sota oli syttynyt omistajaluokan ja diplomaattien toimien vuoksi. Nyt sodassa joutuisivat kärsimään he, jotka eivät olleet osallisina näissä toimissa. Tämän vuoksi sotataakan kantaminen ei ollut tasa-arvoista. Tässä yhteydessä Daily Herald esitti myös omat mallinsa

asevelvollisuudesta. Se olisi täysin universaali, ja se koskisi jokaista taistelukuntoista miestä Isov-Britanniassa.

Sotatapahtumien tärkeys nostaa esiin kysymyksiä siitä, mitä olisi tapahtunut, jos The Times olisi uutisoinut aikaisemmista taisteluista samalla tavalla. The Times ei tuottanut samanlaista uutisointia esimerkiksi ranskalaisten ensimmäisistä hyökkäyksistä, jotka päättyivät katastrofaalisesti. Itärintamalla venäläisten kokema tappio Tannenbermissä jäi

myös uutisoimatta²⁵². Olisiko näillä uutisilla ollut samanlainen vaikutus, kuin Monsin taistelulla? Kyseessä saattoi olla myös vaatimus siitä, että brittijoukot olisivat taistelussa mukana.

Lehtien erilaiset tehtävät näkyivät myös niiden tekstien temaattisuudessa. The Timesin kirjoitusten teemat perustuivat asevelvollisuuden esittämiseen positiivisessa yhteydessä. Lehti käytti asevelvollisuuden tukemiseen myös lukijoiden kirjeitä, joita lehti julkaisi ajoittain. Näitä kirjeitä The Times toi esille suurin otsikoin, ja asevelvollisuudella haluttiin näyttää olevan kansan tuki. The Times nojasi myös brittiyhteiskunnan asevelvollisuuden vierastamiseen, kun se käytti asevelvollisuutta uhkana, mikäli rekrytointi ei nopeatuisi.

Asevelvollisuuskeskustelu lehdissä reagoi nopeasti eri tapahtumiin, niin rintamalla kuin Isossa-Britanniassakin. Sodan alkuvaiheen taistelut näkyivät nopeasti The Timesin sivuilla, kun lehti painotti asevelvollisuuden tärkeyttä sotapönnistelussa. Tämä teema kuitenkin loppui nopeasti, kun rekrytointi nousi huippuunsa. Daily Herald reagoi myös samalla tavalla, mutta sen kiinnostuksen kohteet olivat enemmän Isossa-Britanniassa. Tämä johtui lehden sodanvastaisuudesta, ja lehden huomio kiinnittyi enemmän kotimaan tapahtumiin.

Rekrytoinnin hiipuesssa syyskuun lopulla, *Daily Heraldissa* ei juurikaan nähty keskustelua asevelvollisuudesta muutamaa lyhyttä mainintaa lukuun ottamatta. *The Timesissä* asia nousi esille joidenkin artikkeleiden ja lukijakirjeiden myötä. Syy sille, miksei loppuvuonna asevelvollisuus saanut suurempaa huomiota osakseen on hieman sumun peitossa.

Taustalla saattoi olla The Timesin omistajan omat ajatukset siitä, mikä oli tehokkainta politiikkaa siinä vaiheessa.

Sodan vaikutukset näkyivät hyvin konkreettisesti Daily Heraldissa, kun se muutti muotoaan. Heraldia julkaistiin nyt vain viikoittain. Uuden julkaisutahdin vuoksi sen sisältö muuttui. Tämä saattoi viedä terän ajankohtaisten asioiden kritiikiltä. Koska lehti oli keskittynyt vastadiskurssien luomiseen, ja asevelvollisuus ei tullut muualla esille, ei lehtikään sitä kommentoinut kovinkaan paljoa.

---

²⁵² *The History of The Times: The 150th Anniversary and Beyond 1912-1948. Part I, 232-233.*

Aiheella olisi vielä paljon annettavaa. Vaikka asevelvollisuutta, ja Ison-Britannian ensimmäisen maailmansodan aatteita ja ideologioita on tutkittu runsaasti, materiaalia on vielä käsiteltäväksi. Aihetta on myös tutkittu pitkällä aikavälillä, ja sodan juhluvuoden tuottamat tutkimukset ovat tuoneet runsaasti uutta tietoa asiasta. Ne ovat myös kumonnet joitain vanhempia uskomuksia.

Lehdistötutkimuksen saralla pienemmät lehdet, kuten Daily Herald varmasti olisivat oivaa materiaalia tutkimukselle. Ne mahdollistaisivat myös hyvin erilaista tutkimusta, sillä esimerkiksi *Daily Heraldissa* julkaistiin huomattavat määrät poliittisia pilapiirroksia.

Lähteet ja tutkimuskirjallisuus

I LÄHTEET

Daily Herald 1914

Herald 1914

The Times 1914

Hansard. House of Lords 25.8.1914 *“The War”*

II HAKUTEOKSET

“Henry Mayers Hyndman” Britannica (luettu 25.9.2020)

“Press gang” Parliament.uk (luettu 25.9.2020)

“Home Rule” Britannica (luettu 25.9.2020)

III TUTKIMUSKIRJALLISUUS

Adams, R.Q.J & Poirier, Philip 1987: *The Conscription Controversy in Great Britain 1900-18*. Ohio State University Press.

Ahlback, Anders 2010: *Soldiering and the making of Finnish Manhood: conscription and masculinity in interwar Finland, 1918-1939*. Doctoral Thesis in General History. Åbo Akademi University

Bourke, Joanna 2009: *Working Class Cultures in Britain, 1890-1960 Gender, Class and Ethnicity*. Taylor & Francis e-Library. Second Edition

Bowman, Timothy & Connelly, Mark: *The Edwardian Army: Recruiting, Training, and Deploying the British army 1902-1914*. OUP Oxford University Press

Bibbings, Lois 2003: *“Images of Manliness: The Portrayal of Soldiers and Conscientious Objectors in the Great War”* *Social and Legal Studies*. Vol. 12. s. 335-358. Sage

Callaghan, John 2018: "The problem of war aims and the Treaty of Versailles". *Labour, British Radicalism and the First World War*. s. 240-256. Edited by Bland, Lucy & Carr, Richard. Manchester University Press.

Clark, Christopher 2013: *The Sleepwalkers, How Europe Went to War in 1914*. Harper Perennial

Carruthers, Susan 2000: *Media at War: Communication and Conflict in the Twentieth Century*. Palgrave Macmillan

Coetzee, Frans 1990: *For Party of Country: Nationalism and the Dilemmas of Popular Conservatism in Edwardian England*. Oxford University Press.

Coetzee, Frans 1992: "English Nationalism and the First World War" *History of European Ideas*. Vol. 15, No. 1-3. s. 363-368.

D'Angelo, Paul & Kyupers, Jim 2009: *Doing News Framing Analysis: Empirical and Theoretical Perspectives*. Taylor & Francis e-Library.

Entman, Robert M 1993: "Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm". *Journal of Communication*. Volume 43. Issue 4. s. 51-58

Fairclough, Norman 1995: *Media Discourse*. Redwood Books

Finn, Michael 2008: "Local heroes: war news and the construction of 'community' in Britain, 1914-18" *Historical Research*, Vol. 83, no. 221. s. 520-538. Blackwell Publishing Ltd, Oxford.

Fletcher, Anthony 2014: "Patriotism, the Great War and the Decline of Victorian Manliness" *The Journal of the Historical Association*. Volume 99. Issue 334. s. 40-72.

Funnell, Warwick 2011: "Social reform, military accounting and the pursuit of economy during the liberal apotheosis, 1906-1912" *Accounting History Review* Vol. 21 Issue 1. s. 69-186. Routledge, Oxford.

Fussell, Paul 2013: *The Great War and Modern Memory*. Oxford University Press.

Gullace, F. Nicoletta 2002: *The Blood of Our Sons: Men, Women and the Renegotiation of British Citizenship During the Great War*. Palgrave Macmillan

Grayzel, Susan R 2012: *At Home and Under Fire: Air Raids and Culture in Britain From the Great War to the Blitz*. Cambridge.

Hart, Peter 2014: *The Great War 1914-1918*. Profile Books Ltd. Second Edition

Hartigan, John 1999: "Volunteering in the First World War: The Birmingham Experience, August 1914 – May 1915" *Midland History* Vol. 24 Issue 1. s. 168-186 Maney Publisher, Birmingham.

Holton, John 1974: "Daily Herald v. Daily Citizen 1912-1915: The Struggle For a Labour Daily in Relation to 'The Labour Unrest'" *International Review of Social History*. Vol. 19, No. 3. s. 347-376

Janis Lomas 2000: "'Delicate duties': issues of class and respectability in government policy towards the wives and widows of British soldiers in the era of the great war" *Women's History Review* 9 s. 123-147

Johnson, Matthew 2015: "Leading from the Front: The 'Service Members' in Parliament, the Armed Forces, and British Politics during the Great War" *The English Historical Review*, Volume 130. Issue 544. s. 613-645

Levsen, Sonja 2008: "Constructing Elite Identities: University Students, Military Masculinity and The Consequences of the Great War in Britain and Germany" *Past & Present*, Volume 198, Issue 1, February 2008, s. 147–183

Liebknect, Karl (1907): *Militarism and anti-militarism*. Rivers Press Limited. Vuonna 1973 julkaistu Grahame Locken käännös.

Little, John Gordon 1997: "H.H. Asquith and Britain's Manpower Problem, 1914-1915." *The Historical Association* Vol. 82 Issue 267. S. 397-409. Blackwell Publishers, Oxford

Morris, Marcus 2018: "Peace, but not at any price: British socialists' calls for peace on the eve of the First World War." *Labour, British Radicalism and the First World War*. s. 17-34. Edited by Bland, Lucy & Carr, Richard. Manchester University Press.

Morgan, Kevin 2009: "Militarism and Anti-militarism: Socialists, Communists and Conscription in France and Britain 1900-1940." *Past & Present*, Volume 202, Issue 1, February 2009, s. 207–244

Mulholland, Marc 2015: "'Marxists of Strict Observance'? The Second International, National Defence, and the Question of War." *The Historical Journal*. s. 615-640. Cambridge University press.

Müller, Sven Oliver 2002: "Who Is the Enemy? The Nationalist Dilemma of Inclusion and Exclusion in Britain During the First World War" *European Review of History*. Vol. 9, No. 1

Powell, David 2004: *British Politics, 1910-35: The Crisis of the Party System*. Taylor & Francis e-Library.

Richardson, John 2006: *Analysing Newspapers: An Approach from Critical Discourse Analysis*. Red Globe Press

Simkins, Peter 2014: *Kitchener's Army: The Raising of the New Armies 1914-1916*. 3rd Edition. Pen & Sword Books Ltd.

Silbey, David 2004: "Bodies and Cultures Collide: Enlistment, the Medical Exam, and the British Working Class, 1914-1916" *Social History of Medicine* Vol. 17 No. 1 s. 61-76.

Silbey, David 2005: *The British Working Class and Enthusiasm for War, 1914-1916*. Frank Cass

Stephen Koss 1984: *Rise and Fall of the Political Press in Britain. Volume Two: Twentieth Century*. The University of North Carolina Press

Stearn, Roger: "The Last Glorious Campaign: Lord Roberts, The National Service League and Compulsory Military Training, 1902-1914."

- Soloway, Richard 1995: *Demography and Degeneration. Eugenics and the Declining Birthrate in Twentieth-Century Britain*. The University of North Carolina Press
- Taylor, Philip & Sanders, Michael 1982: *British Propaganda During The First World War 1914-18*. Red Globe Press
- Turner, John 1992: *British Politics and the Great War: Coalition and conflict, 1915-1918*. Yale University Press
- Thompson, J. Lee 2006: "Fleet Street Colossus: The Rise and Fall of Northcliffe, 1896-1922." *Parliamentary History Volume 25, Part 1, 2006 Edinburgh University Press*
- The History of The Times: The 150th Anniversary and Beyond 1912-1948. Part I*. 1952 Printing House Square
- Richards, Huw 1997: *The Bloody Circus: The Daily Herald and the Left*. Pluto Press
- Reese, D. Stephen 2010: "Finding Frames in a Web of Culture: The Case of the War on terror" *Doing News Framing Analysis. Empirical and Theoretical Perspectives*. Edited by Paul D' Angelo and Jim A. Kuypers
- Ugolini, Laura 2018: "The 'recruiting muddle': married men, conscription and masculinity in First World War England." *First World War Studies*. Vol. 9 No. 1 s. 73-92. Routledge.
- Winter, JM 1974: *Socialism and the Challenge of War: Ideas and Politics in Britain 1912-18*
- Wrigley, Chris 2018: "At the crossroads: the Labour Party, the trade unions and the choices of direction for the democratic left" *Labour, British Radicalism and the First World War*. s. 35-55 Edited by Bland, Lucy & Carr, Richard. Manchester University Press.